STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY BARCIN
na lata
2008 -2018

BARCIN 2008 rok

SPIS TREŚCI

I. CEL I PROCES TWORZENIA STRATEGII
1. Wprowadzenie 3
2. Procedura tworzenia strategii 4
3. Obowiązujące ustawodawstwo 6
3.1. Krajowe regulacje ustawowe kształtujące politykę społeczną 6
3.2. Priorytety polityki społecznej w Unii Europejskiej oraz dokumenty programowe na poziomie krajowym 11
II. CHARAKTERYSTYKA GMINY
1. Położenie i demografia 16
2. Dominująca aktywność gospodarczo-społeczna 18
3. System pomocy społecznej 19
III. IDENTYFIKACJA PODSTAWOWYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH ..30
1. Bezrobocie 34
2. Ubóstwo 40
3. Niepełnosprawność 41
4. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego 44
5. Alkoholizm i inne uzależnienia 47
6. Pozostałe problemy społeczne 54
IV. BADANIA ANKIETOWE 61
V. KAPITAŁ SPOŁECZNY GMINY - inwentaryzacja dobrych i słabych stron 67
VI. KIERUNKI ROZWOJU GMINY 71
1. Misja rozwoju gminy 72
2. Cele główne, cele operacyjne oraz ich hierarchia, zadania i wskaźniki oceny ich realizacji 74
VII. ZARZĄDZANIE STRATEGIĄ 89
VIII. PODSUMOWANIE 91

I. CEL I PROCES TWORZENIA STRATEGII

1. Wprowadzenie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych określa zakres działań w oparciu o potrzeby społeczne. Celem Strategii jest stworzenie warunków umożliwiających osobom i rodzinom pokonywanie trudnej sytuacji życiowej i doprowadzenie ich do usamodzielnienia się i pełnej integracji ze środowiskiem. Niniejszy dokument zakłada osiągnięcie w.wym. celów poprzez określenie zadań, środków i metod realizacji w taki sposób, by doprowadzić do zaspakajania niezbędnych i uzasadnionych potrzeb mieszkańców gminy Barcin. Strategia jest również dokumentem zmierzającym do ograniczania niekorzystnych zjawisk społecznych i stwarza warunki do poprawy funkcjonowania osób i rodzin wymagających wsparcia społecznego.

Celem opracowania Strategii było wyznaczenie kierunków działań mających na celu poprawę jakości życia mieszkańców gminy i zwiększenia poczucia bezpieczeństwa socjalnego. Jakość życia jest wynikiem korelacji wielu warunków m.in. społecznych, ekonomicznych, zdrowotnych i środowiskowych, a te z kolei wpływają na nasz rozwój indywidualny. Takie założenie zostało wyznaczone poprzez podejmowanie wielorakich zadań, które ostatecznie można pogrupować na:

- działania interwencyjne mające cechy ratownictwa i likwidowania niedoborów, których źródłem są patologie społeczne, ubóstwo i nierówności społeczne;
- działania asekuracyjne mające cechy profilaktyki niekorzystnych zjawisk;
- działania kompensacyjne zmierzające do ograniczania różnego typu deficytów;
- działania partycypacyjne (budowanie społeczeństwa obywatelskiego), które zmierzają do poszerzania uczestnictwa społeczeństwa w życiu publicznym i zapobiegają przejawom wykluczenia, marginalizacji oraz dyskryminacji.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest częścią polityki społecznej samorządu gminy Barcin, która organizując pomoc społeczną realizuje ją nie tylko poprzez ogólne założenia polityki państwa, ale dostosowuje ją do lokalnych potrzeb

wyznaczając działania, o których mowa wyżej. Dokument niniejszy jest zapisem dążenia władz gminy do zapewnienia mieszkańcom jak najlepszych warunków życia na terenie gminy Barcin. Rozwój wspólnoty samorządowej zależy od wielu czynników, które wyznaczają komfort życia i ład społeczny. Wobec tego istotnym zadaniem polityki samorządu jest troska o sprawny system pomocy społecznej, który musi być nakierowany na różne problemy społeczne, tak by swym funkcjonowaniem docierał do różnych grup społecznych i tworzył godne warunki i poprawną jakość życia społecznego mieszkańcom gminy.

2. Procedura tworzenia Strategii

Podstawą prawną opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych stał się zapis art.17 ust.1 ustawy z 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz. 593 z późniejszymi zmianami). Zapis ten nakłada na gminy obowiązek opracowania i realizacji gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Pracę nad dokumentem rozpoczęto od grudnia 2007 roku i prowadzono przez zespół zadaniowy pracowników Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Barcinie. W 2007 roku prace te miały charakter inwentaryzujący i diagnozujący obowiązujący system pomocy społecznej. Określono oddziaływania pomocy społecznej na najistotniejsze problemy społeczne w gminie Barcin. Natomiast w 2008 roku zespół zadaniowy Ośrodka Pomocy Społecznej włączył się do prac związanych z opracowaniem Strategii Rozwoju Gminy Barcin na lata 2008 do 2020, będącej aktualizacją obowiązującej Strategii Rozwoju Gminy Barcin na lata 2001-2010, przyjętej uchwałą Rady Miejskiej w Barcinie Nr XXX/193/2001 z dnia 20 kwietnia 2001roku. Wspólne prace stanowiły ważny element określenia celów nadrzędnych i szczegółowych tych ważnych dokumentów strategicznych samorządu na najbliższe lata. Te dwa dokumenty nie tworzyły się w oderwaniu od siebie i były poprzedzone konsultacjami społecznymi. Konsultacje społeczne znalazły swe odzwierciedlenie w analizie SWOT, a następnie stały się podstawą określenia celów, zadań i misji opracowywanej Strategii Rozwoju

Gminy Barcin na lata 2008-2020 oraz Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2008-2018. Opracowane dokumenty są z sobą ściśle związane i tworzą perspektywę zmian, do jakich dążyć będzie gmina Barcin w określonym horyzoncie czasowym. Do prac związanych z opracowaniem niniejszego dokumentu włączyli się także Radni Komisji Zdrowia i Opieki Społecznej Rady Miejskiej w Barcinie, a także koordynator Miejsko-Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Społecznych. Zespół zadaniowy pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w Barcinie uznał, że niezbędnym elementem diagnostyki pomocy społecznej i określenia dalszego jej rozwoju oraz kierunków działań, staje się zebranie opinii osób korzystających z pomocy społecznej. Opinia ta została zebrana wśród grupy osób korzystających z świadczeń pomocy społecznej w okresie od marca do czerwca 2008 roku. Badaniami ankietowymi objęto ponad 25 % osób (przedstawicieli rodzin) korzystających z pomocy w 2008 roku. Zespół zadaniowy uznał, że horyzont czasowy niniejszego dokumentu, powinien obejmować minimum 10 letni okres i powinien się pokrywać ze Strategią Rozwoju Gminy Barcin. W tej sytuacji, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych musi być dokumentem opierającym się na dużym poziomie uogólnienia, by stwarzać możliwość jej modyfikacji w sytuacji, kiedy zajdzie taka potrzeba. Atrybutem Strategii jest również jej otwarta formuła i elastyczność zadaniowa. W celu prawidłowego opracowania niniejszego dokumentu przyjęto następujący tryb postępowania:

- Opracowanie diagnozy społecznej gminy Barcin, ze szczególnym uwzględnieniem obszaru pomocy społecznej;
- Uwzględnienie analizy SWOT przeprowadzonej w oparciu o konsultacje społeczne opracowane dla potrzeb znowelizowania Strategii Rozwoju Gminy Barcin na lata 2008-2020;
- Określenie misji gminy w zakresie polityki społecznej zawierającej cel nadrzędny, do którego zamierza się dążyć;
- Określenie obszarów problemowych w gminie z punktu widzenia polityki społecznej;
- Określenie celów, które zamierzamy osiągnąć w poszczególnych obszarach problemowych;
- Wskazanie oczekiwanych efektów wdrażania Strategii oraz określenie metod zarządzanie jej realizacją.

Bazą opracowania Strategii były dokumenty i materiały zastane i zgromadzone przez Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Barcinie, Urząd Miejski w Barcinie oraz Powiatowy Urząd Pracy w Barcinie oraz dokumenty wytworzone do potrzeb opracowania Strategii (badania ankietowe).

3. Obowiązujące ustawodawstwo

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych musi uwzględniać w swych założeniach analizę stanu prawnego, tak by dokument ten nie był tworzony w oderwaniu od innych dokumentów prawnych, w tym o charakterze strategicznym. Dlatego też uwzględniono najważniejsze akty prawne oddziaływujące na kształt polityki społecznej samorządu lokalnego, a także wskazano dokumenty strategiczne kształtujące politykę społeczną na szczeblu centralnym, regionalnym i lokalnym.

3.1. Krajowe regulacje ustawowe kształtujące politykę społeczną

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych ma stanowić podstawę realizacji względnie trwałych wzorów interwencji społecznych podejmowanych, w celu poprawy tych stanów rzeczy, które oceniane są za negatywne. Różnorodność tych problemów społecznych określanych w polityce samorządu wyznacza konieczność wzięcia pod uwagę w opracowaniu Strategii istotnych aktów prawnych, które mają wpływ na konstrukcję niniejszego dokumentu.
Najistotniejszymi aktami prawnymi w sferze polityki społecznej są:

- Ustawa z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. Nr 142, poz. 1591 z późniejszymi zmianami). Ustawa ta nakłada na samorząd szereg zadań związanych m.in. z:

- ochroną zdrowia,
- pomocą społeczną,
- gminnym budownictwem mieszkaniowym,
- edukacją publiczną,
- kulturą,
- porządkiem publicznym i bezpieczeństwem obywateli,
- współpracą z organizacjami pozarządowymi itd.

➢ Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz. 593 z późniejszymi zmianami). Ustawa ta określa obowiązki samorządu gminnego dzieląc je na zadania własne i zlecone gminie. Z uwagi na fakt, iż ustawa ta reguluje zasadniczo zadania z zakresu pomocy społecznej zostaną one szczegółowo przytoczone w niniejszym dokumencie. Zgodnie z tą ustawą samorząd realizuje nałożone zadania poprzez Ośrodek Pomocy Społecznej.

Zadania własne gminy:

- opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;
- sporządzanie bilansu potrzeb gminy w zakresie pomocy społecznej;
- udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych;
- przyznawanie wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia;
- przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego;
- opłacanie składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe za osoby, które rezygnują z zatrudnienia, w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej osobistej opieki

nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem;

- praca socjalna;
- organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- prowadzenie i zapewnienie miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, placówkach wsparcia dziennego lub mieszkaniach chronionych;
- tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną;
- dożywianie dzieci;
- sprawowanie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;
- kierowanie osób do domów pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za ich pobyt;
- sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w wersji elektronicznej z zastosowaniem systemu informatycznego;
- utworzenie i utrzymanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników.

Do zadań własnych gminy o charakterze fakultatywnym należą również:

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych;
- przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze;
- prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki;
- podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznanych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych.

Do zadań zleconych gminie należą:

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych;
- opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określone w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym w Narodowym Funduszu Zdrowia;
- organizowanie i świadczenie usług specjalistycznych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną;

- prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia.

- Ustawa z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. Nr 228, poz. 2255 z późniejszymi zmianami) regulująca nowy system pozaubezpieczeniowych świadczeń społecznych, finansowanych w całości z budżetu państwa, całkowicie odrębny od systemu pomocy społecznej. Zamiast szeregu różnych świadczeń niezależnych od siebie ustawa ta wprowadza tylko zasiłek rodzinny wraz z różnego typu dodatkami. Ustawa ta od momentu wejścia jej w życie, realizowana jest pod względem organizacyjnym przez samorząd.
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2003r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. Nr 122. poz. 1143 z późniejszymi zmianami) stwarza szansę grupom społecznym zagrożonym marginalizacją i wykluczeniem społecznym poprawy ich funkcjonowania społecznego i zawodowego poprzez proces reintegracji. Ustawa ta była realizowana przez tutejszy samorząd w okresie od 2005 do 2008 roku w formie gospodarstwa pomocniczego pod nazwą Centrum Integracji Społecznej.
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. Nr 111, poz. 535 z późniejszymi zmianami). Według tej ustawy ochronę życia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej poprzez instytucje powołane do tego. W oparciu o tą ustawę samorząd utworzył i prowadzi od 1996r. specjalistyczne usługi opiekuńcze w formie środowiskowego domu samopomocy.
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o pożytku publicznym i wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873 z późniejszymi zmianami). Ustawa ta wprowadza kompleksowe rozwiązania dotyczące podstawowych dziedzin działalności organizacji pozarządowych. Ustawa ta pozwala samorządom lokalnym określać formy i zakres współpracy z trzecim sektorem i realizować w partnerstwie określone zadania. Ten akt prawny podniósł rangę i znaczenie organizacji społecznych w budowie społeczeństwa obywatelskiego. Ustawa ta realizowana jest przez samorząd Barcina m.in. poprzez określanie rocznych planów współpracy z organizacjami społecznymi i dotacji na realizację powierzonych zadań.

- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i rynku pracy (Dz. U. Nr 99, poz. 1001 z późniejszymi zmianami). Ten akt prawny określa zadania państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji osób bezrobotnych. Zadania te są realizowane przez instytucje rynku pracy, które są stałym partnerem współpracy z samorządem, a celem tej współpracy jest ograniczanie zjawiska bezrobocia poprzez rozwój zasobów ludzkich, wzmocnienie integracji społecznej oraz solidarności społecznej. Współpraca Powiatowego Urzędu Pracy z samorządem lokalnym dotyczy przede wszystkim organizowania aktywnych form oddziaływania na osoby pozostające bez pracy.
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych (Dz. U. Nr 210, poz. 2135). Ustawa określa warunki udzielania i zakres świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Zgodnie z tą ustawą samorząd wspiera publiczną służbę zdrowia w formie modernizacji i doposażenia bazy lokalowej.
- Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. Nr 35, poz. 230 z późniejszymi zmianami). Zapisy ustawy nakładają na organy administracji rządowej i samorządowej obowiązek podejmowania działań zmierzających do ograniczania spożywania napojów alkoholowych oraz struktury ich spożycia. Ustawa wspiera działania na rzecz trzeźwości i określa sposoby przeciwdziałania powstawaniu i usuwaniu następstw nadużywania alkoholu, a także działania, których celem jest krzewienie trzeźwości i abstynencji oraz określa zasady oddziaływania interwencyjnego wobec osób i rodzin dotkniętych problemami alkoholowymi. Na podstawie tej ustawy samorząd uchwala roczne plany działań w formie gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.
- Ustawa z dnia 22 kwietnia 2005r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej (Dz. U. Nr 86, poz. 732). Ustawa ta stanowi, że przyznawanie i wypłata zaliczek alimentacyjnych jest zadaniem zleconym gminie przez administrację rządową. Ustawa ta realizowana jest przez samorząd od chwili wejścia jej w życie.
- Ustawa z dnia 07 września 2007r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (tekst podstawowy Dz. U. Nr 192, poz. 1378 z późniejszymi zmianami).

W niej uregulowane są kwestie działań w sytuacjach niewywiązywania się dłużników alimentacyjnych wobec dzieci z świadczenia na ich rzecz w formie alimentów.

- Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. Nr 71, poz.734 z późniejszymi zmianami) nakłada na samorząd obowiązek wspierania osób i rodzin o najniższych dochodach w zakresie realizowania przez nich opłat mieszkaniowych. Ustawa ta jest zadaniem własnym gminy i od 2004 roku wydatki związane z realizacją zapisów ustawy pokrywane są w całości ze środków własnych gminy.

3.2. Priorytety polityki społecznej w Unii Europejskiej oraz dokumenty programowe na poziomie krajowym

Rzeczpospolita Polska z dniem 1 maja 2004 roku stała się członkiem Unii Europejskiej i dlatego zobowiązana jest brać udział w programach wspólnotowych, w tym również z zakresu rozwiązań społecznych. Unia Europejska jest rzecznikiem aktywnej polityki społecznej i dlatego też Rada Europejska w grudniu 2000 roku w Nicei przyjęła wytyczne, w zakresie zwalczania ubóstwa i wykluczenia społecznego. Z uwagi na okres, w którym Polska stała się pełnoprawnym członkiem Unii Europejskiej istotnym jest dla naszego społeczeństwa fakt, iż od marca 2005 roku rozpoczął się nowy okres realizacji strategii społeczno-gospodarczej, a podstawowym jej celem jest wzrost zatrudnienia, w tym zaangażowanie większej liczby osób w aktywną działalność zawodową oraz modernizację systemów zabezpieczeń socjalnych na lata 2007-2013. Jako jeden z priorytetów uznano stworzenie integracyjnego rynku pracy dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Wyznaczone przez UE priorytety stały się podstawą opracowania dokumentów programowych na poziomie krajowym. Wobec tego w Narodowej Strategii Spójności zostały określone cele wspierające wzrost gospodarczy i zatrudnienie. Do osiągnięcia tego celu zakłada się działania zmierzające do:

- poprawy jakości funkcjonowania instytucji publicznych oraz rozbudowę mechanizmów partnerstwa;
- poprawę jakości kapitału ludzkiego i zwiększenia spójności społecznej;

- budowę i modernizację infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski i jej rejonów;
- podniesienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw;
- wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej;
- wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich.

Podstawowym programem operacyjnym służącym osiąganiu założonych celów jest Program Operacyjny Kapitał Ludzki na okres realizacji od 2007 do 2013. Najważniejszymi celami Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki jest umożliwienie pełnego wykorzystania potencjału zasobów ludzkich poprzez wzrost zatrudnienia i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw i ich pracowników. Cel ten zamierza się osiągnąć ponadto poprzez podniesienie poziomu wykształcenia społeczeństwa, zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego oraz wsparcie budowy struktur administracyjnych państwa. Program Operacyjny Kapitał Ludzki jest efektem odnowionej w 2005 roku Strategii Lizbońskiej. Jednym z priorytetów Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki staje się priorytet VII Promocja Integracji Społecznej. Priorytety określone POKL realizowane są na poziomie centralnym i regionalnym. Beneficjentami tego programu w ramach priorytetu VII stają się samorządy lokalne, dlatego też tak istotnym staje się właściwe zdiagnozowanie problemów i potrzeb m.in. poprzez opracowanie i wdrożenie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych musi być spójna z założeniami określonymi na poziomie centralnym i regionalnym. Dlatego też wskazano je w niniejszej części dokumentu. Rada Ministrów Rzeczpospolitej Polskiej opracowała założenia aktywnej polityki społecznej na lata 2007-2013 i przyjęła ten dokument 13 września 2005 roku. Dokument ten nosi nazwę Strategia Polityki Społecznej na lata 2007-2013. Strategia ta wytycza VII priorytetów, które wdrożone i właściwie realizowane przyczynią się do ograniczenia najistotniejszych problemów społecznych. Określenie tych priorytetów poprzedzone zostało dogłębną analizą z uwzględnieniem demografii, ubóstwa, kondycji i zagrożeń współczesnej polskiej rodziny i społeczeństwa obywatelskiego. Ostatecznie po tej analizie określono niżej podane priorytety:

- poprawa warunków dla powstawania i funkcjonowania rodzin oraz wsparcie ich w wychowaniu i edukacji dzieci;
- wdrożenie aktywnej polityki społecznej;
- aktywizacja osób niepełnosprawnych i kompleksowa ich rehabilitacja;
- budowa systemu wsparcia dla osób w wieku poprodukcyjnym;
- partnerstwo publiczno-społeczne, jako podstawa rozwoju służb społecznych;
- aktywizacja i mobilizacja partnerów lokalnych;
- integracja społeczna i zawodowa imigrantów.

Dokumenty programowe zostały opracowane, przyjęte i wdrażane przez wojewódzkie samorządy. Władze województwa kujawsko-pomorskiego opracowały Strategię Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2020, która została przyjęta uchwałą Nr XLI/586/05 oraz program strategiczny dla pomocy społecznej „Stymulowanie rozwoju pomocy społecznej w województwie kujawsko-pomorskim - perspektywa środowiskowa i instytucjonalna (Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej 2002r.). W programie strategicznym dla pomocy społecznej wytyczono misję województwa określoną jako „Zintegrowane działania pomocy społecznej na rzecz mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego uwzględniające potencjał wszystkich partnerów lokalnych". Misja ta została określona poprzez realizację celów operacyjnych wymienionych poniżej:

- identyfikacja i badanie natężenia problemów społecznych w sferze pomocy społecznej,
- profilaktyka i działania na rzecz wychodzenia z kręgu pomocy społecznej;
- rozbudowa i modernizacja infrastruktury pomocy społecznej;
- usprawnianie systemu komunikacji i współpracy pomiędzy realizatorami pomocy społecznej;
- edukacja i rozwój kadry pomocy społecznej.

Uwzględniając dokumenty programowe należy wykazać je również na poziomie wdrażania przez powiat. W Strategii Zrównoważonego Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Żnińskiego na lata 2001-2011 przyjętej uchwałą Nr XXXI/255/2001 w dniu 29 października 2001 roku. W strategii określono następującą misję „Powiat Żniński ostoją bezpieczeństwa, przyjazny turystom, atrakcyjny dla inwestorów, kultywując tradycję i kulturę regionalną, społeczność bez obaw patrząca w przyszłość, obszar zrównoważonego rozwoju sprzyjającego małej

i średniej przedsiębiorczości". W uchwale tej przyjęto priorytety dla rozwoju społeczno-gospodarczego powiatu w pięciu obszarach: gospodarka, przestrzeń, społeczność, ekologia oraz infrastruktura.

Obszar I - Gospodarka

Priorytetem w gospodarce jest podejmowanie wszelkich działań w kierunku rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości. Wszystkie te działania winny być kreowane z wykorzystaniem walorów przyrodniczo-krajobrazowych powiatu oraz ich promocji i działań na rzecz rozwoju infrastruktury turystycznej. Uzupełnieniem przyjętego priorytetu jest modernizacja i budowa dróg.

Obszar II – Przestrzeń

Rozwój turystyki stanowi szansę zarówno dla zachowania walorów przyrody w całym powiecie żnińskim, jak również ogólnego rozwoju społeczno-gospodarczego tego obszaru. Poszczególne segmenty funkcjonującej obecnie w gospodarce turystycznej wymagają jednak istotnego przekształcenia. Zmiany te i dalszy rozwój turystyki powinny zdecydowanie nawiązywać do uwarunkowań przyrodniczych, ochrony podstawowych procesów ekologicznych i ochrony wartości kulturowych, a zatem mieć charakter rozwoju zrównoważonego - ekorozwoju.

Obszar III – Społeczność

Priorytetem w tym obszarze jest zmniejszenie stopy bezrobocia i jego społecznych skutków m.in. poprzez realizację niezbędnych celów, jakimi są sprawne mechanizmy funkcjonowania oświaty i wychowania oraz poprawa bezpieczeństwa publicznego.

Obszar IV – Ekologia

Wzmocnienie potencjału ekologicznego w obszarze istniejących zasobów przyrodniczych i świadomości społecznej oraz uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej i gospodarki odpadami są głównymi priorytetami w obszarze ekologicznym. Elementy ochrony środowiska związane są z zasobami ilościowymi i jakościowymi wód podziemnych i powierzchniowych, z ochroną przeciwpowodziową, erozją gleb, obszarami leśnymi wokół największych aglomeracji, terenami rolniczymi zagrożonymi zmianami sposobu użytkowania, terenami intensywnie wykorzystywanymi rekreacyjnie, negatywnie oddziaływującymi na środowisko, obszarami chronionymi.

Główne kierunki działań planistycznych zmierzają do zachowania zasobów środowiskowych w jak najlepszym stanie oraz do poprawy jakości życia mieszkańców.

Obszar V- Infrastruktura

Priorytetem infrastrukturalnym jest podejmowanie działań na rzecz modernizacji dróg, rozbudowy infrastruktury technicznej, uzbrojenia terenu oraz tworzenie warunków do poprawy sieci połączeń kolejowych i wykorzystania jej infrastruktury dla celów turystycznych.

Samorząd lokalny na szczeblu Powiatu Żnin Uchwałą Nr XXXIII/247/2006 w dniu 31 marca 2006 roku przyjął do realizacji Powiatową Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych. Wśród celów tej strategii wymienia się:

- podjęcie działań o zabezpieczenie środków na realizację standardów i rozwój placówek pomocy społecznej oraz utrzymanie placówek już istniejących;
- podjęcie działań zwiększających nakłady finansowe na pomoc społeczną i przeciwdziałanie bezrobociu;
- podjęcie starań w kierunku pozyskiwania środków finansowych na rzecz rozwiązywania problemów społecznych;
- zabezpieczenie środków finansowych na podnoszenie kwalifikacji pracowników placówek pomocy społecznej i służb zatrudnienia;
- wspieranie finansowe organizacji porzarządowych;
- kreowanie aktywnego stosunku społeczeństwa do rozwiązywania problemów społecznych;
- podjęcie działań w zakresie wczesnej profilaktyki zagrożeń wśród dzieci i młodzieży;
- stałą poprawę jakości świadczonych usług społecznych: wychowanie, opieka, terapia, praca socjalna, zatrudnienie itp.;
- podjęcie działań ukierunkowanych na umożliwianie poprawy funkcjonowania grup dysfunkcyjnych;
- wzmacnianie integracji i współpracy wszystkich podmiotów działających na polu pomocy społecznej itp.

Na poziomie planowania strategicznego w gminie, Rada Miejska w Barcinie określiła kierunki rozwoju gminy przyjmując Strategię Rozwoju Społeczno - Gospodarczego w dniu 20 kwietnia 2001roku Uchwałą Nr XXXV/193/2001. Strategia ta została określona czasowo do 2010 roku. Nadrzędnym celem Strategii jest osiągnięcie w zakreślonym horyzoncie czasowym jakości życia mieszkańców oraz funkcjonowania podmiotów gospodarczych odpowiadającej standardom analogicznych gmin miejsko-wiejskich w Unii Europejskiej. Taką jakość życia zapewnimy sobie i przyszłym pokoleniom, będąc gminą dobrze wyposażoną w infrastrukturę (techniczną, ekonomiczną i społeczną), lepiej niż dotychczas wykorzystującą miejscowe zasoby, wyzwalającą lokalne inicjatywy oraz przyciągającą inwestorów zewnętrznych, a przez to tworzącą trwałe źródła dochodów dla mieszkańców i budżetu gminy.
Cele główne:
CEL I. Budowa oraz modernizacja sieci i urządzeń infrastruktury technicznej.
CEL II. Rozwój nowoczesnej bazy oświatowej oraz oferty usług edukacyjno-kulturalno – rekreacyjnych umożliwiających wysoką jakość kształcenia, rozwój intelektualny i fizyczny.
CEL III. Zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa publicznego i socjalnego.
CEL IV. Stwarzanie warunków umożliwiających trwały, zrównoważony lokalny rozwój gospodarczy i wysoką konkurencyjność.
CEL V. Zintensyfikowanie promocji wewnętrznej i zewnętrznej gminy, zorganizowanie nowoczesnego profesjonalnego zarządzania strategicznego.

II. Charakterystyka gminy

1. Położenie i demografia

Gmina Barcin jest jedną ze 144 gmin Województwa Kujawsko-Pomorskiego, zlokalizowaną w jego południowej części, na obrzeżach Powiatu Żnińskiego, leżącą na granicy historycznych Kujaw i Wielkopolski. Gmina zlokalizowana jest przy trasach komunikacyjnych Bydgoszcz - Mogilno (nr 254) oraz Inowrocław - Żnin (nr 251) i usytuowana jest centralnie względem dużych ośrodków województwa. Od Torunia

dzieli ją 60 km, od Bydgoszczy 40 km, a od Inowrocławia 25 km. Patrząc w szerszej perspektywie, położona jest 100 km od Poznania, 225 km od Gdańska i 250 km od Warszawy. Doskonałe połączenia drogowe z miastami regionu gwarantują trzy firmy przewozowe. Najbliższym lotniskiem jest bydgoski port lotniczy. Początki Barcina jako miejscowości sięgają XII wieku. Za datę nadania praw miejskich przyjmuje się dzień 12 czerwca 1541 roku. Jest terenem rolniczo-przemysłowym. Etnograficznie gmina Barcin należy do Pałuk i leży na Szlaku Piastowskim. Teren gminy przecina rzeka Noteć. Gmina sąsiaduje z gminami Żnin, Dąbrową Mogileńską, Pakością i Łabiszynem. Ogólna powierzchnia 12.108 ha, z czego 68% powierzchni stanowią użytki rolne, lasy ok. 8%, natomiast grunty pod wodą 2,8% powierzchni gminy. Na dzień 2007.12.31 gminę zamieszkiwało 15.400 osób. Największymi skupiskami ludności są miasto Barcin i miejscowość Piechcin. Do gminy przynależy łącznie 21 miejscowości: Aleksandrowo (68 mieszkańców); Augustowo (114 mieszkańców); Barcin (8100 mieszkańców); Barcin Wieś(418 mieszkańców); Dąbrówka Barcińska(164 mieszkańców); Gulczewo (102 mieszkańców); Józefinka (145 mieszkańców); Julianowo (172 mieszkańców); Kania (250 mieszkańców); Knieja(163 mieszkańców); Krotoszyn(521 mieszkańców); Mamlicz(590 mieszkańców); Młodocin (267 mieszkańców); Pturek (122 mieszkańców); Piechcin (3.181 mieszkańców); Sadłogoszcz (192 mieszkańców); Wolice (293 mieszkańców); Wapienno(0 mieszkańców); Szeroki Kamień (41mieszkańców); Zalesie Barcińskie (92mieszkańców); Złotowo (272mieszkańców). Struktura ludności gminy Barcin przedstawia została przedstawiona wg niżej podanego schematu.

Struktura ludności gminy Barcin wg grup wiekowych

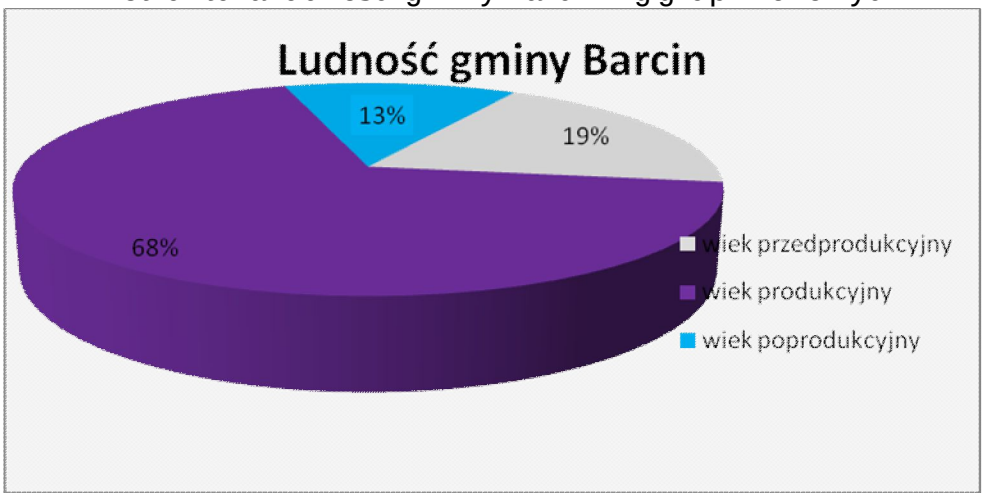

Dane: Urząd Miejski w Barcinie –stan na 2006.12.31

2. Dominująca aktywność gospodarczo - społeczna

Rozwój gminy jest ściśle związany z występowaniem pokładów wapienia i margli jurajskich, których eksploatację w kamieniołomach Bielaw, Wapienna i Piechcina rozpoczęto w 1860 roku. Złoża te eksploatowane są metodą odkrywkową i wykorzystywane do produkcji cementu i wapna budowlanego. Od 1995 wydobyciem kamienia wapiennego i jego przetwórstwem zajmuje się Lafarge Cement SA. Przedsiębiorstwo to od tego roku zainwestowało w modernizację produkcji 150 mln euro. W latach 2000-2003 wybudowano nowoczesną linię wypału klinkieru. Z funkcjonowaniem głównie tej firmy związane są plany rozwoju gminy. Jest ona podmiotem znacznie zasilającym budżet gminy i wyznaczającym najistotniejsze kierunki zmian w sytuacji gospodarczej i społecznej w gminie Barcin. Poza ta firmą w gminie funkcjonuje kilkaset podmiotów gospodarczych, które oddziaływają również znacząco na ogólny charakter rozwojowy gminy. W 2007 roku na terenie gminy według ewidencji działalności gospodarczej Burmistrza Barcina prywatne firmy prowadziło 561 przedsiębiorstw, które posiadały aktualny wpis według klasyfikacji PKD. Ze względu na podstawowy przedmiot działalność handlowo-usługową prowadziło 189 podmiotów (37,5%), działalność handlową 118 podmiotów (21%), działalność produkcyjno-usługową 44 podmioty (7,8%), a pozostałe usługi materialne i niematerialne 210 podmiotów (37,5%). Charakteryzując gospodarkę można twierdzić, iż na terenie gminy dominuje przemysł wydobywczy i przetwórczy kamienia wapiennego, branża transportowa, drzewna i odzieżowa. Na sytuację gospodarczą gminy rzutuje w sposób znaczący także działalność rolnicza. W gminie funkcjonuje ponad 690 indywidualnych gospodarstw rolnych, które swą produkcją zajmują 7.742 hektarów. Przeważają tu jednak gleby klasy IV, a podstawowa hodowla zwierząt opiera się na trzodzie chlewnej i bydle. Natomiast w strukturze zasiewów dominuje: żyto, jęczmień, pszenica, buraki cukrowe i ziemniaki.

Gmina Barcin jest stosunkowo dobrze wyposażona w infrastrukturę istotną dla rozwoju przedsiębiorczości. Sytuacja ta może znacznie poprawić się, w związku z utworzeniem Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. W gminie funkcjonuje Bank Spółdzielczy z filią, dwie Agencje PKO i BPH, dwa przedstawicielstwa SKOK-u, dwie stacje paliw, trzy apteki, biura rachunkowe i księgowe, dwie restauracje i hotelik.

Przedsiębiorcy mają dostęp do usług telekomunikacyjnych i Internetu, a kilkudziesięciu zrzesza Barciński Klub Inicjatyw Gospodarczych. Opiekę zdrowotną zapewniają Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej i Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej oraz pogotowie ratunkowe. Nad bezpieczeństwem czuwają Komisariat Policji, Gminna i Ochotnicza Straż Pożarna. W gminie funkcjonują 4 szkoły podstawowe i 2 gimnazja (w tym 1 szkoła podstawowa i gimnazjum w ramach Zespołu Szkół Publicznych w Piechcinie), 1 szkoła ponadgimnazjalna, 4 przedszkola, Miejski Ośrodek Kultury i Biblioteka Publiczna, Telewizja Lokalna i wiele innych instytucji użyteczności publicznej, wydawana jest prasa lokalna Pogłos Barcina. Na uwagę zasługuje także fakt, iż w gminie funkcjonuje kilkadziesiąt organizacji społecznych, które w różnych dziedzinach życia współpracując z samorządem wpływają na rozwój społeczny gminy. Miasto Barcin stanowi siedzibę władz samorządowych i jest wielofunkcyjnym ośrodkiem administracyjno - usługowym i mieszkaniowym. Jest dobrze wyposażone w infrastrukturę techniczną. Nie oznacza to jednak, że władze samorządowe godzą się z istniejącym zapleczem infrastruktury. Wyrazem nowych oczekiwań i dążenia do zmian jest uchwalenie przez Radę Miejską w Barcinie Wieloletniego Planu Inwestycyjnego na lata 2007-2010, w którym przewiduje się inwestycje określone na kwotę 61.175.000zł. Zaplanowano 25 zadań inwestycyjnych, w tym utworzenie Pałuckiego Parku Przemysłowego, budowę kompleksu sportowo - rekreacyjnego i mieszkań socjalnych, rewitalizację starego Barcina, termomodernizację obiektów użyteczności publicznej oraz wiele prac z zakresu drogownictwa i ochrony środowiska. Działalność inwestycyjna ma ogromny wpływ na ogólną sytuację gospodarczą i społeczną gminy Barcin, dlatego też sytuacja ta musi mieć swoje przełożenie w określeniu kierunków zmian zawartych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

3. System pomocy społecznej

W gminie Barcin funkcjonuje system pomocy społecznej organizowanej i prowadzonej przed samorząd w ramach Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Jednostka ta została utworzona z dniem 2 maja 1990r. Zarządzeniem Naczelnika Miasta i Gminy w Barcinie Nr1/90 na podstawie Uchwały Rady Narodowej w Barcinie Nr X(52) z dnia 21 lutego 1990r . Był to okres ważnych przemian społeczno -

gospodarczych, jakie miały nastąpić w okresie transformacji polityczno - gospodarczych. W pierwszym okresie funkcjonowania Ośrodka Pomocy Społecznej, w jednostce tej zatrudnionych było 6 pracowników (łącznie z kierownikiem). W okresie od chwili jego utworzenia do 30 września 2008r. struktura i funkcje tej jednostki dostosowywane były nieustannie do zmian, jakie następowały w systemie polityki społecznej państwa i samorządu. Nowe zadania wymagały wielu zmian i działań natury organizacyjnej, któremu musiał sprostać samorząd gminy. Ostatecznie na koniec III kwartału 2008 roku zgodnie z obowiązującym statutem Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Barcinie, jednostka ta realizuje zadania z obszaru pomocy społecznej, które polegają w szczególności na:

- przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawami szczegółowymi świadczeń;
- pracy socjalnej rozumianej, jako zawodową działalność nakierowaną na przywracaniu i wzmacnianiu funkcjonowania klientów pomocy społecznej w różnych rolach społecznych przy wykorzystywaniu ich możliwości oraz uprawnień;
- analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej;
- realizowaniu zadań wynikających z rozeznania potrzeb;
- rozwijaniu nowych form pomocy i samopomocy w ramach zintegrowanych potrzeb.

Wyżej wymienione zadania realizowane są w formie:

- finansowej (zasiłki o charakterze doraźnym, okresowym i stałym);
- materialnej (zakup posiłków, odzieży i obuwia, opału, lekarstw, żywności, książek, artykułów szkolnych, artykułów higienicznych, sprzętu gospodarstwa domowego i innych uzasadnionych potrzeb);
- instytucjonalnej (kierowania i pobytu osób do placówek dziennej i całodobowej opieki ,pomocy i rehabilitacji);
- usługowej (świadczenia usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych w domu chorego);
- świadczenia niepieniężne (ubezpieczenie społeczne i zdrowotne osób uprawnionych, sprawianiu pogrzebu oraz biletu kredytowanego);

- poradnictwa specjalistycznego i terapii (polegającej na organizowaniu pomocy w formie doradztwa psychologicznego, pedagogicznego, prawnego i terapii);
- pracy socjalnej (polegającej na wzmacnianiu lub odzyskiwaniu przez osoby i rodziny zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiedzialnych ról społecznych oraz na tworzeniu warunków służących temu celowi).

Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej pełni funkcje, które można podzielić na:

- funkcję diagnostyczną, polegającą na bieżącym rozpoznawaniu potrzeb indywidualnych, grupowych i środowiskowych mieszkańców gminy;
- funkcję planistyczną, polegającą na określaniu planów pomocy dostosowanych do potrzeb indywidualnych, grupowych i środowiskowych oraz planowaniu niezbędnych środków finansowych zabezpieczających realizację tych potrzeb;
- funkcję realizacyjną, polegającą na bezpośrednim i pośrednim zaspakajaniu rozeznanych potrzeb zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

W celu realizacji zadań i funkcji statutowych Miejsko - Gminny Ośrodek współpracuje z: samorządem lokalnym i powiatowym za pośrednictwem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie i Powiatowego Urzędu Pracy, samorządem wojewódzkim za pośrednictwem Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej, Wojewodą za pośrednictwem Wydziału Polityki Społecznej, placówkami służby zdrowia, placówkami oświatowymi, organami ścigania i wymiaru sprawiedliwości, instytucjami realizującymi zadania z zakresu ubezpieczenia społecznego, organizacjami społecznymi i stowarzyszeniami działającymi w obszarze pomocy społecznej, instytucjami i jednostkami z obszaru pomocy społecznej, zakładami pracy, Kościołem i innymi instytucjami.

Samorząd lokalny urzeczywistniając przedstawione w/wym. funkcje Ośrodka Pomocy Społecznej oraz rozszerzając wachlarz działań z zakresu polityki społecznej przyjął Uchwałą Nr X/49/2003 w dniu 30 kwietnia 2003 roku Lokalny Program Pomocy Społecznej gminy Barcin na lata 2004- 2010. Lokalny Program Pomocy Społecznej stworzył Miejsko - Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Barcinie możliwość wdrożenia i realizacji wielu projektów socjalnych, które przyczyniły się do poprawy warunków funkcjonowania osób i rodzin gminy Barcin. Program ten niewątpliwie przyczynił się do ograniczenia obszaru niedostosowania społecznego,

marginalizacji i wykluczenia społecznego. W ramach tego programu uchwalono niżej wymienione projekty socjalne:

1. Monitoring osób i rodzin długotrwale pozostających bez pracy.
2. Uaktywnianie zawodowe bezrobotnych.
3. Program wsparcia materialnego skierowany do osób i rodzin.
4. Motywujące do leczenia odwykowego działania Ośrodka Pomocy Społecznej.
5. Utworzenie grupy wsparcia dla dzieci z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym (alateen).
6. Praca wychowawcza z rodzinami niewydolnymi w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.
7. Uruchomienie świetlicy środowiskowej dla dzieci.
8. Nie jesteśmy tolerancyjni wobec przemocy.
9. Zabezpieczenie ofiar „gorącej przemocy" w ramach Punktu Interwencji Kryzysowej.
10. Pomoc w formie terapii ofiar przemocy i jej sprawców.
11. Fundusz Wsparcia Edukacyjnego dla dzieci z rodzin dotkniętych bezrobociem lub innymi istotnymi problemami ograniczającymi ich szanse edukacyjne.
12. Skorzystaj z otwartych drzwi.
13. Likwidacja barier komunikacyjnych. Imprezy cykliczne o charakterze sportowo - integracyjnym. Internet dla niepełnosprawnych.
14. Mieszkania chronione dla osób niepełnosprawnych.
15. Usługi opiekuńcze, jako element pomocy umożliwiający utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w ich naturalnym środowisku.
16. Pomoc osobom bezdomnym.
17. Działania osłonowe zapobiegające wystąpieniu bezdomności.

Przedstawione powyżej zadania i funkcje samorządowej jednostki organizacyjnej realizowane są poprzez podaną niżej strukturę organizacyjną Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Barcinie:

Dział Pomocy Środowiskowej:

- Sekcja diagnostyki środowiskowej (pracownicy socjalni – 7 etatów). Sekcja ta realizuje głównie zadania z zakresu diagnostyki problemów osób i rodzin. Każdy z pracowników socjalnych wykonuje swe zadania w wyznaczonym rejonie opiekuńczym. Średnio na pracownika socjalnego realizującego diagnostykę oraz pracę socjalną przypada teren zamieszkiwany przez 2.250 mieszkańców. Zadaniem pracowników socjalnych jest również planowanie działań socjalnych (w tym o charakterze naprawczym i interwencyjnym).
- Sekcja realizacji świadczeń (pracownicy administracyjni, obsługa finansowo-księgowa – ogółem 5 etatów). W ramach tej sekcji realizowane są działania związane z realizacją różnego typu świadczeń. Do zadań tej sekcji należy również obsługa merytoryczna w zakresie opracowań, rozliczeń, statystki i sprawozdawczości. W związku z wyodrębnieniem jednostki w zakresie obsługi finansowo-księgowej do zadań tej sekcji należy także pełna obsługa księgowo-finansowa wszystkich działów MGOPS w Barcinie.
- Sekcja usług opiekuńczych (10 etatów). W ramach tej sekcji zabezpieczane są potrzeby osób chorych i niepełnosprawnych w ich miejscu zamieszkiwania. Usługi opiekuńcze są bardzo ważnym elementem realizacji potrzeb mieszkańców gminy. Opiekunki środowiskowe zabezpieczają pomoc opiekuńczą, higieniczną według potrzeb chorych, a także świadczą im pomoc w prowadzeniu gospodarstwa domowego i integracji ze środowiskiem lokalnym.
- Sekcję ds. dodatków mieszkaniowych (1 etat). W ramach tej sekcji realizowane są zadania osłonowe z zakresu dodatków mieszkaniowych. Są to działania o charakterze administracyjnym.

Placówka Wsparcia Dziennego, w której skład wchodzą:

- Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi

W ramach tego działu zatrudnionych jest łącznie 13 osób na łączną liczbę 10,5 etatów. Nad całością zadań placówki czuwa kierownik, który współpracuje z psychologiem,

opiekunami i terapeutami (łącznie 7 etatów) oraz pracownikiem administracyjnym, kucharką i pracownikiem gospodarczym. Pracownicy w placówce zatrudnieni są w taki sposób, by zabezpieczali merytoryczną realizację zadań wynikających z potrzeby świadczenia usług o charakterze specjalistycznym. W ramach realizacji obowiązków opiekunowie i terapeuci zatrudnieni w Środowiskowym Domu Samopomocy zabezpieczają rehabilitację społeczną, psychologiczną, obsługę pielęgniarską oraz rehabilitację fizyczną uczestnikom placówki. Jednocześnie poprzez organizowane zajęcia placówka ta wspiera także rodziny uczestników, przyczynia się do przełamywania stereotypowych opinii o osobach niepełnosprawnych i chorych oraz integruje swych uczestników ze środowiskiem lokalnym. W ŚDS funkcjonuje wiele pracowni, w których osoby korzystające z specjalistycznych usług korzystają z terapii zajęciowej mogą jednocześnie rozwijać swoje zainteresowania, utrzymywać i podnosić swoją sprawność intelektualną i społeczną. Środowiskowy Dom Samopomocy poza świadczeniami terapeutyczno - opiekuńczymi zabezpiecza także potrzeby natury bytowej swoim uczestnikom. Placówka ta funkcjonuje w strukturze Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej od października 1996 roku i świadczy pomoc dla 35 osób i ich rodzin.

- Świetlica Środowiskowa

Placówka została uruchomiona w ramach lokalnego programu pomocy społecznej od 1 czerwca 2004 roku. Świetlica obejmuje swym działaniem dzieci z terenu starej części miasta Barcina. W świetlicy zatrudniony jest pracownik opiekun - terapeuta na ¾ etatu. Placówka funkcjonuje w godzinach popołudniowych pięć dni w tygodniu zabezpieczając zajęcia dla 25 dzieci. Świetlica ta oferuje dzieciom atrakcyjny pobyt w formie wielu zajęć ogólno-rozwojowych. Jednocześnie oferuje pomoc w nauce i organizuje wiele wyjazdów i udział w imprezach. Bezpośredni nadzór nad świetlicą pełni kierownik Placówki Wsparcia Dziennego.

Punkt Interwencji Kryzysowej

Placówka funkcjonuje w ramach wyodrębnionego mieszkania dla ofiar przemocy domowej oraz ofiar zdarzeń losowych. Wyposażenie tej placówki pozwala zabezpieczyć potrzeby bytowe i mieszkaniowe osób, które będą w niej umieszczane. Punkt Interwencji Kryzysowej jest efektem wdrożenia lokalnego programu pomocy społecznej

i funkcjonuje od 2006 roku. Obsługę kadrowo - organizacyjną zapewniają pracownicy sekcji diagnostyki środowiskowej. Pracownicy socjalni odpowiedzialni są za opracowanie indywidualnych planów pomocy dla osób i rodzin umieszczanych w PIK.

Obszar problemowy jakim zajmuje się pomoc społeczna jest szeroki i dlatego też działalność w tej sferze uzupełniana jest na terenie gminy przez organizacje społeczne, które w oparciu o swe cele statutowe są stałym partnerem współpracy na rzecz mieszkańców. Dla samorządu terytorialnego organizacje społeczne są wyrazicielami dążeń i oczekiwań społecznych, inicjatorami działań oraz wykonawcami zadań publicznych, w formie i zakresie, w którym zadania te zostały im powierzone. W celu zwiększenia szans przy aplikowaniu o środki zewnętrzne (w szczególności z funduszy strukturalnych) oraz dla zintensyfikowania działań w zakresie tzw. projektów miękkich, 25 czerwca 2007 r. zostało zawiązane partnerstwo pod nazwą „BARĆ" – PARTNERSTWO NA RZECZ GMINY BARCIN (słowo Barć – kojarzy się z pszczołami, miodem, pracowitością, dobrą organizacją pracy, a ponadto nawiązuje do najbardziej rozpowszechnionego przekonania o pochodzeniu nazwy miasta Barcin od słowa „barć", z uwagi na szeroko rozwinięte dawniej bartnictwo). Dwadzieścia podmiotów działających na rzecz gminy Barcin, zadeklarowało chęć uczestniczenia w działaniach partnerstwa. Celem w.wym. Partnerstwa jest zintegrowanie działań na rzecz zrównoważonego rozwoju, ochrony dziedzictwa kulturowo - przyrodniczego oraz współpracy w Gminie Barcin. Jednym z członków tego Partnerstwa stał się Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Projekty partnerskie dają większą możliwość na efektywne wykorzystanie środków z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, pozwalają na aktywizację lokalnego środowiska przy maksymalnym wykorzystaniu istniejących zasobów. Wśród organizacji działających w obszarze pomocy społecznej ściśle współpracującym z samorządem lokalnym i jego jednostkami organizacyjnymi są:

1. Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Miejsko-Gminny w Barcinie (działa od 1964r. adres Barcin ul. Artylerzystów 1).

Podstawowym zadaniem statutowym jest niesienie pomocy dzieciom i rodzinom wychowującym dzieci niepełnosprawne i przewlekle chore, pomoc rodzinom niewydolnym wychowawczo, pomoc psychologiczno-pedagogiczna dzieciom i ich rodzicom, organizowanie wypoczynku letniego i zimowego, prowadzenie różnych typów

placówek opiekuńczo-wychowawczych, terapeutycznych, prowadzenia edukacji i innych działań w zakresie profilaktyki uzależnień, upowszechniania sportu i rekreacji, krajoznawstwo, ekologii, propagowania twórczości dziecięcej.

2. Pomorsko-Kujawskie Zrzeszenie Samopomocy Obywatelskiej SAMPO (działa od 1992r. Koło w Barcinie działa od 2001roku adres. Barcin ul. Mogileńska 5).

Działalność tej organizacji ukierunkowana jest na rozwijanie i upowszechnianie form niesienia pomocy obywatelom dla poprawy warunków życia i pracy. Celem tej działalności jest pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób w oparciu o działalność charytatywną, promocję zatrudnienia, aktywizację osób bezrobotnych i zagrożonych zwolnieniami z pracy, upowszechnianie kultury fizycznej i sportu, upowszechnianie ciekawych form spędzania czasu wolnego, promocja gminy Barcin i Województwa Kujawsko-Pomorskiego, organizowanie imprez rekreacyjno-sportowych dla mieszkańców, pomocy rzeczowej dla osób i rodzin w trudnej sytuacji życiowej m.in. poprzez współpracę z Grudziądzkim Bankiem Żywności.

3. Stowarzyszenie Wspierania Osób Niepełnosprawnych i Ich Rodzin (działa od 1995roku adres. Barcin ul. LWP 4/18).

Organizacja ta niesie konkretną pomoc osobom niepełnosprawnym i walczącym z niepełnosprawnością. Jest dla tych osób i ich rodzin rzecznikiem ich interesów, niesie wsparcie i organizuje działalność rehabilitacyjną. Stowarzyszenie integruje środowisko osób niepełnosprawnych ze środowiskiem lokalnym poprzez organizowanie imprez integracyjnych, kulturalnych i sportowych.

4. Polskie Stowarzyszenie Diabetyków Koło Terenowe w Barcinie (działa od 1995roku, adres Barcin LWP 1/47).

Stowarzyszenie reprezentuje interesy członków stowarzyszenia i osób chorych na cukrzycę, organizuje i prowadzi edukację diabetologiczną wśród chorych na cukrzycę i całego społeczeństwa poprzez szkolenia i fachową prasę. Działa na rzecz poprawy sytuacji ekonomicznej i zdrowotnej ludzi chorych na cukrzycę pozyskując bezreceptowe środki farmakologiczne i sprzęt, integruje środowisko diabetyków i sympatyków.

5. Polski Związek Niewidomych Okręg Kujawsko-Pomorski. Koło Powiatowe w Żninie (adres Żnin ul. Pocztowa 15).

Zrzeszenie osób niewidomych i słabosłyszących działa, w celu społecznej integracji, rehabilitacji, ochrony interesów zawodowych, ekonomicznych i społecznych osób niewidzących i słabowidzących. Przeciwdziała ic dyskryminacji współpracując z instytucjami w prowadzeniu rehabilitacji podstawowej, leczniczej i zdrowotnej swych członków. Działa także w obszarze działalności kulturalnej, turystyki i rekreacji organizując integrację osób niewidomych i słabowidzących oraz współpracuje w działaniach z zakresu poprawy warunków socjalno-bytowych swych członków.

6. Związek Kombatantów Rzeczypospolitej Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych. Koło Miejsko-Gminne w Barcinie (działa od 1972 roku, wcześniej, jako ZBOWID, adres Barcin ul. Polna 15).

Związek ten reprezentuje sprawy swych członków, którzy brali czynny udział w II wojnie światowej, walczyli w organizacjach wyzwoleńczych i przeszli obozy koncentracyjne. Członkowie tego związku uczestniczą w uroczystościach politycznych, świętach narodowych oraz imprezach z okazji wyzwolenia Barcina, 11-go Listopada i Miesiąca Pamięci Narodowej. Na rzecz swych członków organizuje pomoc i wsparcie w poprawie ich warunków bytowych.

7. Stowarzyszenie Pokolenia Pomorza i Kujaw. Koło w Barcinie (adres Barcin ul. Polna 11).

Stowarzyszenie działa m.in. w celu organizowania działalności samopomocowej na rzecz ochrony zdrowia, pomocy społecznej i dobroczynności, tworząc warunki do upowszechniania wiedzy społecznej oraz postępowych patriotycznych tradycji.

8. Klub Seniora ,,Wrzos"(działa od 1977 roku, adres Barcin Centrum Organizacji Pozarządowych ul. Pakoska 3)

Celem statutowym tej organizacji jest wytwarzanie społecznego klimatu do podejmowania inicjatyw w zakresie zaspakajania potrzeb ludzi starszych i niepełnosprawnych poprzez rozwijanie różnorodnych form życia kulturalno-oświatowego, towarzyskiego i wypoczynku ludzi starszych i niepełnosprawnych. Organizacja ta inspiruje organy samorządu mieszkańców, zakłady pracy, instytucje

kultury i inne placówki do podejmowania działań na rzecz zaspakajania potrzeb ludzi starszych i niepełnosprawnych.

9. Klub Seniora „Białe Zagłębie" Piechcin (adres świetlica Carmen w Parku 100 - Lecia Piechcin).

Celem statutowym jest aktywizowanie osób w wieku poprodukcyjnym poprzez rozwijanie zainteresowań i organizowanie aktywnych form spędzania czasu wolnego i rekreacji. Organizacja ta współpracuje z innymi organizacjami o podobnych celach statutowych oraz z samorządem i jego jednostkami organizacyjnymi.

Przedstawione organizacje wpisują swą aktywną działalność w życie społeczne mieszkańców gminy. Zostały one celowo wyodrębnione, ponieważ swoją działalnością statutową łączą się z systemem pomocy społecznej. Organizacje powyższe są podstawowymi partnerami trzeciego sektora współpracującymi na co dzień z samorządową pomocą społeczną. Poza wymienionymi wyżej organizacjami w gminie Barcin funkcjonuje wiele innych stowarzyszeń, które swoją działalnością nastawiają się na upowszechniania kultury fizycznej, sportu, ochronę zdrowia, rekreację i wypoczynek, ratownictwo i ochronę ludności. Są na terenie gminy również organizacje wspomagające rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości, a także nakierowane na ekologię oraz ochronę dziedzictwa przyrodniczego i działalność wspierającą rozwój wspólnot lokalnych.

Pewne świadczenia osłonowe, a także działania wyodrębnione od pomocy społecznej realizowane są również przez Urząd Miejski w Barcinie. W ramach struktury organizacyjnej Urzędu Miejskiego w Barcinie sprawami z zakresu realizacji rządowej polityki społecznej zajmuje się Referat Świadczeń Rodzinnych. W tym referacie 3 pracowników zajmuje się realizacją zadań zapisanych w ustawie o świadczeniach rodzinnych i zaliczce alimentacyjnej. Współpraca Ośrodka Pomocy Społecznej z tym referatem, polega głównie na uzupełnianiu danych o sytuacji socjalno - bytowej odbiorców świadczeń o charakterze finansowym, diagnozowaniu potrzeb i indywidualnych sytuacji rodzinno - bytowej poprzez wywiady środowiskowe. Współpraca ta polega również na organizowaniu i realizowaniu innych działań nakierowanych na aktywizację osób bezrobotnych i realizację zadań z zakresu

świadczeń osłonowych m.in. w formie stypendiów szkolnych. Zadania z zakresu polityki społecznej samorządu realizowane są również przez Referat Organizacyjny i Spraw Obywatelskich Urzędu Miejskiego w Barcinie, głównie poprzez powołanego Koordynatora Miejsko - Gminnego Programu Zdrowia. Powołany koordynator jest stałym partnerem współpracy dla Ośrodka Pomocy Społecznej w zakresie działań o charakterze interwencyjnym i działań z obszaru profilaktyki uzależnień od alkoholu i narkotyków. Współpraca ta dotyczy diagnozowania problemów oraz polega na ustalaniu i realizowaniu planów naprawczych wobec osób nadużywających i uzależnionych od środków psychoaktywnych. Elementem tej współpracy jest realizacja zapisów Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii uchwalanych corocznie przez Radę Miejską w Barcinie. Współpraca ta polega na organizowanie pomocy i wsparcia osobom uzależnionym i ich rodzinom, w tym również poprzez Punkt Informacyjno – Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych i ich Rodzin. Ogromne znaczenie w działaniach z zakresu ograniczania negatywnych skutków sfery problemów społecznych odgrywają w gminie: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz grupa samopomocowa Anonimowych Alkoholików, ,,Pojednanie". Działalność tych instytucji jest elementem realizacji gminnych programów rozwiązywania problemów alkoholowych.

Od lipca 2005 roku do 30 kwietnia 2008 roku istotnym partnerem współpracy w ograniczaniu problemów marginalizacji i wykluczenia społecznego była jednostka organizacyjna samorządu działająca w formie gospodarstwa pomocniczego - Centrum Integracji Społecznej przy którym funkcjonował także Klub Integracji Społecznej. Jednostka ta w okresie swego funkcjonowania objęła indywidualnym programem zatrudnienia socjalnego blisko 80 osób, które na zajęcia reintegracji społecznej i zawodowej kierowane były przez Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej i Koordynatora Miejsko- Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Społecznych. Całokształt tej współpracy przyczynił się do całkowitego usamodzielnienia od pomocy społecznej i poprawy ogólnego funkcjonowania ok. 40% osób kierowanych do placówki.

III. Identyfikacja podstawowych problemów społecznych

W celu określenia misji i kierunków rozwoju społecznego gminy niezbędnym staje się zidentyfikowanie problemów społecznych, tak by wyłonić obszary działań do przemyślanych zmian, które będą określone poprzez cele i termin ich realizacji. Przemiany społeczno - gospodarcze w okresie transformacji, którymi społeczność naszej gminy została dotknięta, odczuwane są do dzisiaj. Zmienia się ich natężenie w różnych dziedzinach życia społecznego. Wysokie bezrobocie, pogłębiająca się pauperyzacja mieszkańców gminy, sprzyjała zwiększaniu się skali zjawisk patologicznych, marginalizacji i alienacji dużej części mieszkańców gminy. W celu stworzenia spójnego systemu współpracy podmiotów realizujących zadania w zakresie pomocy społecznej, ochrony zdrowia, bezpieczeństwa publicznego i innych dziedzin życia, dobre zdiagnozowanie najistotniejszych problemów społecznych, staje się podstawą do stworzenia kompleksowego programu. Program ten ma sprzyjać przyjaznemu rozwojowi gminy i polityki społecznej. Strategia niniejsza jest pewnego rodzaju scenariuszem działań, do których zamierza się zmierzać, by ostatecznie doprowadzić do nowej transformacji z założeniem osiągania jedynie pozytywnych jej skutków. Efektem opracowanej, wdrażanej i realizowanej Strategii będzie dobrze zorganizowana społeczność i aktywni obywatele. Punktem wyjściowym dalszej analizy problemów z obszaru pomocy stało się ogólne zobrazowanie całej grupy społecznej objętej różnego typu świadczeniami z ustawy o pomocy społecznej od 2001 do 2008 roku. Na podanym niżej wykresie wykazano liczbę rodzin objętych pomocą w tym okresie.

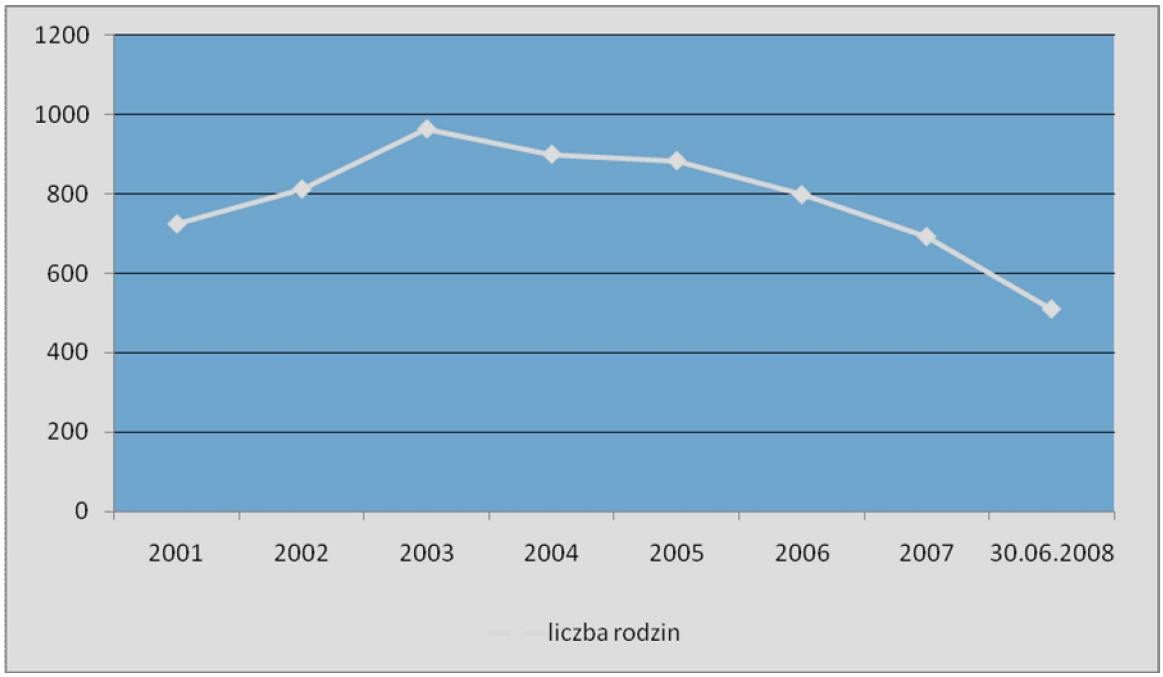

Dane: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Barcinie

Powyższy wykres obrazuje sytuację związaną z dynamiką ilościową w zakresie wszystkich problemów społecznych. Z powyższego wykresu można wnioskować, iż od 2006 roku spada liczba rodzin objętych pomocą. Zakłada się, że w kolejnych latach liczba rodzin wymagających wsparcia może utrzymywać się na zbliżonym poziomie do 2007roku. Taka sytuacja oznacza, iż pomoc społeczna może skuteczniej przechodzić z oceny działań ilościowych na działania zwiększające jakość pomocy, co oznacza większą jej skuteczność.

Ponadto w celu pełnego zobrazowania obszaru pomocy społecznej przedstawiono również wydatki na pomoc społeczną. Warto przedtem przypomnieć, że w ostatnich latach następowały częste zmiany legislacyjne i zmieniały się kompetencje, co do źródła finansowania zadań z zakresu ustawy o pomocy społecznej i innych aktów prawnych o charakterze osłon socjalnych. Porównując ogólną sytuację wydatków na pomoc społeczną można odnieść ją do liczby osób objętych pomocą, co w pewien sposób zobrazuje intensywność kierowanej do mieszkańców pomocy w aspekcie finansowym.

Wydatki Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Barcinie

Rok	Liczba mieszkańców objętych pomocą	Wydatki na pomoc społeczną ogółem w zł	W tym wydatki pokrywane z środków własnych gminy w zł	% udział finansowania wydatków przez gminę
2001	2.955	3.135.202	887.270	28,3
2002	3.205	3.061.695	1.067.609	34,9
2003	3.611	3.403.375	1.308.317	38,4
2004	3.521	3.146.426	1.596.478	50,7
2005	2.933	3.087.936	1.914.755	62,0
2006	2.841	3.618.238	1.991.548	55,0
2007	2.425	3.431.755	2.034.985	59,3
30.06.2008	1.819	1.589.814	742.673	46,7

Dane: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Barcinie

Istotne znaczenie w diagnozie problemów społecznych ma analiza danych w aspekcie liczby mieszkańców objętych świadczeniami pomocy społecznej na podstawie ustawy o pomocy społecznej według rejonu zamieszkania. Ocenę tę zaprezentowano za pomocą mapki i danych na dzień 31. 12. 2006 roku. Przedstawione dane potwierdzają, że 18, 6% mieszkańców gminy korzysta z świadczeń realizowanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej realizowanych na podstawie ustawy o pomocy społecznej. Przedstawione dane wskazują na fakt, że najtrudniejsza jest sytuacja mieszkańców z terenów wiejskich gminy Barcin. Natomiast w aspekcie oceny mieszkańców miasta Barcina, największym skupiskiem problemów społecznych jest teren starej części miasta Barcina.

Liczba mieszkańców gminy wg miejsca zamieszkania objętych pomocą społeczną.

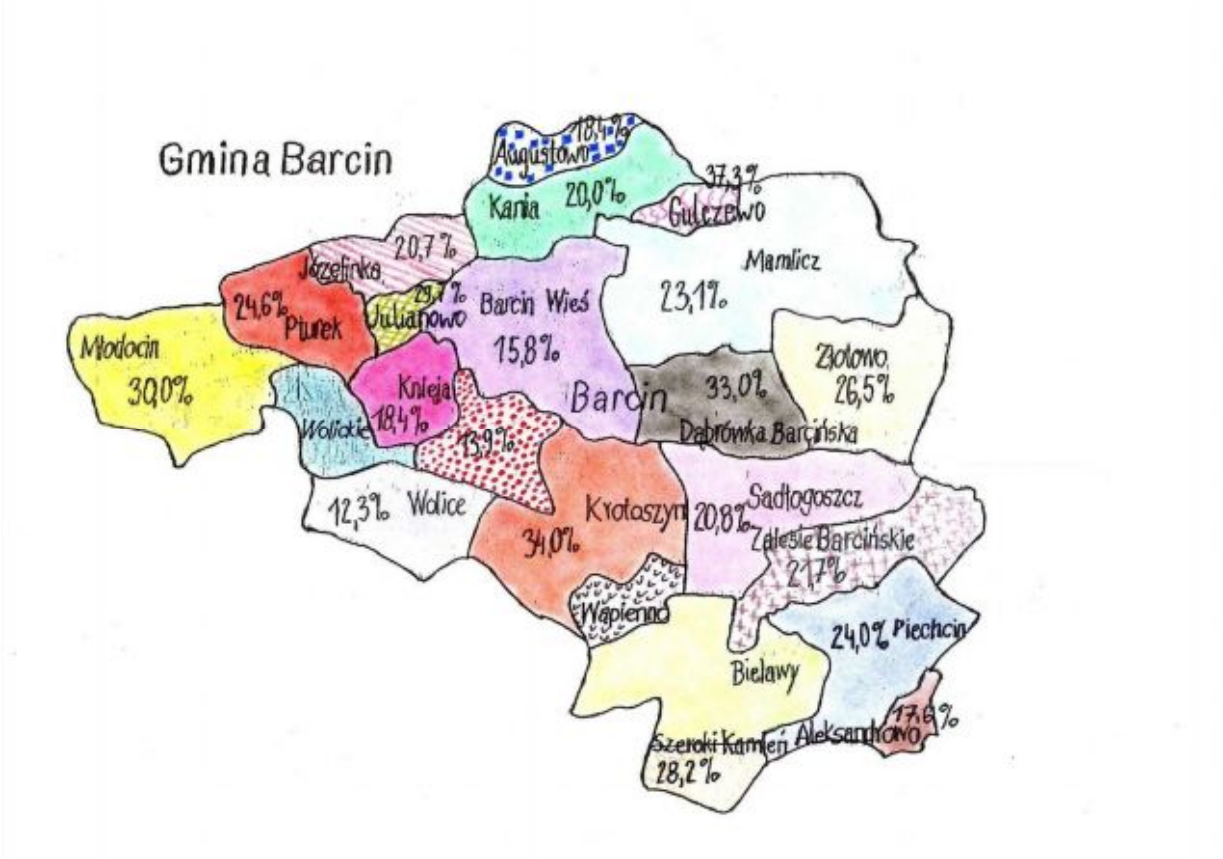

Miejscowość	Liczba mieszkańców ogółem	Liczba mieszkańców objętych pomocą	% udział mieszkańców objętych pomocą
Aleksandrowo	68	12	17,6
Augustowo	114	21	18,4
Barcin	8100	1124	13,9
Barcin Wieś	418	66	15,8
Dąbrówka Barcińska	164	54	33,0
Gulczewo	102	38	37,3
Józefinka	145	30	20,7
Julianowo	172	51	29,7
Kania	250	50	20,0
Knieja	163	30	18,4
Krotoszyn	521	177	34,0

Mamlicz	590	136	23,1
Młodocin	267	80	30,0
Piechcin	3181	763	24,0
Pturek	122	30	24,6
Sadłogoszcz	192	40	20,8
Szeroki Kamień	39	11	28,2
Wolice	293	36	12,3
Zalesie Barcińskie	92	20	21,7
Złotowo	272	72	26,5
Ogółem	15265	2841	18,6

Dane: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej i Urząd Miejski w Barcinie

1. Bezrobocie

Gmina Barcin na przełomie lat 1993 do 2006 dotknięta była głównie problemem bezrobocia i wynikającego z tego faktu problemem ubóstwa. Trudna sytuacja na rynku pracy i spadek zamożności mieszkańców gminy, wynikał z likwidacji wielu zakładów pracy i prowadzonej restrukturyzacji (restrukturyzacja KCW Kujawy, PGR i SKR i innych, likwidacja zakładów obuwniczych Brda i Kobra, cegielni, zakładu transportu samochodowego Transbud, zakładu Sklejka), a także wielu innych mniejszych zakładów. W wyniku masowych zwolnień i likwidacji podmiotów gospodarczych, a także redukcji kadrowych, w krótkim okresie czasu pracę utraciło ponad dwa tysiące osób. Sytuację tę pogarszał fakt, iż młode pokolenie (absolwenci wielu typów szkół)nie mogło również otrzymać zatrudnienia. Taka sytuacja wpłynęła na znaczne pogorszenie się warunków życia w co trzeciej rodzinie zamieszkującej na terenie gminy Barcin. Na terenie powiatu żnińskiego, w tym również Barcina stopa bezrobocia osiągnęła poziom 34% i był to jeden z największych wskaźników tego problemu w województwie kujawsko - pomorskim. W okresie od 1993r do 2000 roku Powiatowy Urząd Pracy w Żninie, a także Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Barcinie oferował pomoc bezrobotnym i ich rodzinom, polegającą głównie na wypłacie zasiłków, a działania te miały głównie charakter ratowniczy. Jest to okres biernej walki z problemami bezrobocia. Praktyka ta

doprowadziła do pogłębiania się samego zjawiska bezrobocia i generowała inne problemy społeczne. Sytuacja ta stopniowo zaczęła się zmieniać w pierwszych latach XXI wieku, a w szczególności w okresie, w którym to staliśmy się społecznością Unii Europejskiej. Bierne formy pomocy osobom bezrobotnym zostały systematycznie wypierane przez działania o charakterze aktywizacyjnym i motywacyjnym. Od 2006 roku sytuacja na rynku pracy częściowo ustabilizowała się i od tego okresu zauważalny jest stopniowy spadek osób pozostających bez stałej i formalnej pracy zarejestrowanych w PUP Żnin. Dla potrzeb opracowywanej Strategii dane statystyczne Powiatowego Urzędu Pracy w Żninie będą dotyczyły lat: 2005, 2006, 2007 i I półrocza 2008 roku, tak by wskaźniki te odnosiły się do aktualnych trendów tego problemu. Bezrobocie w powiecie żnińskim jest nadal jednym z najwyższych w województwie kujawsko - pomorskim. Na koniec 2005 roku stopa bezrobocia wynosiła 32,2%, w 2006r.- 28,2%; 2007r.- 21,9%, natomiast na dzień 30 czerwca 2008r. spadła do poziomu 19,8%, co oznacza, że co 5-ta osoba w wieku produkcyjnym pozostaje nadal bez stałego i formalnego zatrudnienia. Dane statystyczne w tym zakresie przedstawia się poniżej.

Rozszerzona informacja o bezrobociu w gminie Barcin

Wyszczególnienie	2005.12.31	2006.12.31	2007.12.31	2008.06.30
	Ogółem - kobiety	Ogółem - kobiety	Ogółem - kobiety	Ogółem- kobiety
Liczba bezrobotnych	1.751 - 1026	1.477 - 995	990 - 706	923 - 662
w tym: poprzednio pracujący	1.335 - 743	1.138 - 732	773 - 525	716 - 493
zwolnienia grupowe	45 - 27	30 - 21	18 - 15	19 - 16
z prawem do zasiłku	341 - 130	260 - 128	191 - 96	191 - 115
niepełnosprawni	20 - 10	17 - 11	19 - 9	20 - 12
do 25 roku życia	379 - 210	269 – 167	186 - 127	168 - 115
powyżej 50 roku życia	233 - 139	245 - 159	209 - 142	195 - 141
długotrwale	1.215 - 806	1.017 - 747	635 - 516	548 - 451
bez kwalifikacji zawodowych	439 - 267	489 - 334	306 - 225	304 - 233
samotnie wychowujące co najmniej jedno dziecko do 7 roku życia	55 - 48	43 - 42	33 - 30	59 - 54

Bezrobotni wg wykształcenia:				
wyższe	29 - 22	34 - 26	24 - 14	22 - 12
policealne i średnie zawodowe	296 - 210	261 - 198	221 - 169	203 - 158
średnie ogólnokształ.	83 - 64	88 - 66	71 - 65	62 - 51
zasadnicze zawodowe	783 - 431	640 - 407	390 - 268	357 - 243
gimnazjalne i poniżej	560 - 299	458 - 298	284 - 190	279 - 198
Bezrobotni wg wieku:				
18-24 lat	379 - 210	269 - 167	186 - 127	168 - 115
25-34 lat	554 - 329	447 - 317	268 - 194	250 - 178
35-44 lat	385 - 231	339 -230	227 - 170	206 - 149
45-54 lat	369 - 230	349 - 244	237 - 181	233 - 184
55-59 lat	61 - 26	67 - 36	64 - 34	59 - 36
60-64 l	3 - 0	5 - 0	8 - 0	7 - 0
Bezrobotni wg czasu pozostawania bez pracy:				
do 1 miesiąca	116 - 35	93 - 27	79 - 36	81 - 36
1-3 miesięcy	223 - 91	317 - 186	233 - 150	111 - 72
3-6 miesięcy	226 - 121	195 - 133	147 - 93	152 - 99
6-12 miesięcy	260 - 122	215 - 143	147 - 102	213 - 145
12-24 miesięcy	260 - 155	188 - 124	120 - 94	131 - 99
powyżej 24 miesięcy	666 - 502	469 - 382	264 - 231	235 - 211

Oferty pracy zgłoszone	457	668	503	322
na prace subsydiowane	413	579	429	289
na staże	87	119	83	32
na przygotowanie zawodowe	94	92	105	51
Podjęcie pracy:	1.044 - 409	952 - 336	843 - 460	315 - 163
w tym pracy subsydiowanej	281 - 135	158 - 68	150 - 100	62 - 38
Rozpoczęcie stażu pracy	97 - 66	124 - 87	100 - 70	47 - 35
Rozpoczęcie przygotowania zawodowego	103 - 50	97 - 75	104 - 87	48 - 36

Dane: Powiatowy Urząd Pracy w Żninie

Bezrobocie przesłanką udzielenia świadczeń w ramach ustawy o pomocy społecznej

Wyszczególnienie	2005.12.31	2006.12.31	2007.12.31	2008.06.30
Liczba rodzin	669	584	469	333
Liczba osób w rodzinach	2.558	2.198	1.776	1.291

Dane: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Barcinie

Bezrobocie jest dominującym problemem społecznym i najczęstszą podstawą udzielania świadczeń z ustawy o pomocy społecznej. W okresie od 2005 do 2008 roku ok. 60% wydatków na świadczenia z pomocy społecznej skierowanych było na pomoc osobom i rodzinom dotkniętymi problemami bezrobocia. W okresie do 2005 roku wskaźnik ten był znacznie wyższy i wynosił nawet 80% wszystkich wydatków. Przedstawione powyżej dane wyraźnie określają sytuację na rynku pracy, ale potwierdzają również przede wszystkim trudną sytuację kobiet.

W 2005 roku 58,6% osób ogółu bezrobotnych w gminie stanowiły kobiety; w 2006 r. liczba ta kształtowała się na poziomie 67,4%, w 2007r. wynosiła już 71,3%, by w 2008 roku wzrosnąć do poziomu 71,7% ogółu osób bezrobotnych w gminie. W celu

obrazowego przedstawienia trudnej sytuacji osób bezrobotnych na rynku pracy w gminie Barcin problem ten zostaje zobrazowany poniżej.

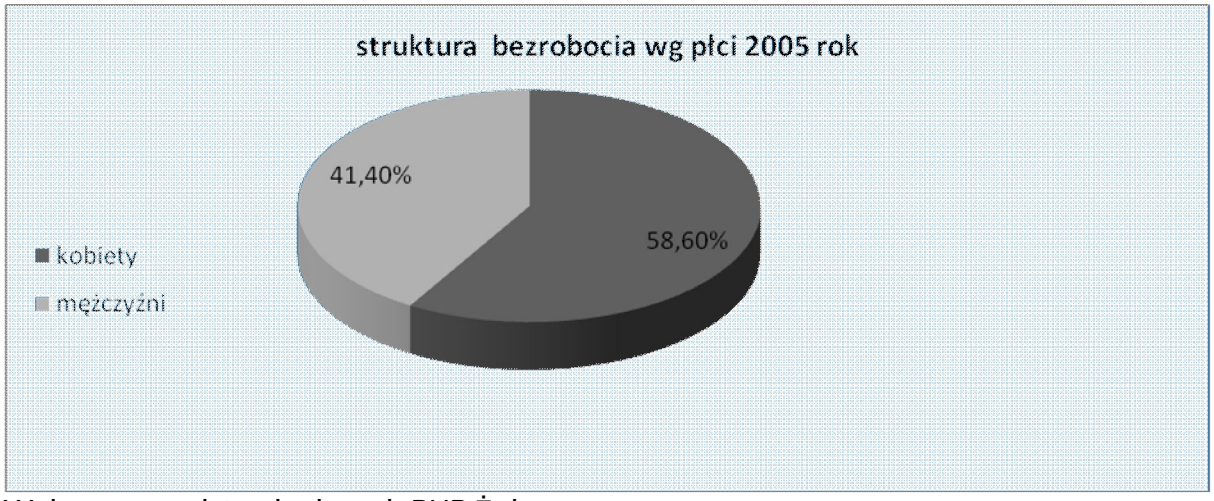

Wykres na podstawie danych PUP Żnin

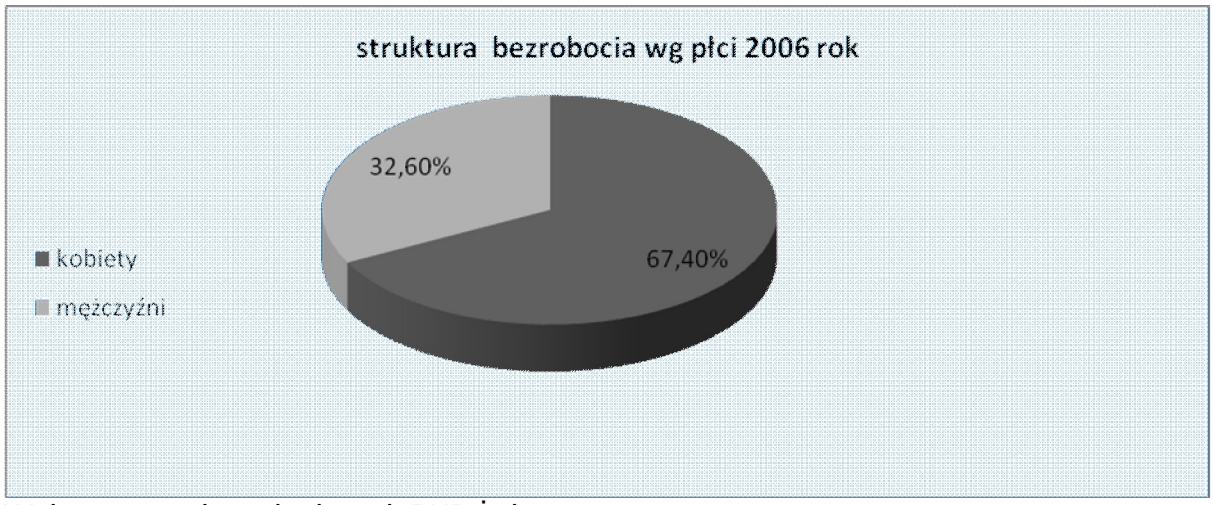

Wykres na podstawie danych PUP Żnin

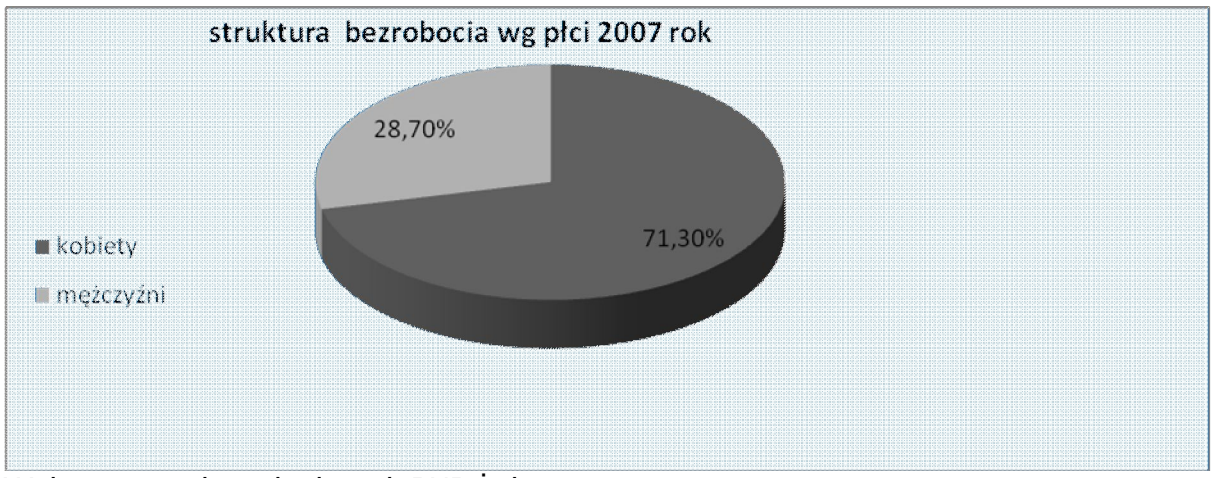

Wykres na podstawie danych PUP Żnin

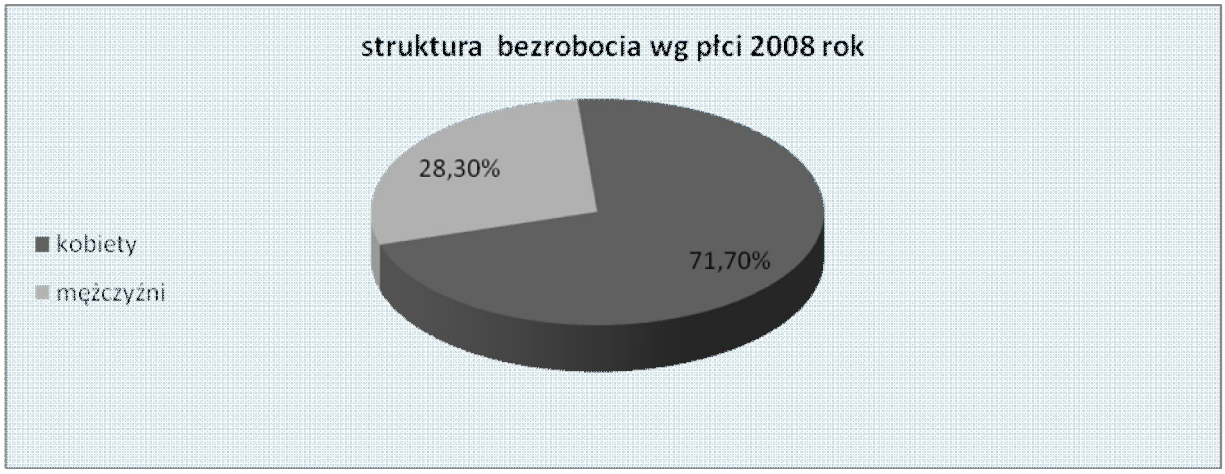

Wykres na podstawie danych PUP Żnin

Struktura długotrwałego bezrobocia (24miesiące i więcej)

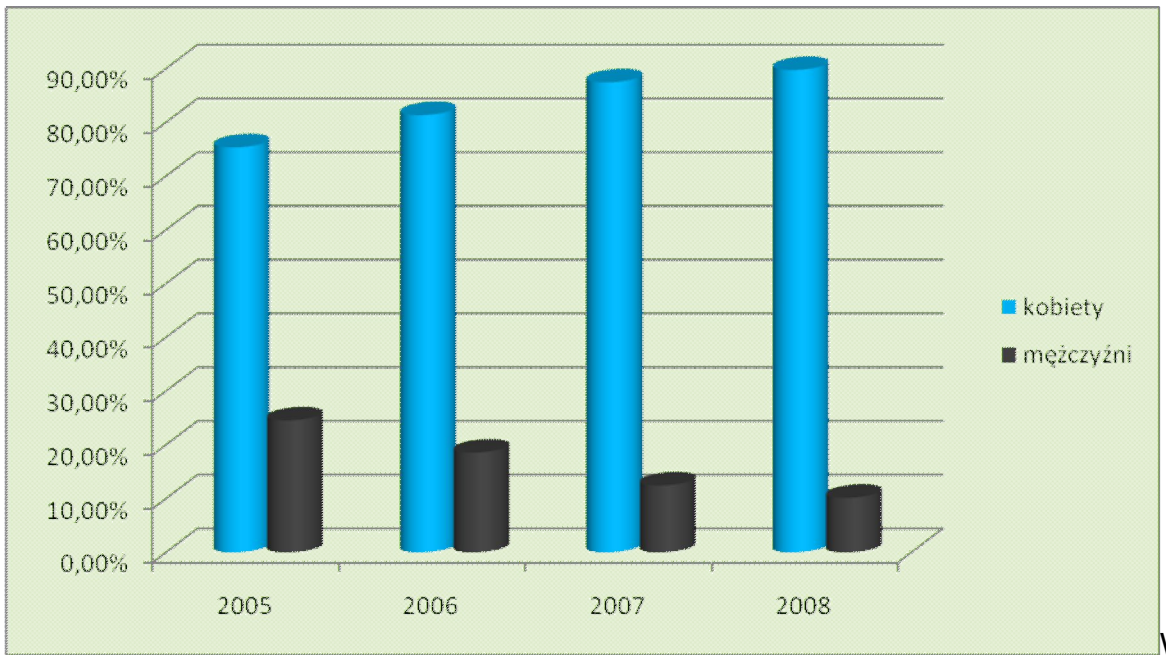

Wykres na podstawie danych PUP Żnin

Sytuacja kobiet pozostających bez pracy w gminie Barcin jest znacznie trudniejsza od sytuacji mężczyzn poszukujących pracy. Świadczą o tym następujące wskaźniki. Wśród osób długotrwale bezrobotnych (powyżej 24 m-cy) w 2005 roku kobiety stanowiły 75,4% tej populacji, w 2006r. odsetek ten wyniósł 81,4%, w 2007r. kobiety stanowiły 87,5% długotrwale bezrobotnych, a w 2008r. wskaźnik ten wzrósł do poziomu 89,8%

ogółu bezrobotnych tej kategorii. Oznacza to, że 9 na 10 osób pozostających długotrwale bez pracy to kobiety. Liczby te potwierdzają zdecydowanie, iż właśnie ta grupa osób zagrożona jest najbardziej negatywnymi skutkami bezrobocia, a większość działań aktywizujących winno trafiać głównie do niej, by ograniczyć zjawisko marginalizacji i wykluczenia społecznego, zwłaszcza kobiet samotnie wychowujących dzieci.

2. Ubóstwo

Ubóstwo odnosi się do materialnych niedostatków życia ludzkiego i może być przyczyną ograniczającą osoby i rodziny w konsumpcji dóbr i usług już na poziomie zaspakajania elementarnych potrzeb życiowych. Jest to zjawisko będące najczęściej podstawą izolacji społecznej i rodzące wiele napięć w życiu indywidualnym osób i rodzin, a także w życiu społecznym. Każde społeczeństwo organizując i wyznaczając kierunki swojego rozwoju musi uwzględniać konieczność zabezpieczenia potrzeb swojej populacji na takim poziomie, by zabezpieczyć egzystencjonalne potrzeby swojej zbiorowości. Poziom tych potrzeb (koszyk dóbr i usług) tworzy się nie tylko według potrzeb tej zbiorowości, ale przede wszystkim możliwości finansowych tej społeczności. Dlatego też próg ubóstwa nie jest tożsamy z minimum socjalnym, które często jest z nim utożsamiane. Dla celów niniejszej Strategii przyjmuje się, iż poziom ubóstwa społeczności gminy Barcin będzie określany w oparciu o kryteria ubóstwa określone w ustawie o pomocy społecznej. W tej sytuacji dla osób samotnie gospodarujących próg ubóstwa określony jest na poziomie 477 zł, natomiast dla osób w rodzinie obowiązuje kwota 351 zł miesięcznie.

Skala ubóstwa w gminie Barcin

Rok	Liczba rodzin ogółem	Liczba rodzin na wsi	Liczba osób w tych rodzinach ogółem
2005	626	368	2.363
2006	555	331	2.076
2007	457	266	1.740
2008	338	197	1.308

Dane: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Barcinie

Ubóstwo jest ściśle związane z innymi problemami, wśród których najistotniejsze to: bezrobocie, niepełnosprawność, bezradność i alkoholizm. Tak więc, działania nakierowane na łagodzeniu skutków ubóstwa muszą mieć charakter natury finansowo - materialnej i muszą uwzględniać przede wszystkim pierwotne przyczyny tego problemu. Przedstawione powyżej dane wskazują, że problem ten ma tendencję malejącą i jest ściśle związany z ogólną sytuacją na rynku pracy. Dane za 2008 rok nie obrazują rzeczywistej sytuacji w tym zakresie, ponieważ uwzględniają one jedynie pierwsze półrocze. Na ich podstawie można już domniemywać, że liczba rodzin żyjących w ubóstwie będzie nadal się nieznacznie zmniejszać. Bez względu na to, jak dalej będzie zmieniać się ogólna sytuacja ekonomiczna naszej społeczności założono, że zjawisko to będzie zawsze funkcjonowało w życiu społecznym gminy Barcin. Założenie takie ma związek ze stwierdzeniem, że przyczyn ubóstwa należy dopatrywać się nie tylko w czynnikach zewnętrznych (ekonomiczno - społecznych), ale wewnętrznych (osobowościowych) osób dotkniętych tym problemem. W ograniczaniu negatywnych skutków tego problemu istotne jest przede wszystkim to, by ograniczyć zjawisko ubóstwa dziedziczonego poprzez działania o charakterze wspierająco - kompensacyjnym, które winny być adresowane przede wszystkim wobec dzieci.

3. Niepełnosprawność

Osoby niepełnosprawne stanowią dużą grupę społeczną mieszkańców gminy, dlatego też sytuacja tej grupy społecznej została uwzględniona w niniejszym dokumencie. Odczuwalny wzrost liczby osób niepełnosprawnych nadaje temu zjawisku coraz większą rangę wśród innych problemów społecznych. Problemy wynikające z niepełnosprawności dotykają ludzi w różnym wieku i są często wynikiem ciężkich i długotrwałych chorób lub skutkiem urazów i wad wrodzonych. Osoby niepełnosprawne z uwagi na stan zdrowia fizycznego, psychicznego i umysłowego dotknięte są stałymi lub okresowymi barierami ograniczającymi lub uniemożliwiającymi ich samodzielną egzystencję, a także prawidłowe pełnienie różnych ról życiowych i ograniczającymi ich w codziennym funkcjonowaniu społecznym. W Polsce wg Narodowego Spisu Powszechnego przeprowadzonego w 2002 roku 14,3% całego

społeczeństwa to osoby niepełnosprawne. Spis ten wykazał również, iż w ciągu ostatnich 14 lat odsetek ludzi niepełnosprawnych wzrósł o blisko 5%. Należy również zaznaczyć, że ponad 53% tej populacji to osoby w wieku poprodukcyjnym. Ośrodek Pomocy Społecznej w Barcinie w ramach swojej działalności obejmuje ok. 15 % osób niepełnosprawnych zamieszkujących na terenie gminy. Osoby niepełnosprawne korzystają z pomocy finansowej, w naturze, w formie usług opiekuńczych i usług specjalistycznych. Ponadto do tych osób kierowana jest praca socjalna. W szczególnie uzasadnionych wypadkach stosuje się pomoc w formie umieszczenia w placówkach opieki dziennej i opieki całodobowej z równoczesnym finansowaniem kosztów pobytu.

Niepełnosprawność przesłanką korzystania z pomocy społecznej

Rok	Liczba osób niepełnosprawnych	Liczba osób niepełnosprawnych na wsi	Liczba osób w rodzinach
2005	252	136	813
2006	241	125	741
2007	221	105	672
2008	145	77	439

Dane: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Barcinie

Z przedstawionych danych wynika, że liczba osób niepełnosprawnych utrzymuje się na względnie stałym poziomie, z wyłączeniem 2008 roku obrazującego jedynie dane za pierwsze półrocze. Wśród ogółu odbiorców pomocy społecznej grupa osób niepełnosprawnych jest znacząca, co wyraźniej obrazują poniższe wykresy.

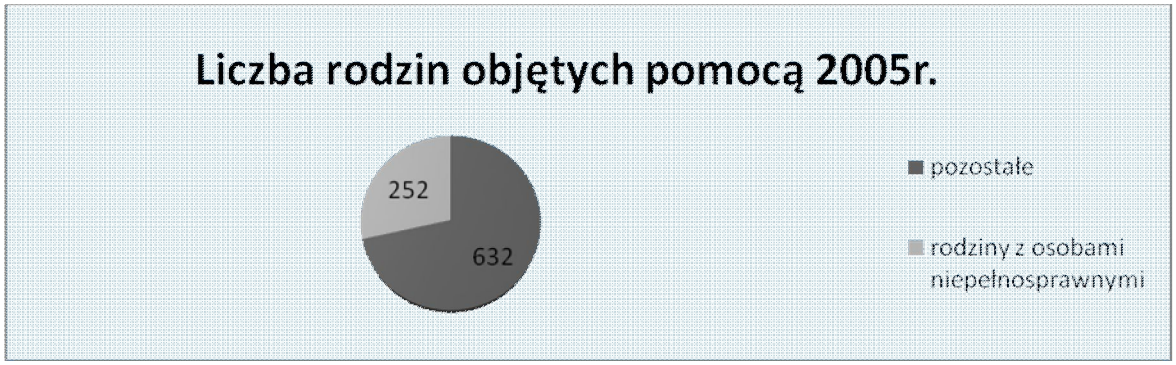

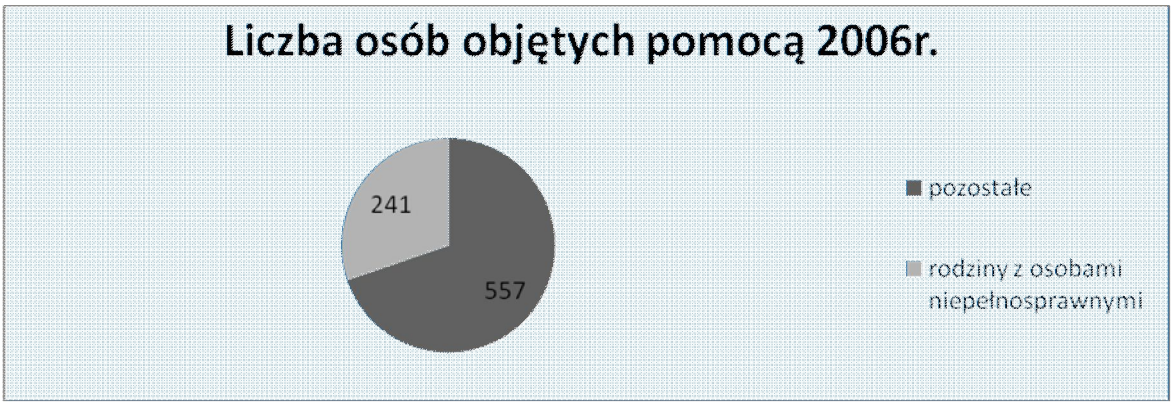

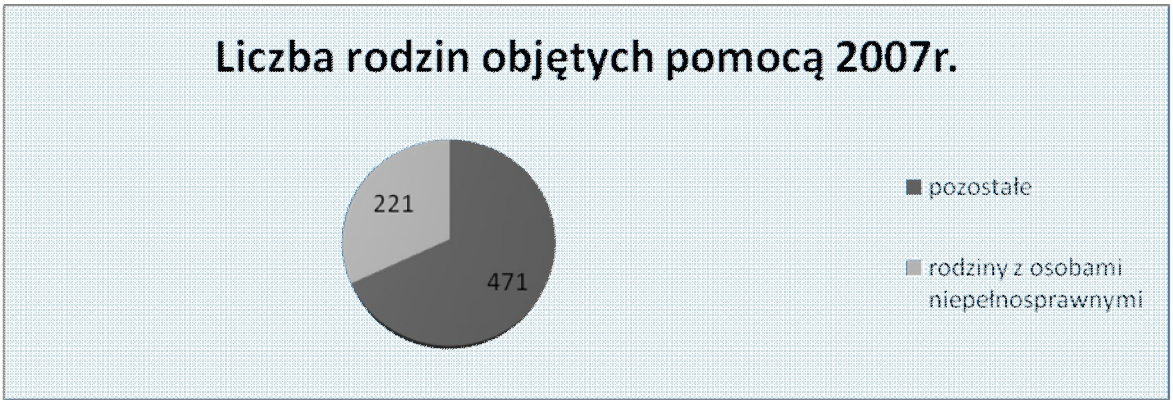

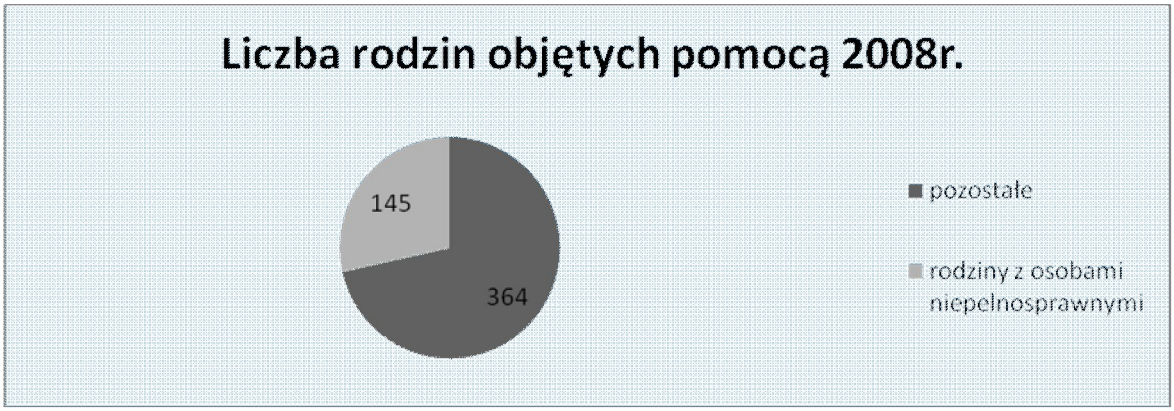

Powyższe wykresy wskazują na fakt, że ok. 30% odbiorców pomocy społecznej to osoby i rodziny dotknięte problemem niepełnosprawności. Zakłada się, że tendencja ta będzie pozostawała w najbliższych latach na zbliżonym poziomie.

4. Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego

Problem bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa dotyka znaczącej grupy rodzin. Rodziny dotknięte tym problemem są w pewnym zakresie niewydolne w wypełnianiu funkcji nałożonych na rodzinę. Najczęściej niewydolność opiekuńczo - wychowawczą odnotowuje się w rodzinach niestabilnych formalnie, rodzinach niepełnych i wielodzietnych. Zjawiskiem towarzyszącym niewydolności w tych rodzinach jest często bezrobocie, uzależnienia od alkoholu, wysoka niezaradność życiowa i zaniżone oczekiwania i pewna degradacja potrzeb wyższego rzędu. Niewydolność, szczególnie opiekuńczo - wychowawcza sprzyja występowaniu problemów wychowawczych, a głównymi metodami wychowawczymi w rodzinach dotkniętych tym problemem są rozbudowane systemy kar. Podstawą tego problemu w większości rodzin jest doświadczenie życiowe (tradycje wychowawcze) i brak wiedzy z obszaru psychologii i pedagogiki osób będących rodzicami. Powielanie złych wzorców wychowawczych, rodzinne konflikty międzypokoleniowe zaburzają naturalne więzi emocjonalne. Sytuacje te prowadzą do utraty wiary we własne możliwości, agresji lub wycofania i izolacji. Głęboka i patologiczna niewydolność opiekuńczo - wychowawcza rodziców zaburza indywidualny rozwój osobowościowy dzieci. W dużej grupie rodzin niewydolnych dochodzi do przemocy wobec członków rodziny. W tej grupie problemowej są również takie rodziny, w których dysfunkcja związana jest z brakiem umiejętności właściwego planowania wydatków i określania priorytetów w zaspakajaniu potrzeb. Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego jest jednym z dominujących problemów widzianych w aspekcie funkcjonowania pomocy społecznej. Obrazując ten fakt posłużono się metodą graficznego przedstawienia problemu.

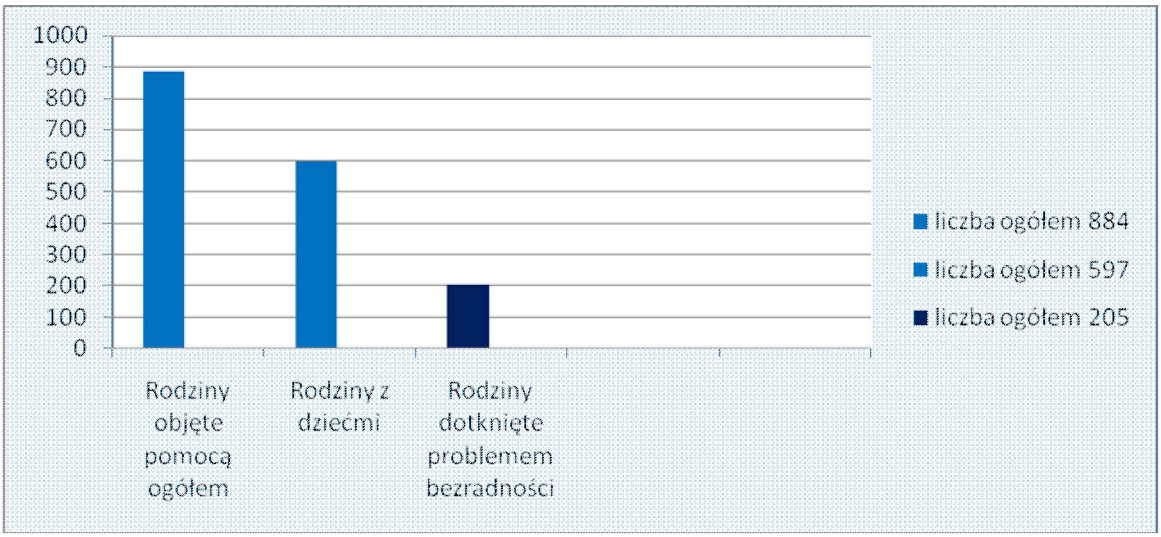

Dane: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Barcinie za 2005 rok

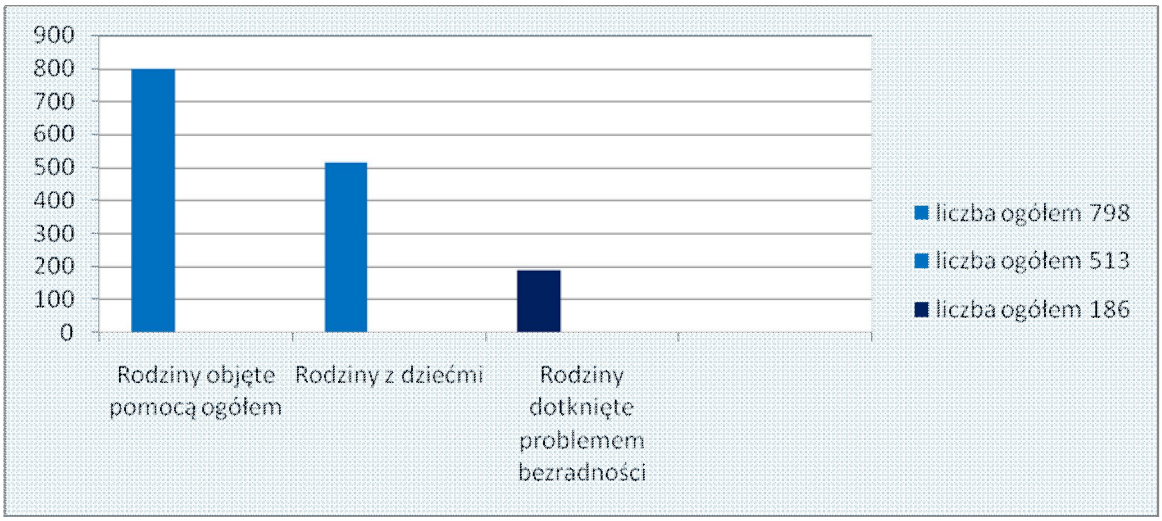

Dane: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Barcinie za 2006 rok

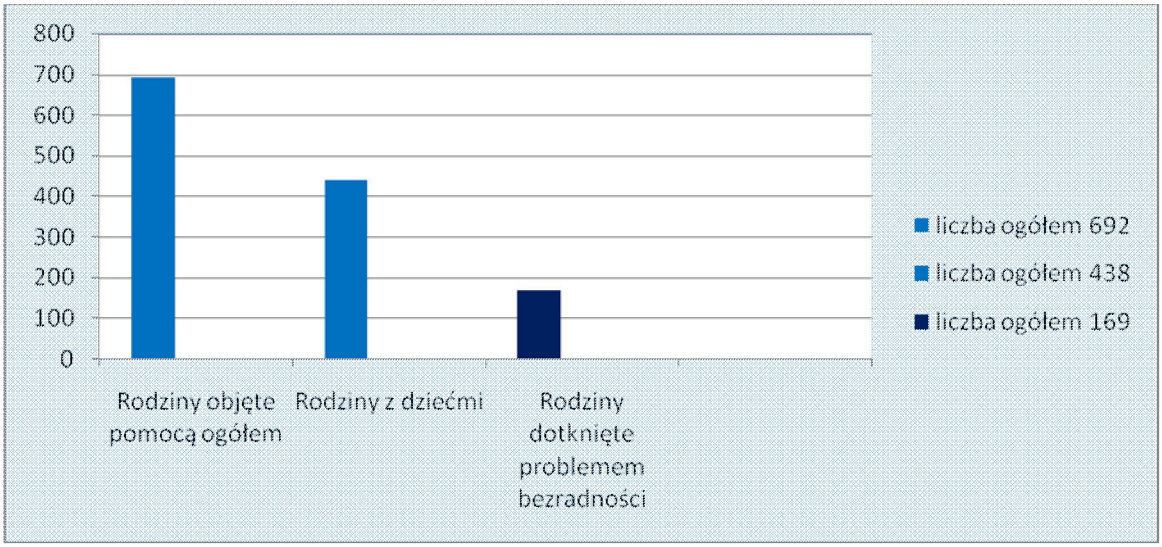

Dane: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Barcinie 2007 rok

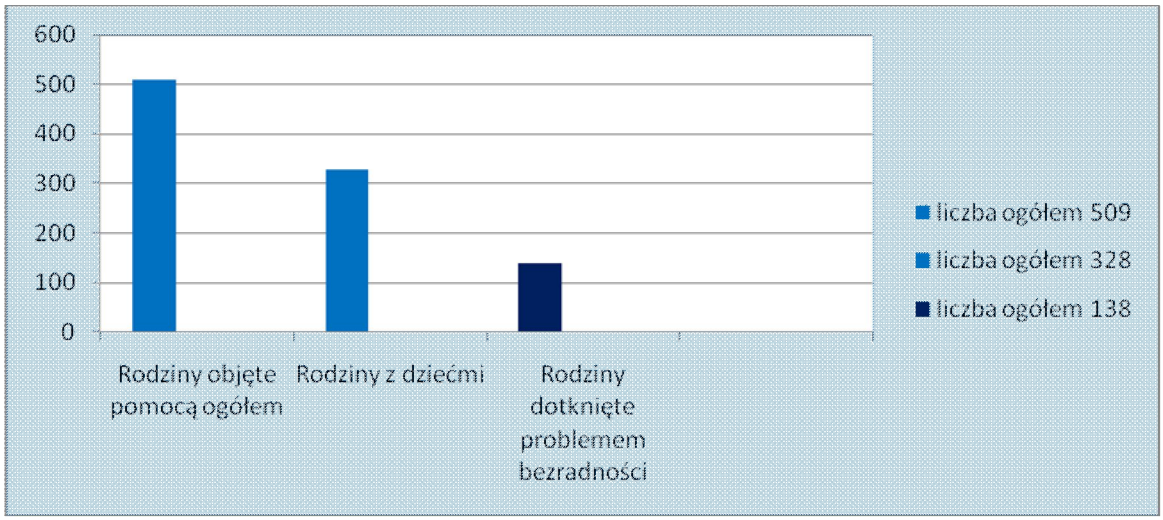

Dane: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Barcinie za 2008 rok

Dane przedstawione powyżej wyraźnie wskazują, że w co czwartej rodzinie objętej świadczeniami pomocy społecznej występują problemy zaburzające wydolność tych rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych. Uznano, że obszar niewydolności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych należy poprzeć także danymi statystycznym z wymiaru sprawiedliwości.

Sprawy prowadzone przez Wydział Rodzinny i Spraw Nieletnich

Wyszczególnienie	Ogółem liczba prowadzonych spraw z całego obszaru działania Sądu Rejonowego	w tym gmina Barcin	% udział spraw z gminy Barcin w stosunku do całości prowadzonych nadzorów
Ograniczenia władzy rodzicielskiej (sygn. akt: OPM)	158	57	36,1%
Sprawy karne nieletnich (sygn. akt: NW)	125	30	24,0 %
Sprawy o zastosowanie przymusu leczenia odwykowego (sygn. akt:	68	32	47,1%

ALK)			

Dane: Sąd Rejonowy Wydział Rodzinny i Spraw Nieletnich w Szubinie – stan na 2008.06.30

Należy wskazać, że Sąd Rejonowy w Szubinie działa na obszarze gminy Szubin, Kcynia, Łabiszyn i Barcin, na którym zamieszkuje ok. 57.000 mieszkańców. Z tego gmina Barcin to ok. 26 % ogółu mieszkańców z terenu właściwości miejscowej Sądu Rejonowego w Szubinie. Przedstawione wyżej dane potwierdzają, że sprawy OPM i ALK z terenu gminy Barcin występują częściej niż w pozostałych gminach. Ponadto należy wskazać na fakt, iż Wydział Karny Sądu Rejonowego w Szubinie prowadzi nadzór kuratorski w 150 sprawach, w tym w 40 przypadkach w związku z przestępstwami przeciwko rodzinie na terenie gminy Barcin.

5. Alkoholizm i inne uzależnienia

Uzależnienie od alkoholu jest chorobą wieloczynnikową, uszkadzającą funkcjonowanie człowieka w sferze somatycznej, psychologicznej i społecznej. Alkoholizm jest jednym z najważniejszych problemów społecznych. Jest to problem, który był, jest i będzie w rzeczywistości życia społecznego. Choroba ta pociąga za sobą degradację jednostki i jej najbliższego środowiska rodzinnego. Problem ten powoduje zaburzenia procesów socjalizacyjnych dzieci, sprzyja występowaniu przemocy i prowadzi do dysfunkcji rodziny. Należy wskazać tu, że alkoholizmowi towarzyszą inne problemy społeczne takie jak: bezdomność, ubóstwo, bezrobocie, długotrwała choroba, przestępczość. Jest to choroba, która niesie z sobą negatywne skutki natury społecznej i ekonomicznej. Alkoholizm, jako problem społeczny wymaga zintensyfikowanych działań interwencyjnych i profilaktycznych wielu służb i instytucji. Bazą diagnozy tego zjawiska stają się dane zarówno Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz Urzędu Miejskiego - koordynatora Miejsko - Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Metody rozwiązywania problemów

alkoholowych, to działania o charakterze interwencyjno - socjalnym oraz profilaktycznym i leczniczym.

Obszar problemu w ogólnej populacji odbiorców pomocy społecznej

Rok	Liczba rodzin objętych ogółem pomocą	Liczba osób w tych rodzinach	Liczba rodzin dot. problem alkoholowym	Liczba osób w tych rodzinach	% udział rodzin z problemem alkoholowej w ogólnej grupie rodzin objętych pomocą
2005	884	2933	86	301	9,73
2006	798	2841	79	281	9,90
2007	692	2425	73	249	10,55
2008	509	1819	61	217	12,0

Dane: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Barcinie

Powyższe dane wyraźnie wskazują, że alkoholizm występuje w co 10-tej rodzinie objętej pomocą społeczną. Mimo spadku ogólnej liczby rodzin korzystającej z pomocy, wzrasta jednak procentowy udział rodzin borykających się z tym problemem w ogólnej populacji klientów Ośrodka Pomocy Społecznej. Fakt ten pozwala na wnioskowanie, że osobom i rodzinom dotkniętym problemem alkoholowym trudniej jest wyrwać się z kręgu zależności od systemu osłonowego i usamodzielnić się ekonomicznie. Oznacza to, że ta grupa społeczna jest silniej narażona na marginalizację i wykluczenie społeczne. Wniosek ten można poprzeć m.in. poprzez analizę zjawiska bezdomności na podstawie danych wynikających z analizy indywidualnych przypadków. Osoby bezdomne wywodzące się z gminy Barcin, to w 90% osoby z chorobą alkoholową. Fakt ten wyraźnie potwierdza, że skutki uzależnienia od alkoholu są najbardziej dramatyczne w swych następstwach. Powyższa tabela nie obrazuje jednak pełnego obrazu problemu, ponieważ w danych tych ujęte są jedynie rodziny z medycznie zdiagnozowaną chorobą alkoholową. Znaczący odsetek szacunkowo ok. 15% populacji rodzin korzystających z pomocy charakteryzuje się zjawiskiem nadmiernego i szkodliwego spożywania alkoholu, co może doprowadzić również członków tych rodzin do uzależnienia. Z uwagi na potrzebę dogłębnej analizy zjawiska do potrzeb opracowania Strategii zostaną przedstawiono także dane z wyników badań młodzieży z gminy Barcin, które zostały przeprowadzone 2007 roku. Badaniami w formie anonimowych ankiet objęci byli uczniowie w wieku 15-16 lat (gimnazja) oraz uczniowie w wieku 17-18lat (gimnazjum i szkoła zawodowa). W badaniach ogółem brało udział 122 osoby.

Wyniki badań

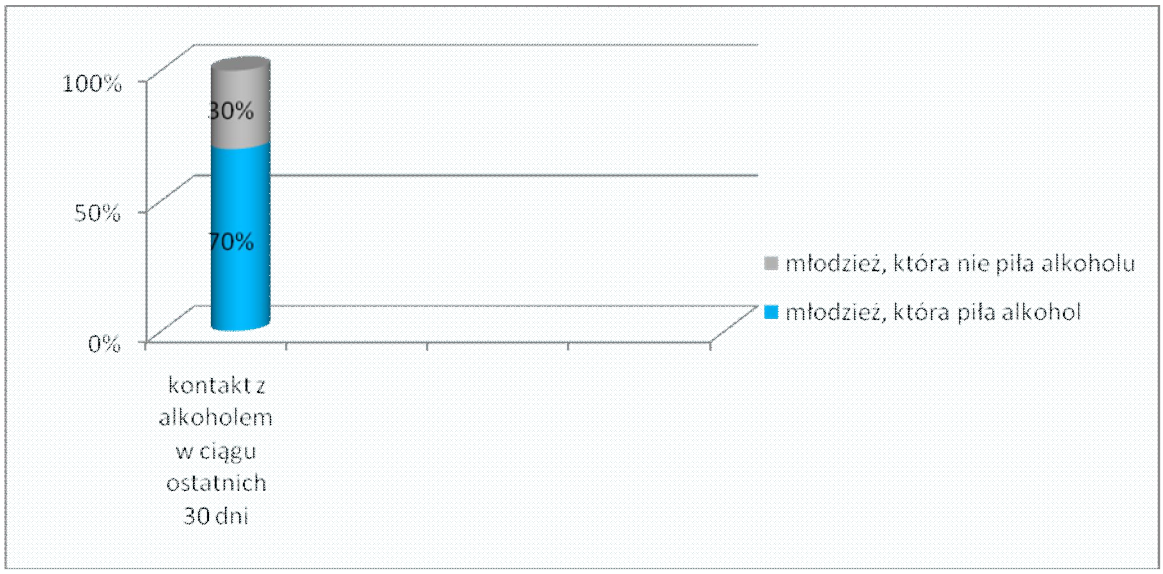

Dane: Koordynator Miejsko-Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy Urzędzie Miejskim w Barcinie

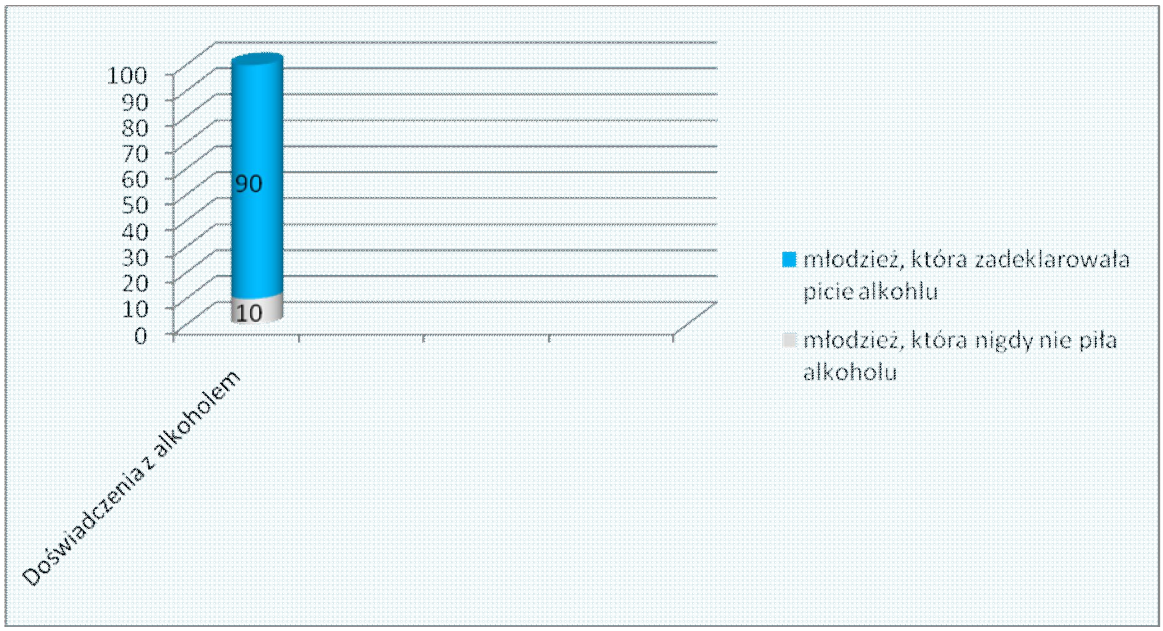

Dane: Koordynator Miejsko-Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy Urzędzie Miejskim w Barcinie

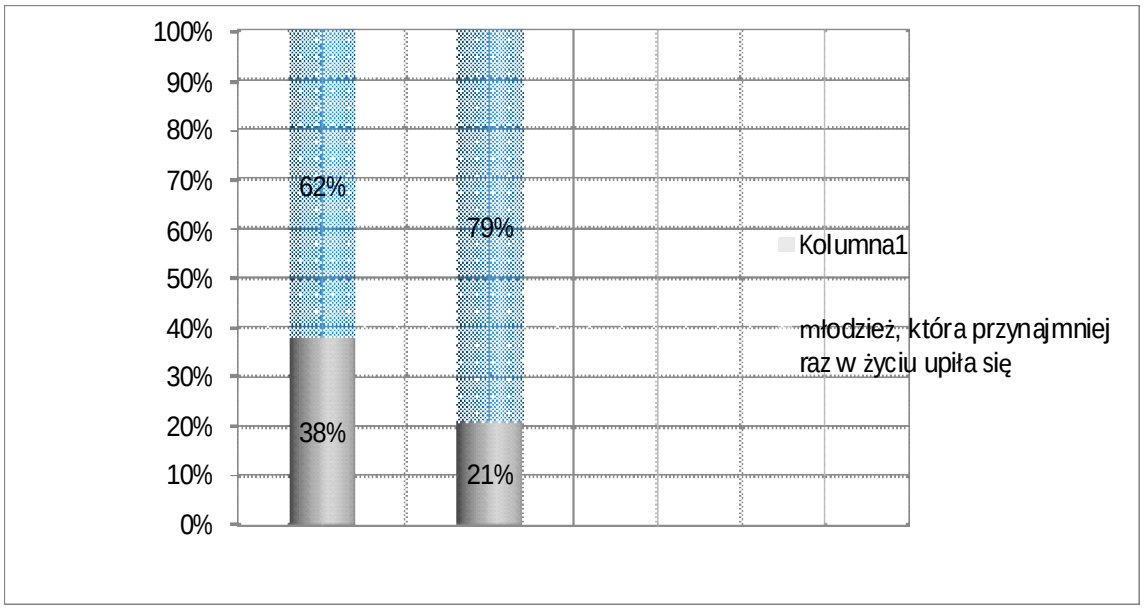

Słupek 1 młodzież gimnazjum

Słupek 2 młodzież szkoły zawodowej

Dane: Koordynator Miejsko-Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy Urzędzie Miejskim w Barcinie

W ramach funkcjonującego Punktu Informacyjno - Konsultacyjnego w Barcinie (stan na 1 grudnia 2007) ogółem wsparciem i pomocą objętych było 1714 osób z terenu gminy. W programach edukacyjno - profilaktycznych brało udział 412 uczniów szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych. Ogółem w zajęciach socjoterapeutycznych brało udział 30 dzieci oraz 131 osób dorosłych w programach o charakterze edukacyjnym i profilaktycznym.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zarejestrowała 278 osób dotkniętych problemem alkoholowym. W wyniku postępowań w indywidualnych sprawach w.wym. komisja z 162 osobami przeprowadziła rozmowy motywacyjne do podjęcia leczenia odwykowego, rozmowy kontrolne i podtrzymujące. W 14 indywidualnych przypadkach wnioskowała do Sądu Rejonowego o zastosowanie przymusu poddania się leczeniu.

W celu uzupełnienia danych z zakresu problemów alkoholowych na terenie gminy Barcin należy przedstawić statystyki Komisariatu Policji w Barcinie.

Interwencje Policji związane z naruszeniem porządku publicznego pod wpływem alkoholu

Wyszczególnienie	2005	2006	2007
Liczba wypadków drogowych spowodowana przez kierowców i pieszych będących w stanie nietrzeźwym	1	2	2
Ogólna liczba interwencji Policji w tym - w miejscach publicznych - w miejscu zamieszkania - w innych miejscach	722 322 320 80	1095 395 640 60	1466 466 920 80
Liczba osób doprowadzona do izby wytrzeźwień	80	160	240
Liczba osób doprowadzona do policyjnej izby wytrzeźwień	46	80	120
Liczba osób doprowadzona do miejsca zamieszkiwania	32	44	66
Ogólna liczba wniosków skierowanych do kolegium d.s. wykroczeń (Sądu Grodzkiego)	x	200	180

Dane: Komisariat Policji w Barcinie

Z powyższych danych wyraźnie wynika, iż najczęściej funkcjonariusze Policji interweniowali w miejscu zamieszkiwania osób pod wpływem alkoholu. Dane te wskazują na rozmiar różnego typu interwencji domowych wynikających z nadużywania alkoholu. Sytuacja ta może w pewnym zakresie określać również problem przemocy w rodzinach.

Od kilku lat poważnym zagrożeniem staje się również uzależnienie od narkotyków. Skalę tego problemu trudno jest na obecnym etapie właściwie zdiagnozować. Szansą staje się tu Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii, który po raz pierwszy został przyjęty przez samorząd lokalny w grudniu 2006 roku (Uchwała Nr XLV/268/2006 w dniu 24 lutego 2006). Choć brak jest szczegółowej statystyki, a oficjalnie Ośrodek Pomocy Społecznej odnotowuje problem w pojedyńczych przypadkach należy zauważać, że zjawisko to jest ukrywane z uwagi na obowiązujące prawo. Skutki tego problemu, jak dowodzą liczne badania specjalistów są również tak groźne, jak uzależnienie od alkoholu. Dlatego też już teraz w tej kwestii muszą być podejmowane działania

o charakterze profilaktycznym, tak by zminimalizować jego obszar tego problemu i jego skutki. Ten obszar problemowy można głównie zdiagnozować na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych z młodzieżą, bo to ona najbardziej narażona jest na kontakt z narkotykami. Badania te zostały przeprowadzone pod nadzorem inspektora ds. promocji zdrowia i uzależnień Urzędu Miejskiego w Barcinie. Badaniami objętych było 122 osób w wieku od 15 do 18 lat (młodzież gimnazjum i szkoły zawodowej). Dane z opracowywanego raportu przedstawione są poniżej.

Na pytanie: Czy zdarzyło Ci się używać kiedykolwiek, któregokolwiek z podanych środków?

Wyszczególnienie substancji	Nie, nigdy		Tak, w czasie ostatnich 30 dni		Tak, w czasie ostatnich 12 miesięcy		Tak, kiedykolwiek w życiu	
	Gimn.	Zawod.	Gimn.	Zawod.	Gimn.	Zawod.	Gimn.	Zawod.
Marihuana	80%	84%	8%	0%	6%	10%	6%	6%
Haszysz	88	91%	3 %	0%	4%	66%	6%	3%
Leki uspakajające i nasenne bez przepisu lekarza	86%	88%	5%	0%	2%	6%	7%	6%
Amfetamina	89%	91%	5%	0%	1%	6%	5%	3%
LSD lub inne halucynogeny	95%	100%	4%	0%	0%	0%	1%	0%
Crack	96%	100%	2%	0%	0%	0%	1%	0%
Kokaina	95%	100%	2%	0%	1%	0%	1%	0%
Relevien	96%	100%	2%	0%	0%	0%	1%	0%
Heroina	96%	100%	3%	0%	0%	0%	0%	0%
Ecstasy	95%	94%	3%	3%	1%	0%	0%	3%
Grzyby halucynog.	95%	100%	2%	0%	1%	0%	1%	0%
GHB	96%	100%	2%	0%	0%	0%	2%	0%
Narkotyki wstrzykiwane za pomocą igły i strzykawki	96%	97%	3%	0%	0%	0%	1%	3%
Alkohol razem z tabletkami	91%	84%	5%	3%	1%	3%	2%	10%
Alkohol razem z marihuaną	89%	88%	8%	0%	3%	3%	1%	3%
Sterydy anaboliczne	90%	88%	5%	3%	1%	3%	4%	6%
Polska heroina tzw. kompot	95%	97%	3%	0%	1%	0%	1%	3%

Dane: Koordynator Miejsko-Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy Urzędzie Miejskim w Barcinie

Na pytanie: Ile razy, jeśli zdarzyło Ci się używać którykolwiek z podanych niżej środków?
Uczniowie gimnazjum odpowiedzieli w następujący sposób. Dane w tabeli poniżej.

Wyszczególnienie	Nie używałem	1-2 razy	3-5 razy	6-9 razy	10-19 razy	20-39 razy	40 lub więcej
Marihuana	79%	5%	6%	1%	2%	2%	4%
Haszysz	87%	8%	2%	0%	0%	0%	2%
Leki uspakajające i nasenne bez przepisu lekarza	89%	6%	4%	0%	1%	0%	0%
Amfetamina	91%	4%	2%	2%	0%	0%	0%
LSD lub inne halucynogeny	96%	0%	1%	3%	0%	0%	0%
Crack	98%	0%	0%	1%	1%	0%	0%
Kokaina	98%	1%	0%	1%	0%	0%	0%
Relevien	98%	0%	0%	2%	0%	0%	0%
Heroina	98%	0%	0%	1%	1%	0%	0%
Ecstasy	97%	1%	1%	1%	0%	0%	0%
Grzyby halucynogenne	97%	2%	0%	1%	0%	0%	0%
GHB	97%	2%	0%	1%	0%	0%	0%
Narkotyki wstrzykiwane za pomocą igły i strzykawki	98%	1%	0%	1%	0%	0%	0%
Alkohol razem tabletkami	91%	4%	2%	1%	2%	0%	0%
Alkohol razem z marihuaną	88%	5%	4%	4%	0%	0%	0%
Sterydy anaboliczne	90%	4%	0%	5%	1%	0%	0%
Polska heroina tzw. kompot	95%	2%	1%	1%	0%	0%	0%

Uczniowie szkoły zawodowej odpowiedzieli w następujący sposób. Dane w tabeli poniżej.

Wyszczególnienie	Nie używałem	1-2 razy	3-5 razy	6-9 razy	10-19 razy	20-39 razy	40 lub więcej
Marihuana	79%	9%	3%	3%	0%	3%	3%
Haszysz	91%	3%	3%	3%	0%	0%	0%
Leki uspakajające i nasenne bez przepisu lekarza	91%	3%	0%	3%	3%	0%	0%
Amfetamina	91%	3%	3%	0%	3%	0%	0%
LSD lub inne halucynogeny	97%	3%	0%	0%	0%	0%	0%
Crack	100%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Kokaina	100%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Relevien	100%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Heroina	100%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Ecstasy	94%	3%	0%	0%	3%	0%	0%
Grzyby halucynogenne	100%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
GHB	100%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Narkotyki wstrzykiwane za pomocą igły i strzykawki	100%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Alkohol razem z tabletkami	91%	6%	3%	0%	0%	0%	0%
Alkohol razem z marihuaną	88%	3%	3%	3%	3%	0%	0%
Sterydy anaboliczne	91%	3%	3%	3%	0%	0%	0%

Polska heroina tzw. kompot	100%	0%	0%	0%	0%	0%	0%

Dane: Koordynator Miejsko-Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy Urzędzie Miejskim w Barcinie

Wyniki przedstawionych ankiet potwierdzają zagrożenie wynikające z problemu picia alkoholu i zażywania narkotyków. Z przeprowadzonych badań wynika, że minimum 15% ankietowanych zażywało przynajmniej jedną substancję narkotykową, a 6% osób ankietowanych zażywało substancję narkotykową więcej niż 40 razy.
Badania ankietowe dowodzą, że najczęściej młodzież po raz pierwszy sięga po alkohol, narkotyki i papierosy pomiędzy 12a 14 rokiem życia, a więc w okresie kontynuowania nauki na poziomie gimnazjalnym.

6. Pozostałe problemy społeczne

Pomoc społeczna, jako element polityki społecznej musi uwzględniać w swych działaniach, również takie problemy jak: bezdomność, przemoc w rodzinie, trudności przystosowania się do życia po opuszczeniu zakładu karnego, długotrwałą i ciężką chorobę, a także problemy ludzi starszych.

Długotrwała i ciężka choroba

Długotrwała i ciężka choroba jest podstawą udzielania wsparcia, w co 3-ciej rodzinie korzystającej z pomocy i najczęściej współistnieje z problemem niepełnosprawności. Grupa odbiorców świadczeń pomocy społecznej z tytułu długotrwałej i ciężkiej choroby jest raczej stała, a ogólna sytuacja ekonomiczno - społeczna społeczeństwa nie ma na nią takiego wpływu, jak na przykład na problem bezrobocia. Z uwagi na fakt, iż jest to obszar potrzeb o bardzo dużym znaczeniu z punktu widzenia pomocy społecznej, został on uwzględniony w niniejszej Strategii. Problem ten związany jest z zapotrzebowaniem na świadczenia charakterze materialnym, usługowym oraz potrzebą wsparcia natury psychologicznej. W rodzinach,

w których członkowie rodzin chorują, dochodzi do wielu zaburzeń w prawidłowym funkcjonowaniu. Wsparcia wymagają osoby chore, a także członkowie rodzin tych osób.

Długotrwała i ciężka choroba przesłanką pomocy społecznej

Rok	Liczba rodzin korzystających z pomocy ogółem	Liczba osób w tych rodzinach	Liczba rodzin problemem długotrwałej i ciężkiej choroby	Liczba osób w tych rodzinach	% udział rodzin z problemem długotrwałej i ciężkiej choroby do ogółu rodzin
2005	884	2.933	231	751	26,13
2006	798	2.841	241	741	30,20
2007	692	2.425	212	623	30,64
2008	509	1.819	172	476	33,79

Dane: Miejsko-Gminny Ośrodek pomocy Społecznej w Barcinie

Powyższa tabela obrazuje obszar problemowy i potwierdza fakt, że kwestie zdrowotne naszej społeczności bardzo mocno oddziaływają na problemy społeczne i działania z obszaru pomocy społecznej.

Problemy ludzi starszych

Potrzeby osób w wieku poprodukcyjnym, stały się również elementem diagnostyki. Szacunkowo należy założyć, że ok. 13% ogółu populacji społeczeństwa (dane GUS – spis powszechny 2002) to osoby w wieku poprodukcyjnym. W przypadku gminy Barcin może to być grupa ok. 2000 mieszkańców. Jeszcze pod koniec lat osiemdziesiątych, to ta grupa społeczna była głównym odbiorcą świadczeń w ramach pomocy społecznej. W późniejszych latach, czyli od okresu przemian ekonomiczno - społecznych do 2004 roku osoby w wieku poprodukcyjnym stanowiły najmniejszy odsetek klientów pomocy społecznej. Pomoc społeczna zdominowana była rozwiązywaniem innych problemów społecznych, które dotyczyły osób w wieku produkcyjnym. Jednak po względnym ustabilizowaniu się sytuacji gospodarczej problemy osób starszych, stały się ponownie ważnym elementem oddziaływania

pomocy społecznej. Osoby starsze najczęściej objęte są pomocą materialną, z uwagi na niskie dochody lub ich brak z systemu ubezpieczenia społecznego. Często osoby te korzystają z pomocy w formie usług opiekuńczych. Emigracja zarobkowa ludzi młodych ma wpływ na sytuację tej grupy. Osoby te często pozostają bez naturalnego wsparcia rodziny lub sąsiedztwa. Wraz z wiekiem zmienia się naturalna umiejętność przystosowywania się do środowiska, osłabiają się umiejętności sensoryczne i motoryczne, następują zmiany ograniczające wydolność fizyczną i psychiczną. To okoliczności, które w pewnym zakresie są przyczyną izolacji lub ograniczonego uczestnictwa w życiu społecznym tych osób. Należy liczyć się z wystąpieniem w naszej rzeczywistości tendencji charakterystycznej dla państw członkowskich Unii Europejskiej, którą jest starzenie się społeczeństwa. W UE już co piąta osoba, to osoba w wieku poprodukcyjnym. Tendencja starzenia się społeczeństwa musi być uwzględniona w niniejszej Strategii, by dostosować system pomocy społecznej do potrzeb grupy osób starszych. Najistotniejsze poza wsparciem finansowo - materialnym są także działania, zmierzające do organizowania właściwych warunków funkcjonowania codziennego tych osób, poprzez organizowanie opieki częściowej lub całodobowej, ze szczególnym uwzględnieniem usług opiekuńczych oraz aktywizacji społecznej i integracji ze środowiskiem lokalnym.

Emeryci i renciści w pomocy społecznej

Rok	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób w tych rodzinach	Liczba rodzin emerytów i rencistów	Liczba osób w tych rodzinach	% udział liczby rodzin emerytów i rencistów w ogólnej liczbie rodzin
2005	884	2.933	210	611	23,76
2006	798	2.841	195	587	24,43
2007	692	2.425	187	546	27,02

Dane: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Barcinie

Bezdomność

Bezdomność to nowe zjawisko w gminie Barcin, które po raz pierwszy zostało odnotowane w pomocy społecznej po 1994 roku. Problem ten jest bardzo silnie

związany z przemianami ekonomiczno - społecznymi, jakie dokonywały się w wyniku transformacji. Osobą bezdomną w polskim ustawodawstwie jest osoba niezamieszkująca w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy, niezameldowana na stałe, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności i dowodach osobistych, a także niezamieszkująca w lokalu mieszkalnym i zameldowana na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania (art. 6 pkt 8 ustawy o pomocy społecznej z 12 marca 2004 r. z późniejszymi zmianami). Bezdomność jest spowodowana czynnikami społecznymi, patologiami i chorobami, czynnikami natury psychologicznej (wybory sposobów życia i odmiennego systemu wartości) oraz czynnikami natury prawnej np. eksmisjami. Problem bezdomności w pomocy społecznej:

2001 rok – 4 osoby
2002 rok – 5 osób
2003 rok – 13 osób
2004 rok- 8 osób
2005 rok – 13 osób
2006 rok – 13 osób
2007 rok – 9 osób
2008 rok (stan na 30.06) - 5 osób

Powyższe liczby uwzględniają tylko te osoby, które objęte były świadczeniami pomocy społecznej w ramach działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Barcinie. Trudno przyjąć powyższe dane, iż w pełni odzwierciedlają rzeczywistość. Należy się liczyć z faktem, iż na terenie całego kraju mogą przebywać osoby, które swój ostatni meldunek posiadały na terenie gminy i które nie korzystają z pomocy innych instytucji pomocy społecznej. Osoby bezdomne, jako odbiorcy pomocy społecznej wymagają szczególnych interwencji o charakterze socjalnym, a także wymagają wsparcia w formie pracy socjalnej zmierzającej do ich usamodzielnienia. W przypadku gminy Barcin 90% osób bezdomnych, to osoby uzależnione od alkoholu i osoby długotrwale bezrobotne. Jedna z osób jest osobą bezdomną z wyboru. Jak wskazuje przedstawiona statystyka, problem ten dotyczy kilkunastu osób w naszej gminie. Ośrodek Pomocy Społecznej w przypadku wszystkich osób bezdomnych podejmuje działania zmierzające do zapewnienia schronienia. Wiele z tych osób przebywa czasowo w schroniskach dla osób

bezdomnych, a tylko nieliczni usamodzielniają się w pełni w wyniku oddziaływania aktywizacyjno - wspierającego. Ośrodek Pomocy Społecznej w Barcinie odnotował jedynie dwa przypadki, w których osoby bezdomne usamodzielniły się całkowicie od systemu wsparcia społecznego. Większość osób bezdomnych nadal pozostaje w kręgu zainteresowania pomocy społecznej. W ograniczaniu zjawiska bezdomności najistotniejszą kwestią jest profilaktyka społeczna, ograniczająca wzrost zjawisk typu: alkoholizm, narkomania, ubóstwo oraz długotrwałe bezrobocie. Osoby długotrwale bezdomne i nie poddane właściwemu wsparciu zagrożone są pełną marginalizacją i wykluczeniem społecznym. Niestety, często czynniki osobowościowe tych osób nie pozwalają w pełni realizować planu reintegracji i pomoc społeczna musi uwzględniać jedynie doraźne plany pomocy polegające na zabezpieczeniu tylko doraźnych potrzeb egzystencjalnych. Stałym i wieloletnim elementem działań z zakresu przeciwdziałania zjawisku bezdomności są stosowane przez samorząd lokalny osłony socjalne m.in. w formie dodatków mieszkaniowych. Dane z tego zakresu przedstawia poniższa tabela.

Pomoc finansowa w formie dodatków mieszkaniowych

Rok	Liczba gospodarstw domowych objętych dodatkami	Kwota pomocy ogółem
2001	813	926.367,19 zł
2002	847	848.772,00 zł
2003	864	910.354,00 zł
2004	896	957.392,00 zł
2005	857	955.257,00 zł
2006	783	933.998,64 zł
2007	656	938.826,00 zł
2008 06.30	428	384.992,80 zł

Dane: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Barcinie

Problem przemocy w rodzinie

Przemoc związana jest z podporządkowaniem, kontrolowaniem i wymuszaniem określonego zachowania przez osoby ją stosujące, wobec osób zależnych i z reguły

słabszych fizycznie i psychicznie. Charakterystyczna cechą przemocy jest powtarzalność zachowań agresywnych i ich celowość. Przemoc w rodzinie dotyczy relacji rodzinnych i występuje na poziomie: rodzice wobec dzieci, partnerzy wobec siebie oraz przemoc stosowana przez dorosłe dzieci wobec rodziców. Przemoc w rodzinie ma różne formy. Rozróżniamy przemoc fizyczną, psychiczną, seksualną, a także socjalną. Występowaniu przemocy sprzyjają problemy typu, uzależnienia, ubóstwo, niewłaściwe wzorce wychowawcze, a także zaburzenia osobowościowe sprawców przemocy. Rzeczywisty obraz tego problemu z uwagi na specyfikę nie jest mierzalny w sposób rzetelny. Jedynie jego najbardziej dramatyczne formy zostają ujawniane. Niestety ten stan wynika z wysokiej społecznej tolerancji tego zjawiska i z efektów psychologicznych, będących wynikiem następstw przemocy tzw. syndromu osób maltretowanych. Jest to najtrudniejszy do zidentyfikowania problem dysfunkcyjności rodzin. Skutki przemocy są najbardziej dramatyczne w swych konsekwencjach, w szczególności jeżeli jej ofiary poddawane jej są długotrwale i systematycznie. Przemoc jest zjawiskiem uniwersalnym i nie występuje jedynie w rodzinach rozpoznanych przez pomoc społeczną. Ofiary przemocy przeżywają leki, depresje, mają poczucie winny i niską wiarę w własną wartość. Doświadczanie stałej i długotrwałej przemocy, w każdej formie powoduje u ofiar utratę najistotniejszych wartości do prawidłowego rozwoju typu: miłość, bezpieczeństwo i zaufanie. Jakość życia ofiar przemocy jest nieporównywalna do poziomu życia osób, które nie doświadczają przemocy. Ofiarami przemocy najczęściej są dzieci i kobiety. Osoby doświadczające przemocy wykazują bardzo często skłonności do jej stosowania w odmiennych rolach społecznych. Problem ten musi być stałym elementem diagnozy i działań natury interwencyjno - prawnych. Pracownicy Socjalni Ośrodka Pomocy Społecznej szacują, że co 5-ta rozpoznana rodzina dotknięta jest przynajmniej jedną formą przemocy, najczęściej o charakterze socjalnym. Do potrzeb diagnostycznych niniejszej Strategii przedstawiono, jedynie liczbę tych rodzin, w których doszło do interwencji prawnych i socjalnych w przypadkach udowodnionej przemocy o „największym ciężarze gatunkowym".

Liczba odnotowanych spraw:

rok 2004 – 25 przypadków;

rok 2005 – 5 przypadków;

rok 2006 - 5 przypadków;

rok 2007 – 8 przypadków;

rok 2008.06.30 -7 przypadków.

Przedstawione dane to jedynie marginesowy wycinek problemu. Pomoc społeczna musi zmierzać w takim kierunku, by maksymalnie wcześnie rozpoznawać problem przemocy w rodzinie i podejmować interwencje, w tym również terapeutyczne. Dotychczasowy urzędniczo - biurokratyczny charakter pomocy społecznej, nie stwarzał korzystnych warunków organizacyjnych do planowych działań profilaktyczno - interwencyjnych w tym obszarze problemowym. W rozpoznaniu tego typu problemów, najistotniejsza stają się kwestie organizowania współpracy osób reprezentujących różne instytucje, które z racji swych funkcji oddziaływają na rodzinę lub poszczególnych jej członków. Zmniejszenie społecznej tolerancji wobec zjawiska przemocy, a także wzrost umiejętności interpersonalnych osób pracujących z rodziną, to ważne zadania dla pomocy społecznej. Priorytetem działań wobec rodziny staje się potrzeba utworzenia zintegrowania spójnego systemu przeciwdziałania przemocy.

Trudności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu zakładu karnego.

Osoby, które zostały pozbawione wolności i przez dłuższy czas były poddane izolacji od środowiska rodzinnego i lokalnego, po odbyciu kar wracając do swojego naturalnego środowiska, napotykają na wiele trudności, które utrudniają im właściwą asymilacje społeczną i prawidłowe funkcjonowanie. Jest to grupa osób najbardziej narażona na marginalizację z uwagi na fakt, iż osoby te często nie wracają do własnych rodzin, pozostają bez pracy i poddane są wielu naciskom środowiska lokalnego, które podtrzymują w nich różnego rodzaju dysfunkcje, najczęściej uzależnienia. Brak perspektyw na usamodzielnienie się, nowe wzorce zachowań i systemy wartości przejęte przez te osoby podczas odbywania kar, utrata motywacji i rodzin bardzo silnie oddziałują na te osoby. Czynniki te, mogą doprowadzić osoby opuszczające zakłady karne do ponownego wchodzenia na drogę konfliktów z prawem i powrotów na drogę przestępczą. Mechanizmy psychologiczno - społeczne odgrywają tutaj istotne znaczenie. Dlatego też osoby te, winny być objęte intensywnym wsparciem społecznym,

szczególnie w pierwszym okresie ich adaptacji społecznej po opuszczeniu zakładów karnych. Indywidualne plany pracy socjalnej z tymi osobami muszą uwzględniać wiele aspektów. Bardzo często właściwe wsparcie, w tym pomocy społecznej jest podstawą prawidłowej asymilacji w środowisku lokalnym.

Liczba odnotowanych spraw:
rok 2001 – 7 osób;
rok 2002 – 5 osób;
rok 2003 – 15 osób;
rok 2004 – 15 osób;
rok 2005 – 14 osób;
rok 2006 – 12 osób;
rok 2007 – 12 osób;
rok 2008.06.30 – 5 osób.

Dane powyższe świadczą, że w każdym roku Ośrodek Pomocy Społecznej obejmuje pomocą kilkanaście osób opuszczających zakłady karne. Liczba tych spraw jest zbliżona i dlatego też należy założyć, iż w najbliższym okresie nie będzie znacząco odbiegała od dotychczasowej dynamiki.

IV. Badania ankietowe

Pracownicy Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Barcinie opracowując niniejszy dokument wyszli z założenia, że istotnym elementem diagnostycznym będzie zebranie opinii osób korzystających z pomocy społecznej. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest dokumentem, który ma ocenić jakość i skuteczność dotychczas podejmowanych działań. Wnioski wypływające z analizy badań ankietowych zostaną wykorzystane w określaniu kierunków usprawniania systemu pomocy społecznej. Badaniami w formie anonimowych ankiet zostało objętych 129 osób (głównych świadczeniobiorców

pomocy społecznej). Oznacza to, że badaniami objęto 25% osób, będących głównymi świadczeniobiorcami osłon socjalnych w okresie od stycznia do czerwca 2008 roku. Badania ankietowe prowadzone były od lutego do kwietnia 2008 roku. Dobór ankietowanych odbył się drogą losową.

Wyniki badań przedstawiono za pomocą wykresów.

Pytanie: *Czy pomoc świadczona przez Ośrodek Pomocy Społecznej była zadawalająca?*

Dane: Badania ankietowe 2008 MGOPS Barcin

Pytanie: *Co zdaniem Pana/Pani jest największym utrudnieniem w relacjach z pracownikiem socjalnym?*

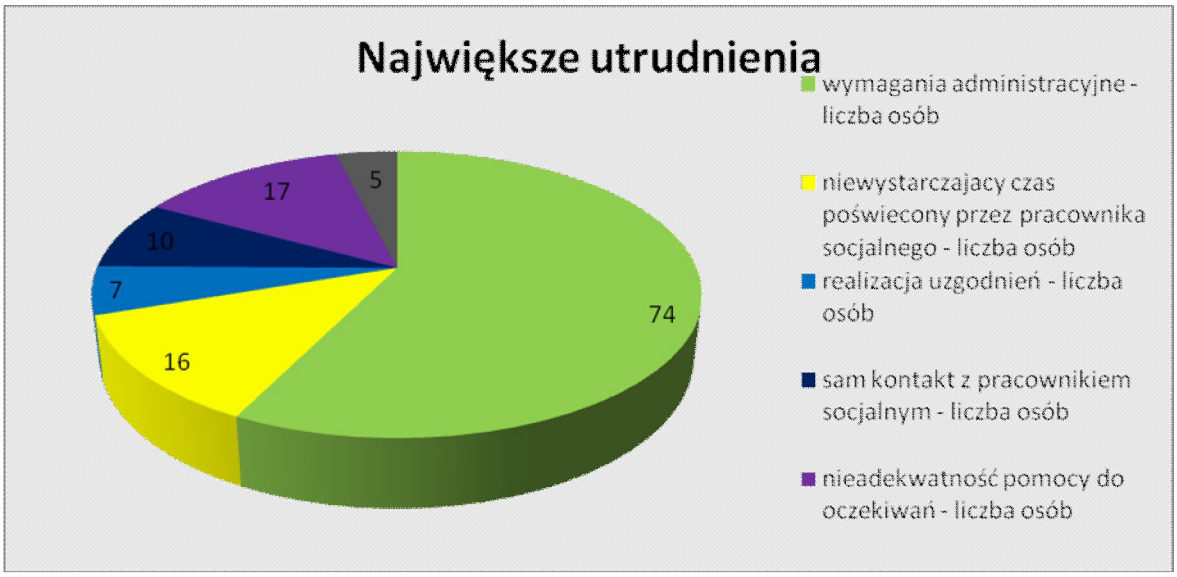

Dane: Badania ankietowe 2008 MGOPS Barcin

Pytanie: *Czy zdaniem Pana/Pani kontakt z instytucją pomocy społecznej powinien mieć charakter:?*

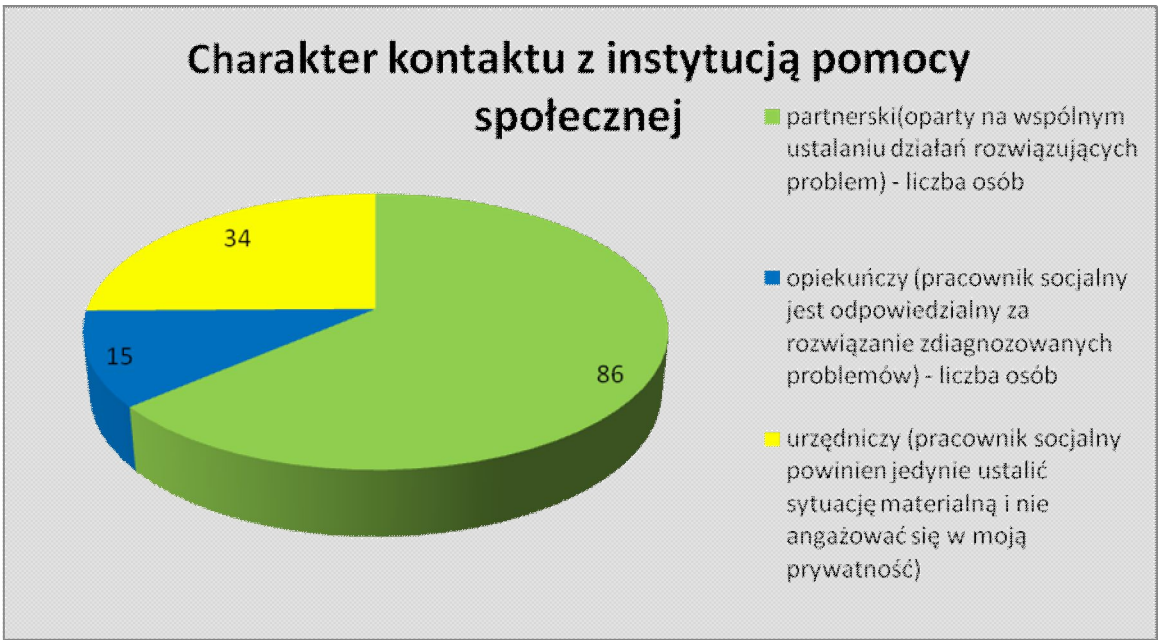

Dane: Badania ankietowe 2008 MGOPS Barcin

Na powyższe pytanie 6 osób ankietowanych udzieliło dwie odpowiedzi.

Pytanie: *Jaka jest Pana /Pani opinia w następującej kwestii (Ośrodek Pomocy Społecznej udzielając pomocy finansowej powinien warunkować jej formy i wysokość od aktywności własnej w działania naprawcze osoby, która o nią się ubiega)?*

Dane: Badania ankietowe 2008 MGOPS Barcin

Pytanie: *Jakich zmian oczekuje Pan/Pani od pomocy społecznej?*

Z uwagi na fakt, iż pytanie miało charakter otwarty odpowiedzi ankietowanych zostały pogrupowane i ujęte w poniższych kategoriach.

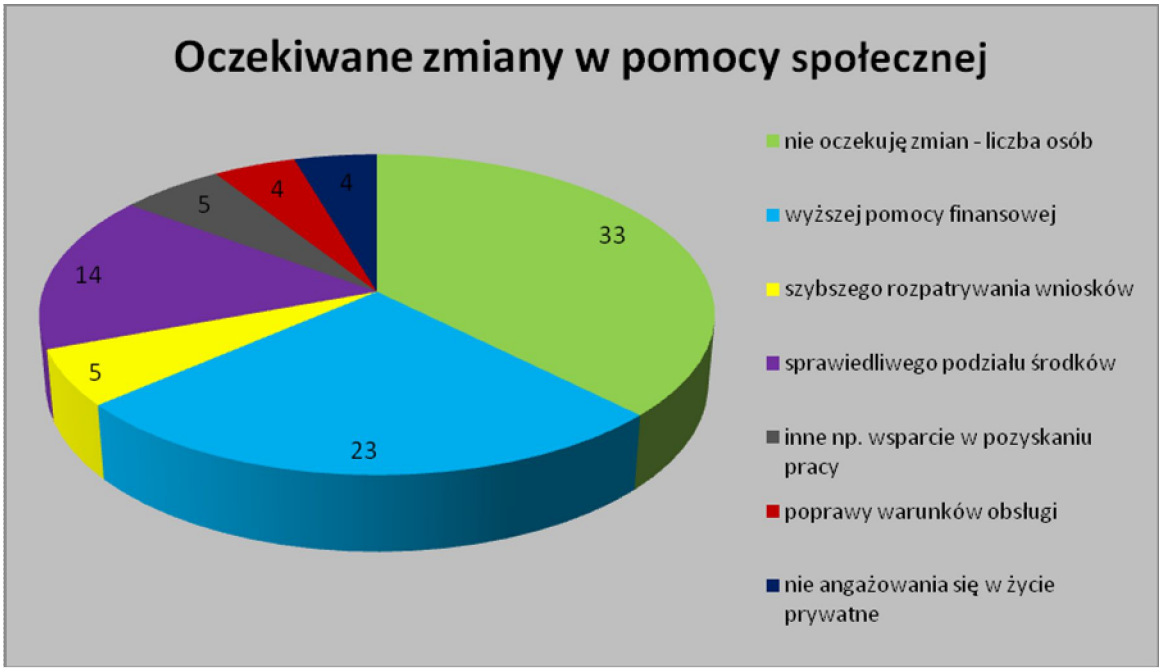

Dane: Badania ankietowe 2008 MGOPS Barcin

Przedstawione wyniki badań wskazują na wnioski:

- 62% osób korzystających z pomocy ocenia dotychczasową pomoc społeczną pozytywnie; 32% jest z niej częściowo zadowolona; 6% ocenia ją negatywnie lub nie przedstawia swojej opinii,
- badani uznają, że największymi utrudnieniami w kontaktach z pracownikami socjalnymi są: wymagania administracyjne - 57,4%; nieadekwatność udzielonej pomocy do oczekiwań -13,2%; niewystarczający czas poświęcony rozwiązywaniu ich problemów- 12,4%; sam kontakt z pracownikiem 7,8% oraz realizacja uzgodnień 5,4% ankietowanych,
- zdaniem odbiorców świadczeń pomocy społecznej, kontakt z Ośrodkiem Pomocy Społecznej powinien mieć charakter partnerski 66,7%; charakter urzędniczy wskazało 26,4% badanych; a pozostali wskazali, że charakter tych kontaktów powinien być opiekuńczy,
- badani uznali, że rodzaj i forma udzielonej pomocy, musi być zawsze związana z oceną aktywności własnej osób, które się o pomoc ubiegają - 43,4%; natomiast 46,5% ankietowanych uznała, że aktywność osób ubiegających musi być częściowo uwzględniona w formach i rodzajach udzielanej pomocy; dla ponad 10% ankietowanych pracownicy pomocy społecznej nie powinni warunkować zakresu pomocy od aktywności osób ubiegających się o pomoc,
- 25,6% badanych nie oczekuje żadnych zmian w pomocy społecznej; 17,8% oczekuje wyższej pomocy finansowej; 10,9% sprawiedliwego podziału środków, a pozostali ankietowani wskazują na poprawę warunków ich obsługi, szybszego rozpatrywania wniosków, pomocy w pozyskaniu pracy, nie ingerowania w życie prywatne.

Analizując badania ankietowe zwrócono uwagę na konieczność oceny siły związku, pomiędzy okresem korzystania z pomocy, a określeniem przez badanych charakteru kontaktu z pomocą społeczną. Wobec powyższego przeanalizowano wypowiedzi 66 ankietowanych, którzy korzystają z pomocy powyżej 3 lat. Analiza ta wskazała, że ankietowani oczekują najczęściej na kontakty z pomocą społeczną na poziomie partnerskim - 62%. Wynik tej analizy świadczy o tym, że większość osób długotrwale korzystających z pomocy jest gotowa do współpracy z pracownikami socjalnymi w rozwiązywaniu ich problemów. Jest to potencjalna grupa osób, która

może bardziej aktywnie angażować się w realizowanie działań w ramach aktywnych form pomocy. Pozostałe osoby ok. 38% może wykazywać postawy o charakterze oczekująco – roszczeniowym, co związane jest z ich obniżoną gotowością podejmowania aktywności w realizowaniu planów pomocy.

Metryczka badań ankietowych

1. Płeć
    - Kobiety – 110 osób
    - Mężczyźni – 19 osób

2. Zamieszkiwanie
    - Miasto – 68
    - Wieś – 61

3. Przedział wiekowy
    - Od 18 do 25 lat - 9 osób
    - Od 26 do 35 lat – 42 osoby
    - Od 36 do 45 lat – 40 osób
    - Od 46 do 55 lat – 28 osób
    - Od 56 do 65 lat – 8 osób
    - Od 66 i więcej lat – 2 osoby

4. Wykształcenie
    - Podstawowe – 45 osób
    - Zawodowe – 60 osób
    - Średnie – 24 osoby
    - Wyższe -0 osób

5. Stan cywilny
    - Kawaler/panna – 26 osób
    - Żonaty/zamężna – 81 osób
    - Wolny – 22 osób

6. Okres korzystania z pomocy społecznej
    - Od 1 do 12 miesięcy – 19osób
    - Od 1roku do 2 lat – 22osoby
    - Od 2 do 3 lat – 20 osób
    - Od 3 do 5 lat 24 osoby
    - Od 5 lat i więcej – 44 osoby

7. Charakter pomocy wskazywany przez badanych
    - Finansowy – 126 osób
    - Rzeczowy – 12 osób
    - Pracy socjalnej(aktywizacji) – 18 osób
    - Pomoc doraźna – 71 osób
    - Pomoc okresowa – 44 osoby

- Pomoc stała – 17 osób

(27 osób wskazało więcej niż jeden charakter pomocy)

8. Liczba członków rodziny osób ankietowanych
   - Gospodarstwa domowe 1-osobowe – 10
   - Gospodarstwa domowe 2- osobowe – 29
   - Gospodarstwa domowe 3 – osobowe – 25
   - Gospodarstwa domowe 4 – osobowe – 34
   - Gospodarstwa domowe 5 – osobowe – 19
   - Gospodarstwa domowe 6 – osobowe - 7
   - Gospodarstwa domowe 7 i więcej osobowe – 5

   Wśród ankietowanych 100 osób ma na wychowaniu dzieci:
   - 1 dziecko – 35 osób
   - 2 dzieci – 35 osób
   - 3 dzieci – 19 osób
   - 4 dzieci- 7 osób
   - 5 i więcej dzieci – 4 osoby

V. Kapitał społeczny gminy - inwentaryzacja dobrych i słabych stron

Ustalając kierunki działań dokonano systematycznej oraz wszechstronnej oceny zewnętrznych i wewnętrznych uwarunkowań gminy Barcin, które określają kondycję bieżącą i potencjał rozwojowy w kontekście szans i zagrożeń występujących w gminie. Ocena ta została dokonana analizą SWOT. Skrót ten pochodzi od czterech angielskich słów: strenghts (silne strony), weaknesses (słabe strony), opportunities (szanse), threats (zagrożenia). W planowaniu strategicznym przedstawiona metoda analizy musiała być podporządkowana następującym regułom:

- zdefiniowanie problemu (stwarza to podstawy w dużym stopniu do określa celów i metod, jakie powinny być zastosowane w określaniu rozwiązań);
- określenie konkretnych sposobów postępowania (zakładamy, ze można wyróżnić kilka sposobów rozwiązywania problemu);
- przyjęcie kryteriów ewaluacyjnych (jakimi sposobami będziemy oceniali wyniki podejmowanych działań);
-bieżące monitorowanie i ewaluacja wybranej do realizacji polityki (określenie wpływu wybranych rozwiązań na rzeczywistość społeczną).

W prezentowanej poniżej tabeli poszczególne określenia oznaczają:
Silne strony to pozytywne zjawiska wynikające lokalnych uwarunkowań.
Słabe strony to negatywne zjawiska wpływające na ograniczanie szans i możliwości rozwojowych.
Szanse to możliwości rozwojowe i pozytywne tendencje.
Zagrożenia to negatywne zjawiska blokujące rozwój społeczno-gospodarczy.

Poniższa analiza została wypracowana w oparciu o konsultacje społeczne, które odbyły się w 2008 roku i służyły do celów uaktualnienia obowiązującej Strategii Rozwoju Gminy Barcin i dalszego określenia jej horyzontu czasowego do 2020 roku. Ta z kolei wpływa w sposób bezpośredni i pośredni na politykę społeczną i obszar jego problemów społecznych. Wyniki tych konsultacji przedstawiono poniżej.

ANALIZA SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- zasoby naturalne (kam. wapnia, rzeka, jeziora), - poziom infrastruktury, - korzystne położenie, - Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna, - stabilny budżet gminy, - dobrze rozwinięty przemysł, - walory krajobrazowe, - dobrze rozwinięta baza edukacyjna, - posiadanie terenów pod inwestycje, budownictwo, - aktywność mieszkańców, - przychylna władza, - mieszkańcy nastawieni na rozwój.	- brak kanalizacji i gazyfikacji na wsiach, - brak segregacji śmieci, - brak szkoły średniej w Barcinie, - niewystarczająca ilość mieszkań, - niewystarczająca ilość przedszkoli na terenach wiejskich, - migracja młodego pokolenia, - deficyt wód gruntowych, - niedobór miejsc pracy, - starzenie się społeczeństwa, - niezorganizowana baza turystyczna, - brak dostatecznej specjalistycznej opieki medycznej, - zły stan dróg, - słaba lesistość gminy, - brak zaplecza gastronomicznego,

	- niedostateczna infrastruktura sportowo-rekreacyjna, - brak monitoringu, - zaniedbana rzeka Noteć, - brak gospodarki agroturystycznej.
SZANSE:	ZAGROŻENIA:
- Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna, - niezagospodarowany potencjał ludzki, - rewitalizacja Starówki, - uregulowanie rzeki Noteć, - aktywność w Związku Miast i Gmin Nadnoteckich, - rozwój szkoły średniej, - współpraca z innymi gminami, - energia odnawialna, - dotacje z Unii Europejskiej	- bezrobocie, - przestępczość i patologie, - dewastacja środowiska naturalnego, - emigracja młodych do dużych miast i zagranicę, - konkurencja innych terenów w PSSE, - wyprzedaż obiektów gminnych (dworzec PKS) - mała pomoc dla organizacji pozarządowych.

Powyższa analiza stała się dla zespołu opracowującego Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych podstawą odniesienia i doprecyzowania SWOT do potrzeb niniejszego dokumentu. Wyniki tej analizy prezentowane są poniżej.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- akceptacja społeczna dla działań podejmowanych na rzecz poprawy sytuacji osób i rodzin, - wdrożone zmiany systemowe polegające na przechodzeniu pomocy społecznej z obszaru ratownictwa w obszar aktywizująco - wspierający, - istniejący system wsparcia społecznego,	- duże obciążenie samorządowego systemu pomocy społecznej zadaniami ze sfery typowo administracyjnej, - duża grupa odbiorców pomocy społecznej charakteryzująca się bezradnością oraz prezentująca postawę roszczeniowo-oczekującą, - niewystarczające doświadczenie

w tym instytucji pomocy społecznej na poprawnym poziomie, - dobra współpraca z organizacjami społecznymi, - funkcjonujący system aktywizujący pewne grupy społeczne (bezrobotnych, niepełnosprawne i osoby uzależnione), - zdobyte doświadczenie w realizacji działań naprawczych jednostek samorządu terytorialnego, - potencjał ludzki i aktywność trzeciego sektora, - gotowość do podejmowania działań zmierzających do poprawy jakości świadczonych usług wykazywana przez administrację publiczną i jednostki organizacyjne gminy, - tendencja wzrostowa działań administracji, w kierunku rozwoju społeczeństwa obywatelskiego,	w realizacji zadań metodą projektową (głównie obsługa administracyjno - księgowa), - niewystarczająco skoordynowany system działań instytucji i organizacji społecznych w zakresie profilaktyki i interwencji w obszarze problemów społecznych(głównie przemocy), - częste zmiany prawno - legislacyjne, wpływające na realizację zadań z obszaru pomocy społecznej i innych osłon o charakterze socjalnym, - problemy wynikające z przyjętych procedur przekazywania, wdrażania i finansowania zadań z zakresu polityki społecznej, - niewystarczające możliwości organizacyjne do dalszej profesjonalizacji pomocy społecznej i do potrzeb realizacji większej liczby działań projektowych,
S Z A N S E	Z A G R O Ż E N I A
- umocowanie prawne pomocy społecznej, jako elementu polityki społecznej, - postępująca profesjonalizacja pracowników socjalnych i innych osób działających w sferze rozwiązywania	- dalsze utrzymywanie i wzrost wymogów z zakresu obsługi administracyjnej wykonywanych zadań absorbujący merytorycznych pracowników pomocy społecznej i innych osób, - niewystarczający poziom zatrudnienia

problemów społecznych i interwencji, - poparcie i inicjatywa władz samorządowych do podejmowania działań aktywizujących środowisko lokalne wykazywana w sferze rozwiązań społecznych i gospodarczo - ekonomicznej, - rozwój aktywności ludzi młodych ku wartościom prospołecznym, - wzmacnianie działań w zakresie łączenia potencjału administracji publicznej z potencjałem organizacji i instytucji społecznych, - doskonalone ścieżki przekazu informacji i metody aktywizowania społeczności (telewizja i prasa lokalna, instytucje kultury i oświaty itp.) - możliwość realizacji działań nakierowanych na rozwiązywanie problemów społecznych poprzez środki PFRON, dotacje marszałkowskie, dotacje wojewody i dotacje ministerialne, a także fundacje, - wzrastająca świadomość społeczna mieszkańców oraz ich zaangażowanie w życie społeczne gminy,	specjalistów pracy socjalnej, psychologów, pedagogów, socjologów i prawników w instytucjach realizujących zadania z obszaru polityki społecznej, - zbyt powszechne utrzymywanie się negatywnych wzorców zachowań oraz wysoki poziom ich akceptacji przez środowisko lokalne, - starzenie się społeczeństwa i wzrost liczby rodzin niepełnych i dysfunkcyjnych, - duża grupa społeczna zagrożona marginalizacją, - brak zakładów pracy chronionej oraz niewystarczająca oferta zatrudnienia osób niepełnosprawnych na dostosowanych do ich możliwości stanowiskach pracy,

VI. Kierunki rozwoju gminy

Kierunki rozwoju gminy są wynikiem dokonanej analizy sytuacji gospodarczo - ekonomicznej i społecznej w gminie i odnoszą się do zdiagnozowanych obszarów problemów społecznych w formie przemyślanych, perspektywicznych i celowych działań. Jak wykazano największymi problemami społecznymi wymagającymi rozwiązań systemowych jest: ubóstwo, bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, niepełnosprawność, uzależnienia od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych. Istotnymi i ważnymi problemami społecznymi są również problemy ludzi starszych, osób ciężko i przewlekle chorych, przemocy w rodzinie i problemy osób po odbyciu kary pozbawienia wolności. Istotą problemów społecznych jest to, że podlegają one złożonym i wielorakim zmianom i są one bardzo związane ze sobą przenikając się wzajemnie. Na problem np. ubóstwa należy patrzeć rozważając m.in. sytuację na rynku pracy, obszar uzależnień i niezaradności itp. Jak wykazano w dokonanej analizie najważniejsze w polityce społecznej jest nie tylko ograniczanie negatywnych skutków niekorzystnych zjawisk, ale podejmowanie działań profilaktycznych. Wobec powyższego wyodrębniono grupy społeczne wymagające interwencji:

- osoby i rodziny dotknięte ubóstwem, bezrobociem, bezradnością,
- osoby i rodziny dotknięte problemami uzależnień od substancji psychoaktywnych,
- osoby starsze, niepełnosprawne, przewlekle i długotrwale chore,
- osoby i rodziny dotknięte problemem przemocy
- osoby bezdomne i wchodzące w kolizję z prawem (opuszczające zakłady karne).

Powyższe wyodrębnienie obszarów problemowych stało się podstawą określenia misji rozwoju gminy, która jest podstawowym założeniem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Barcin na lata 2008-2018. Misja została określona w taki sposób, by wpisywała się również w wypracowane wizje nowelizowanej Strategii Rozwoju Gminy Barcin (ostateczna wizja rozwoju pozostaje nadal w opracowaniu).

1. Misja rozwoju gminy

Misja rozwoju gminy jest wynikiem dokonanej diagnozy w gminie i odnosi się do różnych obszarów problemowych w formie przemyślanych, perspektywicznych i celowych działań przy uwzględnieniu analizy SWOT. W tej części niniejszego dokumentu niezbędnym staje się przytoczenie wizji wypracowanych w oparciu o konsultacje społeczne, które odbyły się w związku z organizowanymi pracami nad Strategią Rozwoju Społeczno-Gospodarczego gminy Barcin na lata 2008 - 2020. Założenie takie uznano, jako słuszne, ponieważ Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest integralną częścią ogólnorozwojowej Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego gminy Barcin.

WIZJE:

- Gmina Barcin społecznością nowoczesną, zasobną i przyjazną,
- Barcin – gmina prężna, bezpieczna, miejsce gdzie chce się żyć, miejsce do którego chce się wracać,
- Barcin z infrastrukturą sportową, edukacyjną i atrakcyjną pracą,
- Gmina miejscem, w którym ludzie chcą mieszkać, pracować, a firmom inwestować,
- Gmina bezpieczna, aktywna, zasobna, zielona, czysta, przyciągająca inwestycje,
- Barcin miejscem w którym chce się żyć, mieszkać i inwestować.

Wobec powyższego uznano, że misją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych będzie założenie:

Sprawny system pomocy społecznej wspierający osoby i rodziny w dążeniu do poprawy jakości życia

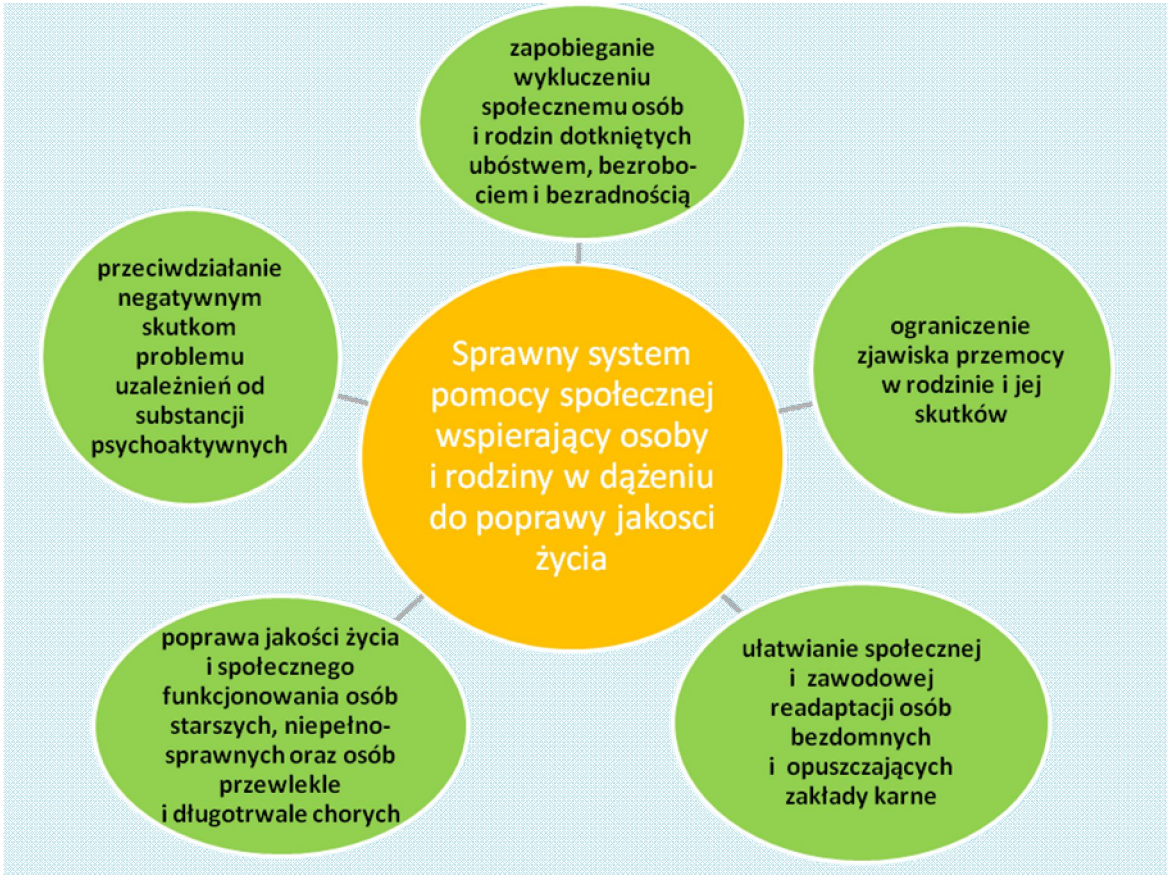

2. Cele główne, cele operacyjne oraz ich hierarchia, zadania i wskaźniki oceny ich realizacji

Uwzględniając wyodrębnione obszary interwencji uznano, iż najistotniejszym celem strategicznym stają się kwestie ograniczenia zjawiska wykluczenia społecznego. Negatywne zjawiska długotrwałego bezrobocia, ubóstwa i bezradności oddziaływają na ogólną wydolność rodzin w prawidłowym pełnieniu funkcji na nie nałożonych. Niejednokrotnie skumulowanie się tych wszystkich czynników prowadzi rodzinę do dysfunkcji i patologizacji, która jest groźnym zjawiskiem dla wszystkich członków rodzin, a w szczególności dla dzieci. W tej sytuacji *priorytetem w polityce społecznej staje się wspieranie i aktywizowanie tych środowisk rodzinnych i osób niepotrafiących przełamać swojej bezradności, które dotknięte są ubóstwem*

wynikającym m.in. z bezrobocia. Wsparcie i aktywizacja musi być nastawiona na kwestie ekonomiczne, psychologiczne, wychowawczo - opiekuńcze i zdrowotne. Problemy ubóstwa, a także jego rozmiary stają się punktem wyjścia do działań w polityce społecznej Państwa. Muszą więc zostać uwzględnione w polityce Samorządu. Długotrwałe ubóstwo związane jest nie tylko z brakiem zabezpieczenia podstawowych i egzystencjalnych potrzeb jednostek. Problem ten zaburza także relacje społeczne. Wobec tego, podstawowym celem walki z ubóstwem jest ograniczanie jego obszaru oraz skutków. Dlatego też działania na rzecz osób i rodzin winny być zróżnicowane i wzajemnie z sobą powiązane, co zostało wykazane poniżej:

Cel główny 1: Zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób i rodzin dotkniętych ubóstwem, bezrobociem i bezradnością			
Cele operacyjne	Zadania	Spodziewane efekty	Wskaźniki
- ograniczanie negatywnych skutków ubóstwa, bezrobocia bezradności; - wzmacnianie funkcjonowania rodzin i osób; - rozwijanie kompleksowego wsparcia i pomocy; - działania zmierzające do usamodzielnienia się społecznego i zawodowego osób i rodzin; - tworzenie warunków sprzyjających powstawaniu nowych miejsc pracy;	- realizowanie wzmacniających form wsparcia i pomocy m.in. w ramach lokalnego programu pomocy społecznej; - realizowanie aktywnych form walki z bezrobociem (prace publiczne i interwencyjne, prace społecznie-użyteczne, staże i przyuczenia do zawodu oraz inne); - realizowanie pracy socjalnej metodą kontraktu socjalnego; -współdziałanie z Powiatowym Urzędem Pracy oraz samorządem i jego jednostkami organizacyjnymi, w celu organizowania szkoleń, przekwalifikowania osób bezrobotnych i	- ograniczenie obszaru ubóstwa i bezrobocia oraz jego negatywnych skutków bezrobocia w aspekcie psychologicznym i społecznym; - ograniczenie zjawiska długotrwałego bezrobocia; - poprawa funkcjonowania społecznego osób i rodzin w objętych aktywizacją; -ograniczenie liczby osób prezentujących postawę bierno - oczekującą; - ograniczenie zjawiska ubóstwa	- liczba osób objętych działaniami aktywizującymi typu kursy i szkolenia (dane MGOPS, PUP, organizacje społeczne i inne); - ocena dynamiki statystycznej, głównie MGOPS i PUP; - liczba zawartych kontraktów socjalnych; - liczba osób skierowana do prac publicznych, interwencyjnych, społeczno-użytecznych, a także liczba osób odbywających staże i przyuczenie do zawodu (dane PUP i MGOPS); - formy i rodzaje udzielonej pomocy;

	przerwania bierności zawodowej; - współpraca z instytucjami i osobami, które z uwagi na pełnione obowiązki i funkcje oddziałują na rodziny i jej członków; - działania z zakresu poradnictwa, w tym prawnego, psychologicznego i socjalnego; - podnoszenie wiedzy z obszaru psychologii, pedagogiki i prawa poprzez organizowanie szkoleń i indywidualną pracę socjalną w środowiskach; - zabezpieczanie uzasadnionych potrzeb osób i rodzin na poziomie, który umożliwi im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka; - wspieranie i aktywizowanie działań o charakterze samopomocowym; - stałe stymulowanie aktywności własnej osób, by osoby te wykorzystywały ją, w celu poprawy własnej sytuacji; - rozwijanie form i metod wsparcia, szczególnie wobec dzieci i młodzieży m.in. poprzez organizację wypoczynku i atrakcyjnych form spędzania czasu wolnego;	dziedziczonego; - ograniczenie zjawiska osamotnienia, bezsilności i bezradności; - ograniczenie zjawisk patologicznych; - wzrost poczucia stabilizacji życiowej osób i rodzin;	- wysokość nakładów finansowych (dane, jak wyżej), - liczba osób podejmujących w wyniku skierowanych działań pracę zawodową (dane jak wyżej) - liczba osób i rodzin usamodzielnionych ekonomicznie i społecznie, a także liczba osób i rodzin niewykazująca stałej zależności od systemu pomocy społecznej (dane MGOPS); - oferty pracy(dane PUP);

	- zapobieganie zjawiskom etykietowania i nierównego traktowania osób i rodzin dotkniętych w.wym. problemami; - realizacja założeń wynikających z utworzenia Specjalnej Pomorskiej Strefy Ekonomicznej; - realizowanie motywacyjnej polityki podatkowej przez samorząd adresowanej do podmiotów gospodarczych oddziaływujących na rynek pracy;		

Następny cel strategiczny dotyczy obszaru interwencji, jakim jest *grupa osób i rodzin dotknięta problemami uzależnień od substancji psychoaktywnych.* Uzależnienia są poważnym problemem z punktu widzenia zdrowotnego, ekonomicznego i społecznego. W uzależnieniach od substancji psychoaktywnych należy dopatrywać się bezpośrednich zagrożeń rzutujących na przestępczość, dysfunkcje rodziny i przemocy w jej obszarze, degradację zachowań i wypełnienia ról społecznych. Uzależnieniami, które mają największy wpływ na występowanie tego typu problemów są uzależnienie od alkoholu i uzależnienie od narkotyków. Niestety problem ten nie dotyka tylko dorosłych, jak wykazują analizy diagnostyczne problem ten dotyka także dzieci i młodzieży, a w ich przypadku skutki tych nałogów mogą mieć poważniejsze konsekwencje. Na wzrost tego zjawiska negatywny wpływ wywiera styl życia, kreowany m.in. poprzez kampanie reklamowe alkoholu. W tej sytuacji konieczne jest podejmowanie działań o charakterze interwencyjno - naprawczym, a także podejmowanie działań z zakresu ofensywy przeciwko akceptowanym stylom życia, poprzez szeroko zakrojoną działalność

profilaktyczną, kierowaną do całej społeczności, ze szczególnym uwzględnieniem najmłodszej grupy społecznej naszej gminy. Obserwowany od lat problem zainteresowania narkotykami i ich zażywanie przez młodzież staje się poważnym wezwaniem w podejmowaniu działań sfery polityki społecznej. Nawykowe odurzanie się narkotykami przez osoby niszczy ich zdrowie psycho - fizyczne, degraduje uczucia i emocje, zaburza dojrzewanie społeczne. Skutki indywidualnych uzależnień odczuwa całe społeczeństwo, ponieważ wzrasta przestępczość, liczba samobójstw, koszty leczenia, przemoc i liczba osób wykazujących postawy aspołeczne.

Cel główny 2: Przeciwdziałanie negatywnym skutkom problemu uzależnień od substancji psychoaktywnych			
Cele operacyjne	Zadania	Spodziewane efekty	Wskaźniki
- udzielanie osobom i rodzinom dotkniętym problemem uzależnień pomocy o charakterze psychologicznym, socjalnym, prawnym i leczniczym; - utrzymanie i zwiększanie oferty terapeutycznej; - prowadzenie działań o charakterze profilaktycznym poprzez akcję informacyjną i edukacyjną; - zwiększanie ofert spędzania czasu wolnego, szczególnie dla dzieci i młodzieży; - realizowanie programów opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych, w tym również w ramach zajęć pozalekcyjnych; - wspieranie i inicjowanie powstawania grup o charakterze samopomocowym A.A, Al- Anon, A- Ateen;	- realizowanie kampanii promujących zdrowy styl życia, w tym m.in. poprzez lokalne masmedia; - opracowanie i wdrażanie corocznie gminnego programu profilaktyki uzależnień; - realizacja programów terapeutycznych dla mieszkańców gminy (różnych grup wiekowych); - prowadzenie rozmów wspierająco –motywacyjnych z osobami uzależnionymi , współuzależnionymi; - podnoszenie	- zwiększenie wiedzy o negatywnych skutkach uzależnień; - ograniczenie spożycia substancji psychoaktywnych; - zmniejszenie liczby osób uzależnionych; - zmniejszenie społecznych kosztów uzależnień (spadek przestępczości, w tym przeciwko rodzinie); - wzrost poczucia bezpieczeństwa; - wzrost liczby	- liczba osób objętych wsparciem (dane MGOPS, UM i jego jednostki organizacyjne); - liczba obytych szkoleń, konferencji i warsztatów; - liczba specjalistów zajmujących się problemem; - liczba podejmowanych interwencji (dane MGOPS, UM i Policji); - liczba rozpropagowanej prasy, ulotek, plakatów, audycji

- wspieranie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych działających w sferze rozwiązywania problemów uzależnień; - zwiększenie współpracy instytucji, jednostek , organizacji i innych będącej podstawą właściwego monitorowania problemu, ustalania i realizacji planów naprawczych;	jakości usług zdrowotnych i dostępności leczenia; - podnoszenie kwalifikacji osób realizujących działania o charakterze interwencyjnym i profilaktycznym; - dostosowywanie właściwych form pomocy i wsparcia o charakterze materialnym i finansowym, jako elementu aktywizującego; - zwiększenie liczby osób profesjonalnie zajmujących się problemem (psycholodzy, terapeuci i specjaliści leczenia uzależnień, pracownicy socjalni i pedagodzy); -organizowanie dla wychowawców szkolnych, pracowników socjalnych, funkcjonariuszy Policji, członków gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych szkoleń, warsztatów i konferencji, w celu podnoszenia ich umiejętności pracy z osobami dot. problemem uzależnień;	osób i rodzin prawidłowo funkcjonujących; - wzrost skuteczności działań w wyniku koordynowania działań; - wzrost liczby rodzin , w których wypełniane są najważniejsze funkcje przypisane rodzinom; - zmniejszenie kosztów finansowych kierowanych na walkę ze skutkami uzależnień; - redukowanie liczby i skutków występującej przemocy; - zwiększenie świadomości społecznej o negatywnych skutkach uzależnień;	telewizyjnych, konkursów i innych w zakresie działalności edukacyjno-profilaktycznej; - środki wydatkowane na kampanię i profilaktykę, a także na pomoc adresowaną do osób i rodzin z problemem alkoholowym; - analiza wyników ankiet;

	- wdrażanie programów edukacyjnych skierowanych do sprzedawców alkoholu; - podejmowanie działań kontrolno-monitorujących przestrzeganie realizacji zapisów „ustawy o wychowaniu w trzeźwości ..."; - zwiększenie koordynacji działań wszystkich podmiotów oddziaływujących na rodzinę i jej problemy;		

Wyodrębnionym obszarem problemowym w wyniku dokonanej diagnozy są *różnego typu bariery, z którymi borykają się osoby starsze, niepełnosprawne, przewlekle i długotrwale chore*. Kluczowymi problemami ograniczającymi pełne i satysfakcjonujące funkcjonowanie tych osób są przede wszystkim różnego typu ograniczenia, w tym: fizyczne, psychologiczne, architektoniczne i bariery o charakterze socjalnym. Procesy demograficzne, które następują w społeczności lokalnej wykazują syndromy starzenia się społeczeństwa. Osoby starsze, niepełnosprawne, przewlekle i długotrwale chore często mają poczucie samotności i bezsilności. Dlatego też wymagają one szczególnego systemowego podejścia, rozwiązującego ich problemy codziennego życia i ułatwiającego im w miarę aktywne funkcjonowanie społeczne. Częstym problemem tej grupy osób jest nie tylko poczucie samotności i bezsilności, ale brak właściwej opieki i możliwości jej zapewnienia na poziomie zgodnym z indywidualnymi potrzebami. Wobec powyższego w tej grupie problemów społecznych zwrócono uwagę

nie tylko na kwestie organizacyjne pomocy społecznej, ale także na działania aktywizacyjne i wspierające. Niewątpliwie to grupa społeczna, która wymaga zwiększonego wsparcia socjalnego, psychologicznego i opiekuńczego ze strony środowiska lokalnego. Wsparcie to jest konieczne, by osoby z ograniczoną sprawnością mogły osiągnąć takie same lub zbliżone jakościowe warunki życia, jakie posiadają osoby pełnosprawne fizycznie i psychicznie. Jest wiele sposobów służących temu celowi, a jednym z nich jest poprawianie świadomości społecznej i zmniejszanie zjawiska stereotypowego postrzegania osób o ograniczonej sprawności i osób chorych. To założenie może być realizowane poprzez celowe, konsekwentne i planowe wdrażanie działań strategicznych odnoszących się do różnych obszarów problemów codziennego funkcjonowania społecznego tej grupy społeczne. Założeniem docelowym staje się doprowadzenie osób z ograniczoną sprawnością do równoprawnego uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej. Założenie to zostało przedstawione poniżej.

Cel główny 3: Poprawa jakości życia i społecznego funkcjonowania osób starszych, niepełnosprawnych oraz przewlekle i długotrwale chorych			
Cele operacyjne	Zadania	Spodziewane efekty	Wskaźniki
- zapewnienie wsparcia i pomocy, w celu poprawnego funkcjonowania w środowisku; - inicjowanie i realizowanie działań zmierzających do udostępnienia i ułatwienia osobom z ograniczoną sprawnością psycho - fizyczną dostępu do obiektów użyteczności publicznych; - aktywizacja zdrowotna, społeczna i zawodowa;	- rozwój środowiskowej pomocy społecznej, ze szczególnym uwzględnieniem usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych; - edukacja rodzin i środowiska lokalnego w zakresie nabywania kompetencji społecznych	- zwiększenie poczucia bezpieczeństwa osób i rodzin do których adresowane są zadania; - poprawa jakości życia i codziennego funkcjonowania osób starszych, niepełnosprawnych, długotrwale i przewlekle chorych;	- liczba osób starszych, niepełnosprawnych, długotrwale i przewlekle chorych objętych wsparciem; - formy wsparcia i nakłady finansowe; - liczba wniosków kierowanych do

- aktywizowanie rodzin i środowiska lokalnego do podejmowania działań wspierających i opiekuńczych na rzecz osób z ograniczoną sprawnością ; - działania zmierzające do poprawy dostępu do informacji ; - działania nakierowane na integrację społeczną osób z ograniczoną sprawnością ze środowiskiem lokalnym; - wyrównywanie szans rozwojowych, edukacyjnych i poprawa dostępności do dóbr kultury;	ułatwiających kontakty z osobami wymagającymi bezpośredniej i pośredniej opieki; - stymulowanie aktywności własnej osób starczych, niepełnosprawnych, przewlekle i długotrwale chorych; - podnoszenie kwalifikacji osób, które działają zawodowo i społecznie w obszarze problemu; - udzielanie pomocy psychologicznej, prawnej i socjalnej osobom niepełnosprawnym, długotrwale chorym i starszym; - budowanie modelu współdziałania wszystkich instytucji i organizacji społecznych na rzecz poprawy jakości życia osób niepełnosprawnych, długotrwale i przewlekle chorych i osób starszych; - podnoszenie świadomości osób niepełnosprawnych o przysługujących im prawach i możliwościach wsparcia;	- zmniejszenie poczucia osamotnienia i bezsilności osób objętych wsparciem; - ograniczenie barier architektonicznych, komunikacyjnych, socjalnych i społecznych; - zwiększenie wrażliwości i gotowości środowiska lokalnego do działań nakierowanych na obszar problemów osób wymagających wsparcia; - zwiększenie świadomości środowiska lokalnego o problemach zdrowotnych; - zwiększenie liczby osób niepełnosprawnych aktywnych zawodowo; - ułatwienie osobom niepełnosprawnym codziennego kontaktu z instytucjami życia publicznego;	PCPR, w celu pokrycia kosztów likwidowania barier; - liczba spotkań i imprez organizowanych na rzecz osób starszych, niepełnosprawnych, długotrwale i przewlekle chorych; - liczba osób zawodowo działających w obszarze pomocy na rzecz osób niepełnosprawnych; - liczba osób niepełnosprawnych objętych działaniami z zakresu likwidowania barier edukacyjnych i rozwojowych; - liczba podmiotów działających na rzecz osób niepełnosprawnych, starszych i chorych; - liczba zrealizowanych usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych;

	- wspieranie osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy; - podnoszenie świadomości pracodawców, w celu zachęcania ich do zatrudnienia osób niepełnosprawnych i przełamywanie negatywnych postaw wobec tego problemu; - opracowanie i wdrażanie działań zmierzających do rozwoju form bezpośredniej opieki, w tym poprzez asystentów osób niepełnosprawnych; - wspieranie w różnych formach wszystkich organizacji społecznych, osób prywatnych, które są zaangażowane w działania na rzecz osób starszych, niepełnosprawnych oraz długotrwale i przewlekle chorych; - likwidowanie barier komunikacyjnych, technicznych, architektonicznych; - uruchomienie mieszkań chronionych;		

	- ułatwianie dostępu do zaopatrzenia ortopedycznego i zaopatrzenia w sprzęt pomocniczy ;		

W centrum uwagi polityki społecznej jest zawsze rodzina i jej poprawne funkcjonowanie. Jednak rodzina nie zawsze jest tym środowiskiem, w którym jej członkowie mogą się czuć bezpiecznie. Przemoc w rodzinie jest zazwyczaj ukrywana i dochodzi do niej z różnych powodów. Problem ten jest zjawiskiem uniwersalnym, co oznacza, że występuje on w rodzinach o różnym statusie społecznym. *Analiza występowania problemu przemocy w rodzinie w gminie Barcin stwarza podstawy, by problem ten rozwiązywać systemowo.* Możemy mówić, że jest to pewnego rodzaju „epidemia społeczna", a statystyki w tym obszarze problemu nie odzwierciedlają jej rzeczywistych rozmiarów. Przemoc niszczy podstawy życia rodzinnego zaburzając funkcjonowanie jednostek i całych rodzin. Skutki przemocy są dramatyczne i dlatego też wszelkie działania muszą być nakierowane nie tylko na ograniczenie negatywnych następstw przemocy, ale przede wszystkim na wczesnej jej wykrywanie i podejmowanie działań interwencyjnych. Jako społeczeństwo jesteśmy nieustannie „ bombardowani" wiadomościami o drastycznych formach przemocy w rodzinie. Przemoc w rodzinie często dotyka najmłodszych mieszkańców. Dzieci i młodzież z zaburzonym lub stałym brakiem poczucia bezpieczeństwa, codziennym doświadczaniem zaniedbań, kar psychicznych i cielesnych nie jest w stanie prawidłowo funkcjonować w szkole i poza nią. Osoby w sposób długotrwały doświadczające przemocy, często potrafią rozwiązywać swoje problemy tylko stosując ją wobec innych. Przemoc to pułapka zachowań destrukcyjnych, z której trudno się wydostać zarówno jej ofiarom, jak i sprawcom bez fachowej i kompleksowej pomocy. Problem przemocy występował zawsze w rzeczywistości życia społecznego. Istotą współczesnego określania problemu przemocy są nie tylko jej rozmiary, ale przede wszystkim jej formy i skutki. Wśród pierwotnych przyczyn występowania przemocy poza czynnikami natury osobowościowej sprawców należy upatrywać się czynników zewnętrznych. Przemoc w rodzinie często powiązana jest z innymi problemami społecznymi. Świadomość

i wrażliwość społeczna, w tym obszarze problemowym staje również ważnym wezwaniem w niwelowaniu obszaru tego problemu oraz jego skutków.

Cel główny 4: Ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie i jej skutków			
Cele operacyjne	Zadania	Spodziewane efekty	Wskaźniki
- podejmowanie działań ułatwiających diagnozowanie problemu i jego monitorowanie; - zbudowanie zintegrowanego systemu profilaktyki i wczesnej interwencji w rodzinach dotkniętych przemocą; - prowadzenie akcji edukacyjnej w zakresie ochrony prawnej ofiar przemocy i dostępnych form pomocy;	- podejmowanie działań interwencyjnych w rodzinach dotkniętych przemocą; - udzielanie wszechstronnej pomocy i wsparcia ofiarom przemocy w kwestiach rozwiązywania problemów prawnych, bytowych, socjalnych , psychologicznych; - realizowanie pomocy w formie zabezpieczenia potrzeb bytowych osób dotkniętych przemocą m.in. poprzez Punkt Interwencji Kryzysowej; - podnoszenie kompetencji i wiedzy osób zawodowo działających w obszarze pomocy ofiarom przemocy; - poprawianie	- zwiększenie wykrywalności problemu; - sprawniejszy i skuteczniejszy system wsparcia i pomocy ofiarom przemocy; - ograniczenie negatywnych skutków przemocy; - ograniczenie występowania przypadków przemocy o najcięższym rozmiarze gatunkowym; - zwiększenie wrażliwości społecznej na walkę z problemem przemocy; - ograniczenie liczby rodzin dysfunkcyjnych; - zwiększenie poczucia bezpieczeństwa wśród ofiar	- liczba rozpoznanych spraw (dane MGOPS, Sądu, Policji, UM i jego jednostek organizacyjnych); - liczba spisanych niebieskich kart (dane: Policja, MGOPS, GKRPA); - liczba kierowanych spraw o charakterze interwencji prawnej (dane: Sąd Rejonowy); - liczba środowisk objętych pracą socjalną; - liczba osób objętych formami terapii; - środki finansowe ponoszone na bezpośrednią walkę z problemem, w tym również na akcję profilaktyczną i edukacyjną;

	metod współpracy pomocy społecznej, policji, kuratorów, pedagogów szkolnych, lekarzy i innych osób, które z racji swojej funkcji i pełnionych obowiązków działają na rzecz rodziny; - obejmowanie pracą socjalną wszystkich rodzin, w których występuje przemoc lub jej przypuszczenie; - prowadzenie stałej akcji informacyjno - edukacyjnej w środowisku lokalnym; - wspieranie organizacji i instytucji podejmujących i realizujących zadania z zakresu profilaktyki i interwencji w obszarze problemu;	przemocy; - zwiększenie gotowości ofiar przemocy do współpracy z pomocą społeczną w rozwiązywaniu problemów;	

Przemiany ekonomiczno - społeczne kraju miały wpływ na tworzenie się barier utrudniających pełną asymilację ze środowiskiem osób najbardziej narażonych na marginalizację i wykluczenie społeczne. Taką grupą społeczną, szczególnie narażoną na wykluczenie i marginalizację stały się osoby bezdomne i osoby opuszczające zakłady karne. *Problemy osób bezdomnych oraz trudności w przystosowaniu do życia osób*

opuszczających zakłady karne, to ostatni obszar problemów społecznych wymagający zintensyfikowania działań systemowych. Liczba osób, których ten problem dotyka jest stosunkowo niewielka, porównując ją np. obszarem ubóstwa, bezrobocia, niewydolności opiekuńczo - wychowawczych. Niemniej problem ten winien zostać uwzględniony w Strategii z uwagi na złożoność i szczególne implikacje różnych czynników wpływających na jednostkowe losy i społeczne koszty tego problemu. Osobom bezdomnym i osobom opuszczającym zakłady karne trudno jest wtopić się w tło życia społecznego, gdzie dominuje inicjatywa, doświadczenie i wszechobecna konkurencyjność. Osoby te są powszechnie poddawane etykietowaniu i izolacji społecznej. Często, mimo indywidualnych wysiłków skierowanych przez te osoby na usamodzielnienie, nie są one wstanie sprostać oczekiwaniom i ponownie trafiają na drogę kolizji z prawem. Dlatego też istnieją uzasadnione podstawy podejmowania działań, mających na celu wszechstronną pomoc osobom bezdomnym i osobom zwalnianym z zakładów karnych. Ustawa o pomocy społecznej wyraźnie obliguje do takich działań. W tej sytuacji zwrócono więc uwagę na dominujące problemy tej grupy społecznej takie jak: problemy mieszkaniowe, konflikty rodzinne, zmniejszone szanse na legalne zatrudnienie oraz odrzucenie społeczne.

Cel główny 5: **Ułatwianie społecznej i zawodowej readaptacji osób bezdomnych i opuszczających zakłady karne**			
Cele operacyjne	Zadania	Spodziewane efekty	Wskaźniki
- podejmowanie działań ułatwiających diagnozowanie problemu i jego monitorowanie; - zbudowanie zintegrowanego systemu wsparcia i aktywizacji; - prowadzenie działań edukacyjnych skierowanych do pracodawców	- ustalanie i realizacja indywidualnych planów wychodzenia z bezdomności; - realizacja planów pomocy metodą kontraktu socjalnego; - zapewnienie	- ograniczenie liczby osób bezdomnych; - zwiększenie liczby osób usamodzielnionych społecznie i zawodowo; - wzrost poczucia bezpieczeństwa	- dane statystyczne z zakresu liczby osób z rozpoznanym problemem; - wysokość środków finansowych skierowanych na wsparcie

w zakresie zwiększania szans na zatrudnienie	form wsparcia umożliwiających zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych; - realizowanie działań terapeutycznych; - wykorzystanie społecznego potencjału w realizacji planów z zakresu reintegracji społecznej i zawodowej; - obejmowanie wsparciem o charakterze aktywizacji zawodowej, w tym również poprzez szkolenia i kursy; - prowadzenie działań nakierowanych na ograniczenie zjawiska bezdomności m.in. poprzez pomoc finansową skierowaną na pokrycie wydatków mieszkaniowych; - pozyskiwanie mieszkań do potrzeb osób bezdomnych realizujących indywidualne programy wychodzenia z bezdomności;	osób objętych wsparciem; - zmiana społecznych postaw wobec problemu; - zwiększenie liczby osób usamodzielnionych w funkcjonowaniu społecznym i zawodowym; - ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego i marginalizacji;	i pomoc; - liczba zawartych indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności; - liczba zawartych kontraktów socjalnych;

	- zwiększanie świadomości i wrażliwości społecznej na problemy osób bezdomnych i osób opuszczających zakłady karne; - doskonalenie metod współpracy pomiędzy instytucjami nakierowanymi na pomoc osobom bezdomnym i osobom zwalnianym z zakładów karnych;		

Przedstawione cele strategiczne i operacyjne stają się integralnymi elementami rozwoju społecznego. Wyznaczone zadania służą do osiągnięcia założeń określonych w misji. Ostatecznym celem opracowanej misji jest wzmocnienie osób i rodzin, w ich codziennym funkcjonowaniu i wspieranie ich w dążeniu do poprawy jakości życia. Misja niniejszej Strategii zmierza do osiągnięcia takiego systemu pomocy społecznej, który będzie elementem samorządowej polityki społecznej nastawionym na poprawę jakości życia mieszkańców gminy Barcin.

VII. Zarządzanie Strategią

Monitorowanie Strategii

Rzeczywistość życia społecznego mieszkańców gminy jest obszarem, w którym zachodzi wiele zmian, często w sposób dynamiczny. Strategia ma przyczynić się do ograniczenia negatywnych zjawisk społecznych w wyznaczonych obszarach problemowych. Jest ona dokumentem planowym i określonym na kilkuletni okres jej

realizacji. Z uwagi na rozmiar określonych zadań, które mają służyć osiągnięciu celów strategicznych i operacyjnych musi być ona na bieżąco monitorowana. Monitorowanie jest mechanizmem kontrolnym, który pozwala oceniać zmiany w obszarach problemowych, a także staje się podstawą dokonywania zmian w postępach realizacji. Proces monitorowania i ewaluacji pozwoli na bieżącą ocenę poziomu osiągania celów i będzie podstawą dokonywania ewentualnych zmian, co do metod realizacji oraz podstawą podejmowania działań naprawczych i informowania społeczności lokalnej o uzyskanych wynikach. Proces monitorowania będzie prowadzony przez Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej oraz koordynatora Miejsko - Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, a nad całością zadań monitorujących będzie pełnił nadzór Burmistrz Barcina. Monitoring będzie przebiegał w oparciu o przedstawione wskaźniki zawarte w niniejszej Strategii części: Cele główne, cele operacyjne oraz ich hierarchia, zadania i wskaźniki oceny ich realizacji. Monitorowanie będzie odbywało się co najmniej raz w roku, jeżeli wskaźniki będą dotyczyły danych będących w gestii Ośrodka Pomocy Społecznej, w pozostałych przypadkach w zależności od potrzeby. Należy przyjąć, że wzrost niektórych wskaźników nie oznacza jedynie wzrost liczby niepokojących zjawisk. Taka sytuacja może mieć miejsce, w związku z skuteczniejszą diagnostyką i zwiększoną wykrywalnością indywidualnych przypadków np. osób i rodzin z rozpoznanym uzależnieniem, rodzin dotkniętych przemocą itp. Istotą prawidłowej oceny określonego stanu faktycznego, w różnych obszarach problemowych jest ich właściwa interpretacja.

Podmioty odpowiedzialne za realizację Strategii

Strategia dotyczy wielu obszarów problemów społecznych i dlatego też jej realizacja musi odbywać się w wielu dziedzinach polityki społecznej. Najistotniejszymi podmiotami realizacji założeń Strategii są:

- Samorząd gminy Barcin reprezentowany przez Radę Miejską i Burmistrza;
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Barcinie;
- Urząd Miejski w Barcinie;
- Powiatowy Urząd Pracy w Żninie;
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żninie;

- Jednostki organizacyjne gminy Barcin;
- Komisariat Policji w Barcinie;
- Organizacje i stowarzyszenia;
- Podmioty składające oferty programowe;

Finansowanie Strategii

Warunkiem prawidłowej realizacji Strategii jest pokrywanie wydatków związanych z realizacją zawartych w niej zadań. Przewiduje się następujące źródła finansowania:

- Środki własne gminy;
- Środki z budżetu państwa;
- Środki pochodzące z funduszy krajowych np. PFRON i inne;
- Środki z funduszy Unii Europejskiej;
- Środki własne organizacji i stowarzyszeń;

Okres realizacji Strategii

Strategia będzie realizowana w okresie od 2008 do 2018 roku. Dokumenty o charakterze strategicznym powinny być programowane na okresy wieloletnie, dlatego też przyjęcie 10 letniego okresu realizacji założeń niniejszego dokumentu staje się zasadne. Strategia stwarza warunki ubiegania się o środki EFS i inne środki pozabudżetowe w okresie jej obowiązywania, w szczególności jeśli zdiagnozowane potrzeby i cele wpisują się w założenia priorytetowe określone w dokumentach programowych na poziomie krajowym.

VIII. PODSUMOWANIE

Opracowana Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Barcin pozwoli celowo, planowo i systematycznie oddziaływać na politykę społeczną i jest narzędziem w realizacji działań zmierzających do osiągnięcia wyznaczonej MISJI rozwoju społecznego. Systemowe podejście do rozwiązywania problemów społecznych, pozwala na ograniczanie niekorzystnych zjawisk i ich skutków, które obniżają jakość życia społecznego. Największym zagrożeniem naszej społeczności podobnie, jak większości społeczeństw lokalnych są problemy ubóstwa, bezrobocia, niewydolności rodzin w wypełnianiu swych funkcji. Sukces realizacji w osiągnięciu strategicznych celów nie zależy wyłącznie od determinacji w działania odpowiedzialnych podmiotów za jej realizację, ale w dużej mierze zależy od ogólnej polityki państwa i podejmowanych działań rządu w sferze gospodarczej i społecznej. Strategia pozwala oddziaływać w rozszerzonym zakresie instytucjonalnej pomocy w politykę społeczną realizowaną przez samorząd Barcina. Obecnie pomoc społeczna, jako element polityki społecznej ma przesuwać swe oddziaływanie na środowisko lokalne z obszaru ratownictwa w obszar aktywizacji i budowanie społeczeństwa obywatelskiego. Niniejszy dokument jest potwierdzeniem tych zmian zachodzących w samorządowych strukturach pomocy społecznej. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Barcin, wpisuje się w priorytety dokumentów programowych na poziomie krajowym. Realizacja zadań zawartych w Strategii, wymaga pełnego zaangażowania władz lokalnych i całej społecznej wspólnoty. Rozwijanie i utrzymywanie systemu pomocy społecznej wymaga zintegrowania działań wszystkich podmiotów, w tym wolontariuszy, grup sąsiedzkich i rodzin. Od jakości zrealizowanych zadań zależy wzrost poziomu życia mieszkańców gminy. Misja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, która brzmi Sprawny system pomocy społecznej wspierający osoby i rodziny w dążeniu do poprawy jakości życia wpisuje się w wizje rozwoju społeczno - gospodarczego gminy Barcin - dokumentu obowiązującego i będącego w opracowaniu (nowelizacji). Celem, który może osiągnąć społeczność lokalna poprzez systemową realizację działań z obszaru problemów społecznych, staje się pełna integracja społeczna oraz ograniczenie

wydatków na walkę ze skutkami problemów wskazanych w diagnozie. W takiej sytuacji zaoszczędzone środki na walkę ze skutkami tych problemów, mogą być skierowane na modernizację i rozwój aktywnych form wsparcia pobudzających indywidualny rozwój obywateli i całej społeczności. Osiągnięcie oczekiwanych rezultatów będzie w dużym stopniu uzależnione od powszechnej akceptacji Strategii i skupienia wokół niej sojuszników w podejmowaniu działań naprawczych. Realizacja celów wymaga także zaangażowania możliwych zasobów państwowych, regionalnych i lokalnych. Elastyczna konstrukcja niniejszego dokumentu pozwala na wprowadzanie nowych rozwiązań społecznych w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby. Niniejsza Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest wyrazem troski samorządu lokalnego o jakość życia obywateli gminy Barcin.